

ผลของการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

นางสาวจรรนันท์ พงษ์ศิริพัฒน์



การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Effects of Storytelling on Preschool Children's Economical Behaviors
at Charoenpong Kindergarten in Bangkok Metropolis**

Miss Jarunun Phongsiripat



An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ผลของการเล่นิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
	โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวจรรนันท์ พงษ์ศิริพัฒน์
แขนงวิชา	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2554

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ เกียรติกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ผลของการเล่นิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวจรรุณันท์ พงษ์ศิริพัฒน์ รหัสนักศึกษ 2492102419 ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรรดาต ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการเล่นิทาน

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาอยู่ชั้น อนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน และแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานมีพฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ เด็กปฐมวัย การเล่นิทาน พฤติกรรมการประหยัด

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ และ ติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์คณิศร สามสี อาจารย์นพพร ประกรศรี และอาจารย์นลนีย์ นิธิโชตินันทชัย ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร คณะครู และเพื่อนๆ น้องๆ นักศึกษาปริญญาโท ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้ กล่าวนามในที่นี้ที่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดู และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

จารุพันธ์ พงษ์ศิริพัฒน์

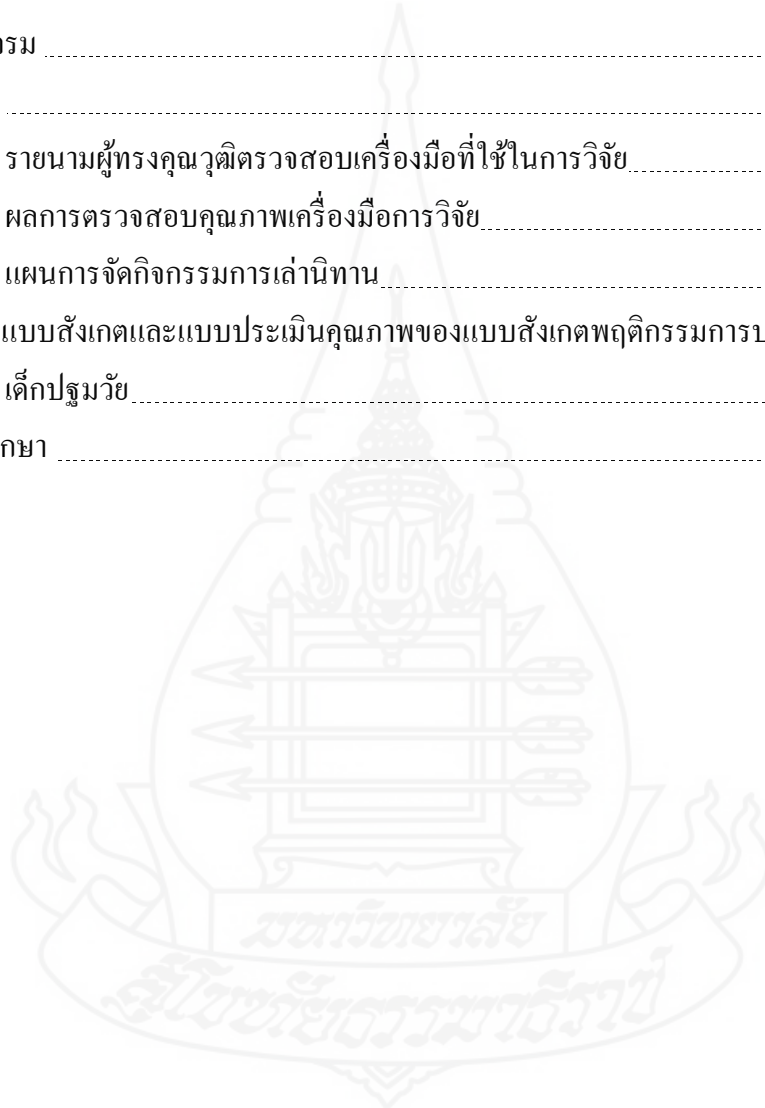
พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	47
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	48
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
สรุปการวิจัย	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	67
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
ข ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	70
ค แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	73
ง แบบสังเกตและแบบประเมินคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของ เด็กปฐมวัย	129
ประวัติผู้ศึกษา	134



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการประหยัดจากนิทาน	39
ตารางที่ 3.2 การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	42
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการทดลองในภาพรวม	47
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ	48
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลองเป็นรายด้าน	48
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลองเป็นรายบุคคล	50



สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	22
ภาพที่ 4.1 กราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลองเป็นรายด้าน	50
ภาพที่ 4.2 กราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลองเป็นรายพฤติกรรม	51



บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในทุกด้านและทุกระดับสังคม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน เมือง ประเทศ รวมถึงระดับโลก ทั้งนี้เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพร่ขยายของวัฒนธรรมตะวันตก ประกอบกับสภาวะบีบตัวของเศรษฐกิจ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาประเทศจากสังคมเกษตรไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่ เป็นสังคมที่เน้นด้านธุรกิจ มีการแข่งขันกันมากขึ้น เป็นผลให้ผู้คนต้องตื่นตัวและรีบเร่งตลอดเวลา วิธีการดำรงชีวิตที่เคยอยู่ด้วยความเรียบง่ายของคนไทยต้องเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านความประพฤติที่กระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ที่นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเด็กจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จนเป็นที่น่าห่วงใยว่าในอนาคตจะมีแต่ผู้มีการศึกษาสูง แต่หย่อนทางด้านคุณธรรมสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสังคม ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรม เช่น การเห็นแก่ตัว ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเกินความจำเป็น ไม่รู้จักประหยัดอดออมทั้งเงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังปรากฏให้เห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการที่ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (อายุ 3-5 ปี) โดยมุ่งพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญ สำหรับการสร้างสรรค์องค์ความรู้ โดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก คือ พฤติกรรมการประหยัด เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เด็กรู้สึกถึงความไม่เป็นอิสระในความสามารถของตนเองที่จะปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รู้จักเลียนแบบผู้ใกล้ชิด สนใจและอยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งต่างๆ อย่างประหยัด โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นตักเตือน ควบคุม ทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ 2537: 54) การสอนเด็กให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดต้องเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เด็กมีโอกาสปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เช่น การปิดน้ำและปิดสวิตซ์ไฟ ทุกครั้งหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว เพื่อลดการสูญเสียให้น้อยที่สุด ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันสอนเด็กให้รู้จักคุณค่าของการประหยัด ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประหยัดเป็นการสร้างอนาคตเพื่อความสุขสบายในภายภาคหน้า การประหยัดเป็นบันไดแห่งความสุขในชีวิตที่มั่นคง ยิ่งรู้จักประหยัดตั้งแต่เด็ก โตขึ้นจะสบายมากขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 52)

การใช้นิทานเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นเรื่องในการพัฒนาจริยธรรม เพราะนิทานเป็นเรื่องที่คนทุกเพศทุกวัยยังมีความต้องการที่จะฟังและอ่าน นอกจากนิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว นิทานแต่ละเรื่องยังแฝงด้วยคติสอนใจ การนำนิทานมาจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก เนื่องจากเด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยที่ชอบฟังนิทานเป็นชีวิตจิตใจ เพราะเด็กวัยนี้ชอบคิดและจินตนาการ ซึ่งประโยชน์ของนิทาน นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดความบันเทิงแล้ว ยังสอดแทรกคุณธรรมความดีงามเข้าไปในจิตใจของเด็ก โดยอาจนำเอาแบบอย่างของตัวละครที่เป็นคนดีในสังคมเป็นแนวทางปฏิบัติในทางที่ถูกที่ควรในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยที่เด็กจะซึมซับเข้ามาในจิตใจ เป็นภาพรวมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (กิตติวดี บุญเชื้อ 2527: 60) การเล่านิทานที่จะโน้มน้าวจิตใจและสนองความต้องการของเด็กให้เกิดการซึมซับมีอยู่หลายเทคนิควิธีการ การเล่านิทานโดยให้เด็กมีส่วนร่วมเป็นอีกเทคนิคและวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้กับเด็กได้เป็นอย่างดี เมื่อเล่านิทานจบหรือขณะเล่าผู้เล่าตั้งคำถามหรือกำหนดประเด็นให้เด็กได้ตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นจากรื่องราวที่ได้ฟัง เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับเด็ก

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการเล่นิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

3. สมมุติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานมีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิงอายุ 5-6 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที

4.3 กิจกรรมที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

5. นิยามศัพท์

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุ 5-6 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

5.2 นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเรื่องที่แต่งขึ้นมาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกแนวคิดเป็นคติสอนใจหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องควรปฏิบัติ ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมในด้านการประหยัดสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

5.3 กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง การเล่าโดยใช้หนังสือ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ น้ำเสียงและท่าทางเป็นสื่อประกอบการเล่าที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องของนิทาน ในระหว่างเล่ามีการสนทนาซักถามและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่า ให้เด็กแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับนิทาน เพื่อให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัด

5.4 พฤติกรรมการประหยัด หมายถึง การแสดงออกถึงการรู้จักยับยั้งใจ และการรู้จักใช้เงิน สิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวมอย่างระมัดระวังพอดีกับความจำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่า สมควรแก่ฐานะและรักษาไว้ให้มีใช้ได้อย่างยาวนาน ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้

5.4.1 การออม หมายถึง การรู้จักเก็บออมเงินด้วยการหยอดกระปุก การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ และการซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง

5.4.2 การใช้ทรัพยากรน้ำ หมายถึง การไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ขณะถูสบู่ล้างมือ เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป และปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว

5.4.3 การใช้สิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียนไม่ทิ้งขว้าง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป ใช้แปรงฟู่แปรงฟันแต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ และใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บีบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน)

5.4.4 การรับประทานอาหาร หมายถึง การรับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง รินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง และดื่มนมหมดแก้ว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้พัฒนาคุณลักษณะด้านการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย
2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย
3. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ผลการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
 - 1.1 ความหมายและประโยชน์ของนิทาน
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการเล่านิทาน
 - 1.3 ประเภทของนิทาน
 - 1.4 การเลือกนิทานให้เหมาะกับเด็กปฐมวัย
 - 1.5 การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.6 รูปแบบและเทคนิคการเล่านิทาน
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของพฤติกรรมการประหยัด
 - 2.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 ประเภทของพฤติกรรมการประหยัด
 - 2.4 แนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1.1 ความหมายและประโยชน์ของนิทาน

1.1.1 ความหมายของนิทาน

ความหมายของคำว่า นิทาน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไปบ้าง ดังนี้

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 14) กล่าวว่า นิทาน คือ เรื่องที่สามารถเล่าได้ มีพล็อตเรื่อง มีจินตนาการ มีการเคลื่อนไหว มีสีสัน

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534: 32) ได้กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า นิทาน คือเรื่องราวที่เล่าต่อกันมา มิได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง จุดใหญ่ก็เพื่อความสนุกสนานและความพอใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟังที่จะสนองความต้องการด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจเอาไว้ด้วย

เกริก ชื่นพันธุ์ (2539: 8) กล่าวถึงความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ตลอดจนสอดแทรกแนวความคิดเพื่อให้เด็กนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 137) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือสิ่งที่ให้ความสนุกสนาน เป็นที่ชื่นชอบของเด็กและผู้ใหญ่ นิทานบางเรื่องเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอดๆ จนถึงปัจจุบัน และเนื้อเรื่องของนิทานที่นำมาเล่านั้นเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กได้ฟังนิทานทำให้เกิดการเรียนรู้ นิทานสำหรับเด็กควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีงาม

ไพเราะ พุ่มมัน (2544: 29) ได้กล่าวถึงนิทานไว้ว่า นิทานคือเรื่องที่เล่าต่อๆ กันมา หรือเป็นเรื่องที่ผู้แต่ง แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนาน เป็นคติสอนใจหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ที่ควรปฏิบัติในการดำรงชีวิต

จากความหมายของนิทานดังกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื้อเรื่องของนิทานมีการกำหนดโครงเรื่องตามจินตนาการให้มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกแนวคิดต่างๆ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นคติสอนใจสำหรับเด็ก

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันหรือเรื่องที่แต่งขึ้นมาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกแนวความคิด เป็นคติสอนใจหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องที่ควรปฏิบัติ ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

1.1.2 ประโยชน์ของนิทาน

นิทานมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อเด็กอย่างมาก ในที่นี้จะกล่าวถึง ประโยชน์และความสำคัญของนิทานต่อเด็กดังนี้ (สมศักดิ์ ปริบูรณ์ 2542: 13-20)

1. นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้กับเด็ก ดังนี้

- 1.1 พัฒนาการทางกาย เมื่อเด็กได้ฟังนิทาน เด็กจะเลียนแบบการ

ปฏิบัติตนตามตัวละครเอกหรือสาระที่ได้จากนิทาน เพราะเด็กอยากเป็นคนกล้า คนเก่งมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกตามตัวละครหรือเนื้อเรื่องในนิทานนั้นๆ เช่น นิทานที่ผูกเรื่องให้ตัวละครอ่อนแอ แต่เมื่อรับประทานผักแล้วร่างกายแข็งแรง เป็นนิทานที่ทำให้เด็กเห็นคุณค่าของการรับประทานผัก หรือนิทานที่ผูกเรื่องให้ตัวละครเอกที่เป็นลูกหมีปวดฟันเพราะไม่แปรงฟัน อาจทำให้เด็กเห็นคุณค่าของการรักษาฟัน เนื้อหาสาระของนิทานจึงเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดผลดีต่อพัฒนาการทางกายของเด็ก

1.2 พัฒนาการทางอารมณ์ ในขณะที่ฟังนิทานเด็กจะเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์สงบเยือกเย็น ช่วงความสนใจยาวนานขึ้น มีสมาธิ มีจิตใจจดจ่อต่อเนื้อหาในนิทาน พร้อมทั้งจะสร้างจินตนาการของตนเอง เป็นผลทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง เกิดความมั่นใจ รวมทั้งได้เพิ่มเติมสิ่งที่ตนเองขาดหายไป ทำให้เกิดผลดีทางอารมณ์

1.3 พัฒนาการทางสังคม รูปแบบของการเล่านิทานเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟัง ซึ่งจะแสดงออกมาทางน้ำเสียง สีหน้าท่าทางที่เป็นกันเอง เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวสนุกสนาน ผสมผสานกับความรู้ ศีลธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณี รูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคม ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม มีความพร้อมในการคบค้าสมาคมกับบุคคลอื่น รู้จักการรอคอย รู้มารยาทในสังคมที่ควรปฏิบัติ จึงถือได้ว่านิทานช่วยสร้างพัฒนาการทางสังคมของเด็กได้เป็นอย่างดี

1.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา นิทานเป็นสิ่งเสริมสร้างสติปัญญาได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ผู้ฟังจะต้องฝึกจับใจความสำคัญของเรื่อง มีทักษะในการใช้ภาษาโดยใช้เรื่องที่เล่าเป็นต้นแบบ รู้จักเรียบเรียงถ้อยคำในการโต้ตอบระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง เพิ่มพูนคำศัพท์ และขยายประสบการณ์ของตนเองให้กว้างยิ่งขึ้น

2. นิทานช่วยเสริมสร้างและปรุงแต่งบุคลิกภาพ เมื่อเด็กฟังนิทานแล้วเกิดความประทับใจ เด็กจะนำตัวแบบที่ปรากฏในนิทานที่ตนเองประทับใจนั้น มาปรุงแต่งเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง เช่น จากการที่เป็นคนพูดจาไม่ไพเราะกลายมาเป็นคนที่พูดจาไพเราะ จากการเป็นผู้ที่ไม่มีเหตุผลกลายมาเป็นผู้ที่มีเหตุผล จากการเป็นคนมองโลกในแง่ร้ายกลายเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า นิทานได้สร้างตัวแบบหรือเป็นต้นแบบที่ช่วยให้ผู้ฟังเสริมสร้างและปรุงแต่งบุคลิกภาพของตนเองให้ดีขึ้น

3. นิทานช่วยแก้ไขพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เนื้อหานิทานมักจะเปรียบเทียบตัวละครที่ดีและเลวให้เห็นอยู่เสมอๆ เมื่อเด็กฟังนิทานก็จะนำไปคิดว่าตัวแบบใน

นิทานแบบใดเป็นที่ยอมรับของสังคม เด็กก็จะนำตัวแบบที่สังคมยอมรับนั้นมาปฏิบัติ ซึ่งเป็นการแก้ไขพฤติกรรมของเด็กคนนั้นๆ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อีกด้วย

4. นิทานช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า นิทานเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ ขนบธรรมเนียม เป็นสื่อในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นนิทานช่วยให้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ต่างไปจากสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทำให้เด็กมีความรู้ในเรื่องที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน เช่น จากการฟังนิทาน เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับหิมะต่างๆ ที่เด็กไม่เคยเห็นหิมะมาก่อนเลยจึงถือได้ว่านิทานสามารถสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. นิทานช่วยเสริมสร้างความสนใจและเร้าความสนใจ โดยธรรมชาติเด็กจะชอบฟังนิทานเพราะเนื้อเรื่องในนิทานจะมีความเคลื่อนไหวที่ตรงประเด็นจับใจไม่เยิ่นเย้อ ดังนั้นเมื่อเล่านิทานให้เด็กฟัง เด็กจะฟังอย่างสนใจ ทำให้ผู้เล่าสามารถใช้นิทานชักจูงความสนใจของเด็กให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้เล่าได้

6. นิทานช่วยเปลี่ยนบรรยากาศและสร้างสมาธิ ขณะที่เด็กเคร่งเครียดกับกิจกรรมบางอย่างทำให้เกิดความอ่อนล้าการเล่านิทานจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศ ทำให้เด็กกระฉับกระเฉงว่องไวและสามารถใช้นิทานในการสร้างสมาธิให้กับเด็กได้อีกด้วย

นอกจากนี้ นิทานยังช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน พระครูวิจิตรธรรมโกศล (2537: 8-9) กล่าวว่า นิทานก็คือนิยายหรือเรื่องที่นำมาเล่าสู่กันฟังในโอกาสต่างๆ เป็นสื่อนำไปสู่ความสนใจ ความเข้าใจ ช่วยให้เรื่องที่เล่านั้นเกิดมโนภาพเป็นรูปธรรมขึ้น และคงไม่มีใครปฏิเสธว่านิทานไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิต เนื่องจาก

1. นิทานเป็นกาวในระหว่างคุณตาคุณยายกับหลานๆ
2. นิทานเป็นรางวัลความเชื่อฟังที่พ่อแม่จะให้กับลูกๆ
3. นิทานเป็นสื่อการสอนอันแสนวิเศษของครู
4. นิทานเป็นหุ่นของธรรมะที่จะช่วยขยายเรื่องนั้นๆ ให้กระจ่าง
5. นิทานเป็นคู่มือหรืออุปกรณ์สำคัญของนักสอน นักพูด นักเผยแพร่

สาวิตรี รุญเจริญ (2549: 29-30) สรุปว่านิทานมีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย

ดังนี้

1. ปลุกฝังให้เป็นเด็กช่างคิด ช่างถามและช่างสังเกต ขณะเล่านิทานให้ฟัง เด็กอาจจะไม่เข้าใจข้อความบางตอนหรือศัพท์บางคำ ก็อาจจะถามหรือให้เล่าซ้ำ พฤติกรรมเช่นนี้จะทำเด็กเป็นคนทีกล้าถาม กล้าแสดงออก ทำให้เด็กเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวมากขึ้นไป ทำให้เด็กมีความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

2. เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้เร็ว การเล่านิทานเปรียบเหมือนเป็นการสอนภาษาไทยไปในตัว เด็กจะได้ยินได้ฟังถึงรูปประโยค การใช้ภาษาไปในตัวได้อย่างสนุกสนาน และยังดำเนินทานบางเรื่องเป็นโคลงหรือกลอนที่มีคำสัมผัส เด็กยังจะชอบ ฟังบ่อยๆ เด็กจะเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนในอนาคตได้

3. เด็กจับประเด็นและวิเคราะห์เก่ง การเล่านิทานเรื่องซ้ำๆ ให้เด็กฟังความจริงไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อสำหรับเด็กพอฟังหลายๆ ครั้งก็จะจำได้ทั้งเรื่อง เด็กมองภาพรวมของเรื่องทั้งหมดออก ทำให้เด็กรู้จักจับประเด็น กลายเป็นคนที่จับประเด็นได้เก่ง ย่อความเก่ง มองสรรพสิ่งเป็นระบบ ตีประเด็นแตก เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้เร็วขึ้น

4. สร้างสมาธิให้กับเด็ก ช่วงเวลาของการเล่านิทานเด็กมักจะฟังอย่างตั้งใจ ใจจดใจจ่อ ยิ่งพ่อแม่เล่านิทานที่เหมาะสมกับอายุเด็ก เด็กจะเข้าใจและอยากรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เป็นการสร้างสมาธิให้กับเด็ก ซึ่งเด็กฉลาดหรือเด็กเก่งมักจะเป็นคนมีสมาธิสูง สมาธิจึงเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางปัญญา (IQ)

5. ทำให้เด็กมีจินตนาการ การเล่านิทานให้เด็กฟัง ไม่ใช่จะได้ยินแต่เสียงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เสียงที่เล่าออกมาจะไปกระตุ้นให้เด็กสร้างจินตนาการ ภาพเกิดขึ้นในสมองเกิดจากจินตนาการของเด็ก โดยอิงกับประสบการณ์เดิมบวกกับจินตนาการใหม่ จินตนาการจึงเป็นความฉลาดที่ยิ่งใหญ่ที่ทุกคนอยากให้เกิดขึ้นกับเด็ก

6. สร้างคุณธรรมแก่เด็ก นิทานจำนวนมากแต่งเพื่อสอดแทรกคุณธรรม ทักษะชีวิต หรือข้อคิดต่างๆ เป็นอุทาหรณ์ให้ผู้รับฟังได้ตระหนักไว้ เช่น สอนถึงการรู้จักช่วยเหลือ และทดแทนบุญคุณของผู้อื่น สอนให้เด็กเป็นคนที่ไม่พูดโกหก สอนให้เด็กมีความเอื้อเฟื้อ สอนให้เด็กมีพฤติกรรมการประหยัด ฯลฯ ซึ่งคุณธรรมทั้งหลายที่เด็กได้ฟังตั้งแต่วัยเด็ก จะจำฝังอยู่ในตัวเด็กและนำไปใช้ในวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ได้

7. สร้างเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ในขณะที่เล่านิทาน เด็กจะหาวิธีการปรับตัวว่า ทำอย่างไรที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ เพื่อให้เล่านิทานให้ฟังบ่อยๆ เด็กจะเรียนรู้วิธีการปรับตัว จะทำให้เป็นนิสัยติดตัวเด็ก และเด็กจะมีวิธีการพัฒนาไปเรื่อยๆ เพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

8. สร้างเด็กให้รักการอ่าน การเล่านิทานเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนานสอดแทรกอยู่ จึงเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กเป็นคนที่รักการอ่านหนังสือ และอ่านหนังสือได้เร็ว มีสมาธิในการเรียนรู้

จากทั้งหมดที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่านิทานเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันของบุคคลหลายฝ่าย นิทานสามารถช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางกาย อารมณ์

สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังมีประโยชน์อื่นๆ แก่เด็ก เช่น ขยายประสบการณ์ความรู้ ได้รับความสนใจ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ทำให้เด็กอบอุ่น มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมาธิ และสร้างคุณธรรมแก่เด็ก จึงถือได้ว่านิทานเป็นเครื่องมือเสริมสร้างและพัฒนาเด็กที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย การเล่านิทานเป็นการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่มีคุณค่าต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะนิทานเป็นคล้ายกับเข็มทิศบอกทิศทางการปรับตัวของเด็ก เป็นคล้ายกับเครื่องบำบัดให้เด็กคลายจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เป็นตัวเชื่อมประสานความสัมพันธ์ในกลุ่มของเด็ก และเป็นวิธีการสื่อสารที่มีชีวิตชีวาและมีคุณค่า ซึ่งมีผลโดยตรงต่อเด็ก นอกจากนี้นิทานยังมีส่วนเสริมสร้างปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ช่วยลดความตึงเครียดสร้างความสนุกสนานให้กับเด็ก ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านการประหยัได้ด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการเล่านิทาน

การเล่านิทานให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เล่าจำเป็นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการเล่านิทานไว้อย่างชัดเจน ซึ่ง จิวีวรรณ กินาวงศ์ (2533: 101-102) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเล่านิทานและการเล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กเพราะเด็กชอบฟังนิทาน
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง
3. เพื่อช่วยให้เด็กได้คำนึงถึงและสร้างจินตนาการในเรื่องฝันและเรื่องจริง
4. เพื่อช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์เครียดจากการเรียน
5. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กให้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง
6. เพื่อส่งเสริมในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม ศีลธรรมและมีเจตคติที่ดี
7. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
8. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิชาการต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา จริยศาสตร์ ฯลฯ
9. เพื่อ让孩子ได้มีส่วนร่วมในการเล่านิทาน แสดงความคิดเห็นและสนทนา

ร่วมกัน

10. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจอยากอ่านหนังสือ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 11-12) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การเล่านิทานให้เด็กฟังไว้ 3 ประการ คือ

1. ให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่านิทานจึงไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูควรให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองด้วย เพราะการให้เด็กเล่านิทานเองจะช่วยให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึก ขยายความคิดของตนให้กระจ่าง และพัฒนาทางภาษา หากครูเล่าเองควรมีการถามตอบโต้ที่ให้แก่เด็กคิดระหว่างการเล่านิทานด้วย

2. สร้างความรักการอ่านหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่านิทานเป็นเวลาที่ใช้สร้างความสนใจในการอ่านหนังสือให้กับเด็ก ครูควรเตรียมให้พร้อมโดยการอ่านนิทานให้เข้าใจ จำได้ เวลาอ่านให้เปิดหนังสือเสมอตาเด็ก ตาครูจับที่เด็กคอยสังเกตคอยตั้งคำถามเป็นช่วงๆ เพื่อช่วยให้เด็กทบทวนรายละเอียดและต้นตอที่จะฟังอยู่เสมอ เวลาเล่านิทานควรจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ 4-5 คน ถ้าไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวงเห็นหน้าครูชัดเจน และครูเห็นเด็กทุกคน ถ้าเด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง สิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่าน และความรักหนังสือที่ดี

3. สร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ คุณธรรม หรือแม้แต่การพัฒนาสติปัญญาก็สามารถใช้นิทานเป็นสื่อของการเรียนรู้ได้ จุดสำคัญที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้นั้น นอกจากเนื้อหาของนิทานตรงประเด็นแล้ว บรรยากาศในการเล่ามีความสำคัญมาก ผู้เล่าที่ดีต้องสนุกกับการเล่านิทานและสามารถสื่อสารเรื่องราวให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ตามหลักทฤษฎีของเพียเจท์ ที่ว่าด้วยการคิดเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการเล่านิทาน คือ ใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาด้านภาษา ด้านความคิด ด้านอารมณ์และจิตใจ สร้างสมาธิ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

1.3 ประเภทของนิทาน

การแบ่งประเภทของนิทาน สามารถแบ่งได้หลายประเภท แต่ที่นิยมกันมากคือการแบ่งตามรูปแบบของนิทาน ซึ่งกรีก ยูนันท์ (2538: 20-22) ได้แบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทานออกเป็น 8 ประเภท คือ

1. เทพนิทานหรือเทพนิยาย หรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงเหนือความเป็นจริงของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่นๆ จะมีอภินิหารหรือเวทมนต์ ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่องมักเป็น

สถานที่พิเศษหรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์หรือเมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้า มีเทวดา มียักษ์ ฯลฯ เป็นต้น

2. นิทานประจำถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอดต่อเนื่องกันมา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การเกิด ฯลฯ เป็นต้น

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เสียดสีเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ ให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้ถี่พิถันละเอียดรอบคอบและไม่ประมาท ช่วยเหลือและเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ นิทานวีรบุรุษมักเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลที่สำคัญๆ ไว้ แต่มักสร้างฉากหรือสถานการณ์นำต้นต้นหรือเกินความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน และทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลผู้เป็นวีรบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริงๆ

5. นิทานอธิบายเหตุผล เป็นนิทานที่เป็นเรื่องราวของเหตุผลที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวนั้นๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกยูงกับนกกา ฯลฯ เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือความจริงลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ ฯลฯ เป็นต้น

7. นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก และเปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรมแฝงแง่คิด และแนวทางแก้ไขเป็นบางครั้ง หรือบางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องพิจารณาเองมักเป็นเรื่องราวบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานที่มีเรื่องราวเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่แต่มีมุขที่ตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับไหวพริบ เรื่องราวแปลกๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความเป็นจริง ฯลฯ เป็นต้น

จิระประภา บุญนิคย์ (2526: 15-19) ได้แบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทานเป็น 5 ประเภท คือ

1. นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมติว่าเกิดขึ้นในที่ไหนหนึ่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายสูงศักดิ์ เช่น ปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซินเดอเรลลา

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี โศคลง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริง มีบุคคลจริงๆ มีสถานที่จริงกำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. นิทานเทพนิยาย (Myth) เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวละครในเรื่อง เช่น เมขลา-รามสูร ท้าวมหาสงครามต์

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นสัตว์ และมีความคิดและการกระทำต่างๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนทั้งสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบ และปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม ได้แก่ นิทานอีสปชาดกต่างๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ เช่น เรื่องยายกะตา

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นนิทานเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้งแกล้ม การแสดงปฏิภาณไหวพริบ ตลอดจนการเดินทาง และการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่างๆ

นอกจากนี้วรรณิ ศิริสุนทร (2539: 13-19) ได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กตามรูปแบบของนิทานออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน จนภายหลังมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมบ้าง จดจำเรื่องราวมาเขียนบ้าง ไม่ปรากฏว่าผู้แต่งดั้งเดิมเป็นใครมักจะอ้างว่าเป็นของเก่าแล้วเอามาเล่าใหม่ นิทานพื้นบ้านแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking-Beast tales) มีตัวละครเป็นสัตว์พูดจาโต้ตอบกัน บางครั้งสัตว์ก็พูดจาโต้ตอบกับคนด้วย เช่น เรื่องแม่ไก่สีแดง ปลาบู่ทอง และลูกเสือกับลูกวัว เป็นต้น

1.2 นิทานไม่รู้จบ (Cumulative tales) เป็นนิทานเรื่องธรรมดาพื้นๆ แต่เนื้อเรื่องมีการกระทำต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ และซ้ำๆ กัน เช่น เรื่องตากับยาย ลูกไก่ต้นตม

1.3 นิทานตลกขบขัน (The Drolls หรือ Humorous tales) เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นทำนองไร้สาระหรือโง่เขลาและแปลกประหลาด ชวนให้เห็นเป็นเรื่องตลกขบขัน บางครั้งก็เป็นการใช้ปฏิภาณไหวพริบ เช่น เรื่องศรีธนญชัย

1.4 นิทานอธิบายเหตุผล (Pourquoi stories หรือ Tales that tell why) ส่วนใหญ่นิทานพื้นบ้านชนิดนี้ มีเนื้อเรื่องอธิบายหรือตอบคำถามของเด็กๆ ว่า “ทำไม...?” ส่วนใหญ่อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสัตว์หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้คนในชาติต่างๆ บางครั้งเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น เรื่องทำไมกระต่ายจึงหางสั้น เสือทำไมจึงมีลาย น้ำทะเลทำไมจึงเค็ม ฯลฯ

1.5 เทพนิยาย (Fairy tales) บางครั้งเรียกว่านิทานเกี่ยวกับเวทมนต์คาถา (Tales of magic) ลักษณะของนิทานชนิดนี้ที่เห็นเด่นชัดคือ เนื้อเรื่องยาว ซับซ้อน ตัวละครมักมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ สามารถบันดาลสิ่งที่ดั่งามหรือสิ่งที่ชั่วร้ายได้ หรือมีผู้วิเศษสามารถทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ได้อย่างที่คนธรรมดาไม่สามารถจะทำได้ เป็นนิทานพื้นบ้านชนิดที่ครองใจเด็กมาเป็นเวลานาน มักจะนิยมขึ้นต้นว่า “ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว” หรือ “ในกาลครั้งหนึ่ง” เช่น เรื่องสังข์ทอง พระรถเมรี เจ้าหญิงนิทรา

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ สัตว์มีบทบาทเหมือนคน มีโครงเรื่องง่ายและสั้น และต้องให้บทเรียนที่สอนใจเป็นข้อสรุปที่ชัดเจน นิทานคติธรรมของต่างประเทศที่รู้จักกันดีได้แก่ นิทานอีสป (Aesop's Fables) ผู้เขียนคือ อีสป (Aesop) ซึ่งเข้าใจว่าเป็นทาสชาวกรีก มีชีวิตอยู่ระหว่าง 620-560 ปี ก่อนคริสตกาล เนื่องจากเขาถูกจำกัดเสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จึงพยายามหาทางออกด้วยการแสดงความคิดเห็นออกมาในรูปแบบของนิทานสอนคติธรรม ตัวอย่างนิทานอีสปได้แก่ หมาป่ากับลูกแกะ ราชสีห์กับหนู นิทานสอนคติธรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 นิทานเทียบสุภาษิต เป็นนิทานที่มักจะยกสุภาษิตตั้งเป็นโคลง 1 บท แล้วมีนิทานเปรียบเทียบได้กับโคลงนั้น

2.2 นิทานชาดก เป็นนิทานสอนคติธรรมของอินเดีย ซึ่งคำว่า ชาดก แปลว่า เกิดแล้ว หมายถึง เรื่องราวของพระพุทธเจ้าและพระสาวกที่เกิดขึ้นมาแล้วในชาติก่อนๆ และแต่ละชาติได้บำเพ็ญบารมี คือความดียิ่งขึ้นจนพระชาติสุดท้ายได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า

3. นิทานปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลก ท้องฟ้า และพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งมีพลังอำนาจทางเวทมนต์คาถาและอิทธิปาฏิหาริย์ ได้แก่ เรื่อง The Heroes โดย Charles Kingsley และเทพดาพระเวท โดยอุดม รุ่งเรืองศรี

4. महाकाव्यและนิทานวีรบุรุษ (Epic and hero tales) เป็นนิทานที่มีลักษณะคล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกันแต่ว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญ พินฝ่าอุปสรรค และประสบผลสำเร็จในที่สุด ได้แก่ เรื่อง King Arthur and The Knights of the Round (กษัตริย์อาเธอร์และอัศวินโต๊ะกลม) Robin Hood (โรบินฮูด) Ramayana (รามเกียรติ์) และเรื่องของวีรบุรุษประจำท้องถิ่นต่างๆ เช่น ท้าวแสนปม ต้นราชวงศ์อุทอง และไกรทองวีรบุรุษแห่งเมืองพิจิตร ฯลฯ

5. หนังสือภาพ ที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็ก ที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal stories) นิทานสมัยเก่าที่มีตัวละครเป็นสัตว์ เราจะพบมากในกลอนกล่อมเด็ก นิทาน

พื้นบ้านและนิทานสอนคติธรรม แต่ในปัจจุบันนี้ได้มีผู้แต่งนิทานสำหรับเด็กที่มีตัวละครเป็นสัตว์ โดยแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ สัตว์ที่มีบทบาทการกระทำอย่างคน สัตว์ที่มีความเป็นอยู่อย่างสัตว์แต่พูดได้เหมือนคน และสัตว์ที่มีความเป็นอยู่และความนึกคิดตามธรรมชาติของสัตว์ มีทั้งที่แต่งเป็นเรื่องๆ และแต่งออกมาเป็นหนังสือชุด ตัวเอกส่วนใหญ่มีบทบาทที่ค่อนข้างชุกชอน ซึ่งเด็กๆ ชอบมาก และส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหนังสือภาพ เช่น The Ugly Duckling (ลูกเป็ดขี้เหร่) เขียนโดย ฮันส์ คริสเตียน แอนเดอร์เซน

การแบ่งนิทานออกเป็นประเภทตามรูปแบบนิทานที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายได้แบ่งไว้ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น มุ่งแบ่งนิทานโดยยึดถือตามลักษณะของเนื้อเรื่อง ความสำคัญ และที่มาของนิทานเป็นสำคัญ เช่น นิทานเทพนิยาย ตัวเอกที่เป็นตัวเดินเรื่องในนิทานคือนางฟ้าหรือเทวดา คล้ายกับนิทานปรัมปราที่ตัวเอกของเรื่องต้องมีคุณสมบัติพิเศษ เช่น มีอิทธิฤทธิ์ ขณะที่นิทานท้องถิ่นเป็นนิทานที่มีเค้าโครงเรื่องมาจากความเป็นจริง ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการแบ่งประเภทของนิทานก็เพื่อให้ผู้เล่านิทานได้เลือกนิทานให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการจัดเก็บนิทานที่มีเนื้อเรื่องลักษณะคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกันเพื่อสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกนิทานประเภทหนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็ก มีตัวเอกเป็นทั้งคนและสัตว์ที่มีขายตามท้องตลาด มีภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามสอดคล้องกับความสนใจของเด็กวัยนี้ ตัวละครและเนื้อหาของนิทานใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัด ให้เด็กได้คิดและจินตนาการเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กรักหนังสือ รักการอ่านอีกทางหนึ่งด้วย

1.4 การเลือกนิทานให้เหมาะกับเด็กปฐมวัย

นิทานมีคุณค่าและความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็ก ทั้งในด้านการโน้มน้าวให้เปิดใจยอมรับพฤติกรรมต่างๆ ที่สังคมยอมรับ เป็นตัวแบบที่หล่อหลอมพฤติกรรม และบุคลิกภาพ รวมทั้งเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติของเด็ก ดังนั้นการเลือกนิทานสำหรับเด็กเพื่อนำมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กต้องคำนึงถึงอายุของเด็กว่าในแต่ละช่วงอายุของเด็กชอบนิทานประเภทใด ซึ่งมีนักการศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับนิทานที่เหมาะสมกับวัยของเด็กดังนี้

1. ความเหมาะสมกับวัยของเด็ก นิทานแต่ละเรื่องจะมีคุณค่าและความเหมาะสมที่แตกต่างกันสำหรับเด็กแต่ละวัย วัยของเด็กจึงเป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการพิจารณาความเหมาะสมของนิทานแต่ละเรื่อง เพราะวัยจะมีความสัมพันธ์กับความสนใจ การรับรู้ และประสบการณ์ของ

เด็ก ในเรื่องวัยของเด็กนี้ รัญจวน อินทรกำแหง (2517: 58-60) วิไล เวียงวีระ (2526: 71) และ สุพัตรา ชุมเกต (2524: 11-18) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัย และความสนใจของเด็กในวัยต่างๆ ที่ สัมพันธ์กับการเลือกนิทานสำหรับเด็กดังนี้

1.1 นิทานสำหรับเด็กวัย 2-4 ขวบ เด็กในวัยนี้มักสนใจตนเองและเด็กวัยเดียวกัน มีพฤติกรรมเลียนแบบคำพูดเป็นคำๆ ชอบกิจกรรมการร้องเพลง การเห่กล่อม คำคล้องจอง สนใจสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสัตว์ที่คุ้นเคย ชอบดูหรือฟังเรื่องที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ จากความสนใจดังกล่าว สามารถนำมาเป็นเกณฑ์การเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ คือ นิทานควรมีฉากเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น ครอบครัว พ่อแม่ พี่น้อง สัตว์เลี้ยงในบ้าน ลักษณะของนิทานควรมีคำพูดที่คล้องจองกัน มีเสียงพูดที่ต่างกัน เนื้อเรื่องควรเกี่ยวข้องกับสัตว์ที่พูดได้ การผจญภัยของสัตว์ นิทานประเภทมหัศจรรย์ หรือเทพนิยายที่ผู้ฟังหรือเด็กสามารถ แยกแยะพฤติกรรมของตัวละครได้ง่ายและชัดเจน

1.2 นิทานสำหรับเด็กวัย 4-6 ขวบ เด็กวัยนี้สนใจตนเองและเด็กวัยเดียวกัน รวมทั้งสนใจสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ห่างไกลออกไปจากเดิม ชอบคำคล้องจองสั้นๆ ชอบเรื่อง ตลกขำขัน และสนใจธรรมชาติ จากความสนใจดังกล่าว สามารถนำมาเป็นเกณฑ์การเลือกนิทานที่เหมาะสม คือ นิทานควรมีตัวละครน้อย ถ้อยคำในนิทานคล้องจองกัน ตัวละครเอกในนิทานไม่ควรถูกกลืนโทษ คนหรือสัตว์ตัวเล็กจะต้องชนะตัวใหญ่ เนื้อเรื่องต้องแสดงถึงความยุติธรรม และจบเรื่องด้วยความสุข ประเภทนิทานที่เด็กวัยนี้ชอบมักเป็นนิทานสัตว์ เทพนิยาย นิทานมหัศจรรย์ และนิทานตลก ที่สามารถแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครได้ง่ายและชัดเจน

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและความสนใจของเด็กในวัยต่างๆ ข้างต้นเป็นสิ่งที่ครู จะต้องคำนึงถึง เพื่อให้เลือกนิทานที่لاءสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยและความสนใจของเด็กแต่ละวัย ทั้งนี้ เพราะนักการศึกษาเชื่อว่า ถ้าสาระที่เด็กได้เรียนรู้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กแล้ว เด็ก จะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเลือกนิทานให้ตรงกับความสนใจตามวัยของเด็ก จึง เป็นเกณฑ์ที่สำคัญข้อหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ครูตัดสินใจเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับเด็กได้ดียิ่งขึ้น

2. ความเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก ความต้องการของเด็ก เป็นสิ่งสำคัญ อีกประการหนึ่งที่ควรยึดเป็นเกณฑ์ในการเลือกนิทานสำหรับเด็ก ทั้งนี้เพราะเด็กจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเด็กได้เรียนในสิ่งที่ต้องการ และสิ่งที่เด็กเรียนรู้ใหม่นั้น ยังจะช่วยเพิ่มหรือเสริมพัฒนาการของเด็กเหล่านั้นด้วย ท็อดด์ และฮาฟเฟอร์แมน (Todd and Haffernan, 1977: 445-452) ได้อธิบายถึงความต้องการของเด็กไว้ว่า เด็กต้องการความรักและความมั่นคงจากบุคคลในครอบครัว ต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเขามีคุณค่า ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการที่

จะจัดความกลัว ความกังวลใจ และความผิดพลาด และต้องการที่จะได้รับประสบการณ์จากโลกภายนอก ซึ่งนิทานที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก มีลักษณะดังนี้

2.1 นิทานที่สนองความต้องการ ความรัก และความมั่นคงจากบุคคลในครอบครัว โลกของเด็กก็คือครอบครัวนั่นเอง เด็กทุกคนต้องการให้สมาชิกในครอบครัวรักและเอาใจใส่ตน การเล่านิทานโดยให้เด็กนั่งใกล้ๆ หรือนั่งตัก จะทำให้เด็กเกิดความสุขสบายใจ และถ้าได้ฟังนิทานที่เล่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครอบครัว ความสมบูรณ์ของอาหาร ทรัพย์สินเงินทองความเป็นอยู่ที่สุขสบายแล้ว เด็กจะเกิดความมั่นคงในอารมณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งความมั่นคงในอารมณ์นี้ จะเป็นพื้นฐานทำให้เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นๆ ในอนาคตด้วย (พูนศรี คัมภีร์ปกรณ์ 2537: 298)

2.2 นิทานที่สนองความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเขามีคุณค่า โดยปกติเด็กมักชอบเปรียบเทียบตนเองกับตัวละครเอกในนิทานที่ได้ฟัง และพอใจมากที่พบว่า ตัวเขามีลักษณะเด่นคล้ายหรือใกล้เคียงกับตัวละครเอกในนิทาน ซึ่งจะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของตัวเองมากขึ้น ครูจึงควรพิจารณาเลือกเรื่องที่ตัวละครเอกในนิทานมีลักษณะใกล้เคียง มีสิ่งของหรือมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับเด็ก

2.3 นิทานที่สนองความต้องการการประสบความสำเร็จ เพื่อสนองความต้องการพบความสำเร็จของเด็ก เนื้อหาสาระในนิทาน ควรเป็นเรื่องที่ตัวละครเอกพยายามจะเอาชนะความยากลำบาก จนในที่สุดประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงที่ปรากฏ นิทานประเภทนี้จะทำให้เด็กมีความมุ่งมั่น มีกำลังใจในการเผชิญกับปัญหา และการแก้ปัญหา

2.4 นิทานที่สนองความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยทั่วไปเด็กกลัวการอยู่คนเดียว กลัวความว้าเหวโดดเดี่ยว เด็กจึงต้องการที่จะมีเพื่อน และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เนื้อหาสาระในนิทานจึงควรตอบสนองความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และการได้รับการยกย่องจากกลุ่ม เช่น เรื่องที่ตัวละครเอกสามารถกลับตัวเป็นคนดีหลังจากทำสิ่งที่ผิดพลาด และได้รับการยกย่องจากกลุ่ม หรือเรื่องที่ตัวละครเอกช่วยแก้ปัญหาวิกฤตของกลุ่มได้อย่างกล้าหาญ

2.5 นิทานที่สนองความต้องการที่จะจัดความกลัว ความกังวลใจ และความผิดพลาด เด็กจะรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในบ้านและสถานที่ที่คุ้นเคย แต่จะเกิดความกลัว กังวลใจเกรงว่าจะทำอะไรผิดพลาดเมื่ออยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้นนิทานที่เลือกมาเล่าให้เด็กฟัง จึงควรเป็นเรื่องที่ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัย ประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใย การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ หากตัวละครเอกเกิดความผิดพลาด ความผิดพลาดนั้นต้องกลับ

กลายเป็นผลดีในภายหลัง ไม่ควรเลือกรื่องที่เกี่ยวกับความพลัดพราก ความผิดพลาด ความตาย หรือเรื่องที่น่ากลัว นำหาวาดเสียวมาเล่าให้เด็กฟัง

เกริก ชุ่นพันธุ (2539: 67-68) กล่าวถึงหลักการเลือกนิทานว่า ควรเลือกรื่องที่เหมาะสมกับวัยและน่าสนใจสำหรับเด็ก มีเนื้อหาชวนติดตาม มีสาระ สร้างค่านิยมที่ดี ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความยาวของเรื่องพอเหมาะกับเวลา

พรจันทร์ จันทวิมล (2529: 104) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่ายๆ แต่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวของมันเอง เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวพอให้เด็กคาดคะเนเรื่องได้บ้าง

2. มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

3. มีตัวละครน้อย มีลักษณะที่จำง่าย เด็กอาจสมมุติขึ้นมาเป็นตัวแทนของตนเองได้

4. มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้

5. ใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้นๆ การกล่าวคำซ้ำๆ หรือคำสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว

6. สร้างความรู้สึกความพอใจให้กับผู้ฟัง

7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครั้ว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจะจินตนาการตามได้

8. ความยาวไม่ควรเกิน 15 นาที

สรุปการเลือกนิทานให้เหมาะกับเด็กปฐมวัยนั้นจะต้องเลือกนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักว่าเป็นเรื่องนิทานที่ให้ความสนุกสนาน สอดแทรกแนวคิด และคุณธรรม ตลอดจนเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเด็กสนใจ เช่น เรื่องครอบครั้ว สัตว์เลี้ยง ตลอดจนสถานที่ต่างๆ ที่เด็กควรรู้จัก ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงวัยและความสามารถในการเรียนรู้และการฟังเป็นสำคัญ มีการใช้ภาษาง่ายๆ สำหรับเด็กและจำนวนตัวละครไม่มาก เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก สำหรับนิทานในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกนิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมในด้านการประหยัดเพื่อนำมาพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

1.5 การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่สำคัญและใช้มากในการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความคิด และจินตนาการ ทั้งยังเป็น

กิจกรรมที่ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะ เรื่องการประหยัด อีกทั้งเป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด กล้าแสดงออก และเปิดโอกาสให้ เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ และสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูและเด็กได้ดีที่สุด ซึ่งการจัด กิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์โดยตรงต่อเด็กมากที่สุด ควรคำนึงถึงรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่เหมาะสม เพื่อให้การเล่านิทานเป็นสิ่งที่มีความ คำนึงถึงคุณค่า และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีทั้งคุณค่าและความจำเป็นต่อการเรียนรู้ เป็น กิจกรรมที่สำคัญและใช้มากในการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ดังนั้นหากได้มีการวางแผนการ จัดกิจกรรมการเล่านิทานอย่างมีขั้นตอนแล้ว ย่อมทำให้ เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี ช่วยส่งเสริม ความคิด จินตนาการ และการใช้ภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเล่า นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอน ปฏิบัติการเล่านิทาน และขั้นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเล่านิทาน แต่ละขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังนี้ (สันหพัฒน์ อรุณธารี 2542: 56-59)

1. ขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ก่อนจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเตรียมการล่วงหน้าหรือมีการวางแผนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน และควรจัดให้สอดคล้องกับแนวทางจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1.1 การเลือกนิทานที่เหมาะสม ครูควรเลือกนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ปฐมวัย โดยยึดหลักว่าเป็นเรื่องที่ทำให้มีความสุขสนุกสนาน สอดแทรกแนวคิดและคุณธรรม ตลอดจน เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเด็กสนใจ เช่น เรื่องครอบครัว สัตว์เลี้ยง ตลอดจนสถานที่ต่างๆ ที่ เด็กควรรู้จัก ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงวัยและความสามารถในการเรียนรู้และการฟังเป็นสำคัญ โดยมีความยาวไม่เกิน 15 นาที มีการใช้ภาษาง่ายๆ สำหรับเด็กและจำนวนตัวละครไม่มาก เพื่อให้เด็ก สามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีภาพประกอบที่สวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็ก สี สัน สดใสและภาพสามารถเคลื่อนไหวได้ จะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การเตรียมตัวของผู้เล่านิทาน การเล่านิทานให้ได้ดีนั้นเป็นเรื่องยาก พอสมควร ครูจึงควรมีการเตรียมตัวที่ดีเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในเรื่องที่เล่า ตลอดจนช่วยให้ เด็กเข้าใจเรื่องราวในนิทานได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะเล่านิทานให้เด็กฟังทุกครั้ง ครูจะต้องมีการ เตรียมการเล่าอยู่เสมอ เพื่อให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยมีการ เตรียมตัวดังนี้

1.2.1 อ่านนิทานที่จะเล่าให้จบอย่างเข้าใจ

1.2.2 ทำความเข้าใจกับเนื้อหาในนิทานที่จะเล่า ทั้งบทสนทนา
ลักษณะของตัวละคร เพื่อให้สามารถใช้น้ำเสียง และแสดงท่าทางได้เหมาะสม

1.2.3 ทดลองเล่าเพื่อทดลองน้ำเสียงและท่าทางโดยเล่าไปที่หน้าใน
กรณีที่ใช้หนังสือนิทาน เล่าโดยทดลองเช็ดหุ่นประกอบในกรณีที่ใช้หุ่น โดยใช้น้ำเสียงและท่าทาง
ให้เหมาะสมกับตัวละคร ควรมีเสียงสูง – ต่ำ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก

1.2.4 จัดเตรียมผู้ช่วยครูคอยดูแลเด็กขณะที่ฟังนิทานและขณะที่ทำ
กิจกรรม

1.3 การเลือกใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน ขึ้นอยู่กับ
ความสามารถและเทคนิคของครูแต่ละคน ตลอดจนความชำนาญในการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ดังกล่าว
ครูควรใช้หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ โดยเลือกหนังสือที่มีขนาดและภาพใหญ่พอสมควร มี
สีสันสวยงาม ภาพ ตัวละครใดที่เป็นตัวเอกในหน้านั้นๆ ควรมีลักษณะที่สะดุดตาเด็ก ถ้าสามารถทำ
ให้ภาพเคลื่อนไหวได้ด้วยจะยิ่งดี เพราะเด็กๆ ชอบภาพที่มีการเคลื่อนไหว เนื่องจากมีลักษณะ
สมจริง

2. ขั้นตอนปฏิบัติการเล่านิทาน มีการปฏิบัติดังนี้

2.1 การเตรียมเด็กให้สงบ ครูควรใช้เทคนิควิธีการในการเตรียมเด็กให้สงบ
ก่อนจะเริ่มเล่านิทาน เพื่อให้เด็กเกิดสมาธิในการฟังนิทาน โดยมีกลวิธีต่างๆ ให้สามารถเลือกใช้ได้
ดังนี้

2.1.1 ตกกลับเด็กว่าเวลาฟังนิทานจะต้องไม่พูด ไม่ลุกขึ้นยืน ฯลฯ
เพื่อให้เด็กอยู่ในระเบียบขณะฟังนิทาน หากเป็นพ่อแม่เล่านิทานให้ลูกฟัง ควรให้ลูกนั่งตักและ
พูดคุยให้ลูกเกิดความสนใจในการฟังนิทาน

2.1.2 ใช้การเล่นนิ้วมือหรือเพลงสั้นๆ ที่เด็กสนใจ ฯลฯ วิธีการเหล่านี้จะ
ช่วยให้เด็กได้คลายกระวนกระวาย หรือความอึดอัดได้

2.1.3 ควรมีการเตรียมเด็กโดยให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน

2.2 การใช้เทคนิคในการเล่านิทาน เทคนิคในการเล่านิทานเป็นความสามารถ
เฉพาะของแต่ละบุคคล หากแต่ละบุคคลสามารถที่จะฝึกฝนให้มีการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญใน
การเล่านิทานได้ดังนี้

2.2.1 การใช้เสียง ควรใช้เสียงที่มีเสียงสูง- ต่ำ , หนัก- เบา เลียนเสียงตัว
ละคร เพื่อให้ เด็กเกิดอารมณ์คล้ายตามครู

2.2.2 การใช้ท่าทาง ครูควรใช้ท่าทางประกอบการเล่านิทาน เพื่อช่วยให้ อารมณ์และความรู้สึกของเด็กคล้อยตามไปด้วย เช่น เมื่อถึงตอนน่ากลัวครูอาจทำตาโต ตอนเปิด ประตูครูใช้วิธีการตบมือให้เกิดเสียง

2.2.3 การใช้สื่อประกอบการเล่านิทาน เช่น หุ่น ภาพประกอบ

2.2.4 การให้เด็กมีส่วนร่วมไปกับการเล่านิทาน เช่น การให้ทายตอน ต่อไปของนิทาน การร้องเพลงร่วมกับตัวละคร เป็นต้น เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับ เรื่องในนิทาน

3. ชั้นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเล่านิทาน ครูและเด็กร่วมกันเลือกทำกิจกรรม ต่อเนื่องจากการเล่านิทานสัก 1-2 อย่างต่อครั้งดังนี้

3.1 กิจกรรมภาษา

- 1) ตั้งชื่อเรื่องนิทานที่ฟัง
- 2) ร้องเพลงเกี่ยวกับตัวละคร
- 3) ถาม – ตอบ – ทายปัญหา จากเรื่องที่ฟัง
- 4) ให้เด็กแต่งนิทานขึ้นใหม่โดยใช้ตัวละครชุดเดิม
- 5) ให้เด็กแต่งนิทานต่อเนื่องจากเรื่องเดิมที่ฟัง
- 6) อภิปรายเกี่ยวกับ บทบาทของตัวละครในนิทาน
- 7) ประกวดการเล่านิทานจากเรื่องที่ฟังไปแล้ว
- 8) ให้เด็กเล่านิทานต่อเนื่องกันคนละตอน

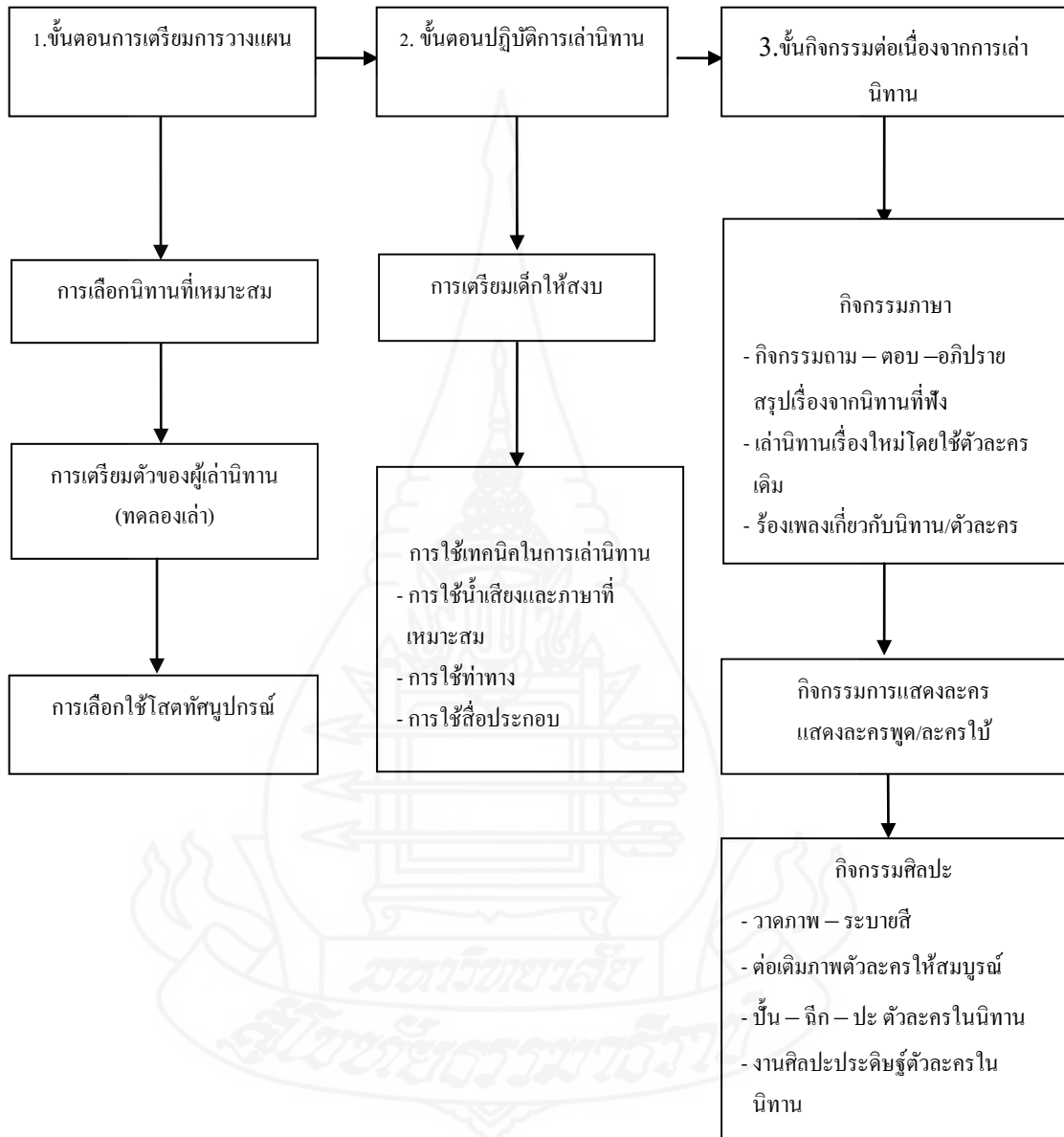
3.2 กิจกรรมการแสดงละคร

- 1) ให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติตามเรื่องราวของนิทานที่ได้ฟังมาแล้ว
- 2) ให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ เหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่งในนิทาน
- 3) ให้เด็กแสดงละครใบ้ฉากสั้น ๆ
- 4) ให้เด็กแสดงละครพูด

3.3 กิจกรรมศิลปะ

- 1) วาดภาพ – ระบายสี
- 2) ต่อเติมภาพตัวละครให้สมบูรณ์
- 3) ปั้น – ฉีก – ปะ ตัวละครในนิทาน
- 4) งานศิลปะประดิษฐ์ตัวละครในนิทาน

แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเล่านิทานดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงขั้นตอนต่างๆ ในการจัดกิจกรรมเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ดังนี้



ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

งานวิจัยเรื่องผลของการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเล่านิทานดังกล่าวข้างต้นมาประยุกต์ใช้ โดยมีขั้นตอนการเล่านิทาน ดังนี้

1. ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง การสนทนา การใช้คำถามและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างครูกับเด็กในการปฏิบัติตัวระหว่างฟังนิทาน
2. ขั้นเล่านิทาน ครูเล่านิทานประกอบสื่อและอุปกรณ์ ในระหว่างเล่ามีการสนทนาซักถาม ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่า รวมทั้งตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทาน เพื่อให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัด ตามจุดประสงค์การเล่านิทาน
3. ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมสรุปเนื้อหาของนิทาน แสดงความคิดเห็นและสรุปแนวคิด ที่ได้จากนิทานเกี่ยวกับพฤติกรรมความประหยัด

1.6 รูปแบบและเทคนิคการเล่านิทาน

1.6.1 รูปแบบการเล่านิทาน

ปัจจุบันการเล่านิทานถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการใช้กระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มักชอบฟังนิทานอยู่แล้ว เมื่อฟังนิทานแล้วเด็กจะติดตามและมีความเพ้อฝัน มีจินตนาการ และความสนใจค่อนข้างสั้นมาก รูปแบบการเล่านิทานมีหลายวิธี ฉะนั้นครูจึงควรเลือกรูปแบบที่นำไปใช้ในการเล่าอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการช่วยให้บรรยากาศในการฟังนิทานของเด็กน่าสนใจยิ่งขึ้น ศรีรัตน์ เจ็งกลิ่นจันทร์ (2532: 72) ได้แบ่งรูปแบบการเล่านิทาน ไว้ดังนี้

- 1) การเล่าปากเปล่าเลียนเสียงธรรมชาติ ผู้เล่าจะต้องมีความสามารถในการทำเสียงให้เกิดความแตกต่างกันได้ เช่น สามารถเลียนเสียงของสัตว์ได้ เลียนเสียงปรากฏการณ์ธรรมชาติได้ หรือทำเสียงพูดของคนและสัตว์ที่ปรากฏในเรื่องได้
- 2) การเล่าโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบ วิธีนี้ผู้เล่าจะต้องมีความสามารถในการแสดงท่าทางให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และใช้วิธีการเล่าปากเปล่าเลียนเสียงธรรมชาติเข้าช่วยด้วยจะทำให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น
- 3) การเล่าโดยใช้มือประกอบ วิธีนี้ผู้เล่าจะต้องมีความสามารถในการใช้มือเป็นเครื่องประกอบในการเล่านิทานให้สนุกสนาน ไม่แพ้อุปกรณ์อย่างอื่น ผู้เล่าสามารถใช้มือทำท่าทางแทนความหมายในคำพูดโดยอาศัยท่าทางที่ใช้กับคนหูหนวก ฉะนั้นผู้เล่าจำเป็นต้องศึกษาภาษามือที่ใช้กับคนหูหนวกเป็นหลัก และอาจดัดแปลงได้บ้าง หากไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

4) การเล่าใช้ภาพประกอบ วิธีนี้ผู้เล่าสามารถใช้แผ่นภาพ ภาพพลิก หนังสือภาพ หรืออื่นๆ ที่เป็นภาพ แต่ภาพนั้นต้องชัดเจน มีสีสัน และน่าสนใจ ในขณะที่เล่าผู้เล่าใช้ภาพเหล่านี้ประกอบไปด้วย

5) การเล่าโดยใช้เชือกประกอบ วิธีนี้ผู้เล่าจะใช้เชือกประกอบไปกับการเล่าให้เป็นรูปร่างต่างๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และหลังจากจบก็สามารถนำเชือกมาให้เด็กเล่น เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

6) การเล่าโดยการพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ วิธีนี้ผู้เล่าจะพับกระดาษเป็นตัวละครนั้นๆ ในขณะที่เล่าเมื่อกล่าวถึงตัวละครนั้นๆ ผู้เล่าอาจใช้กระดาษแผ่นเดียวหรือกระดาษหลายแผ่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับเรื่องและความถนัดของผู้เล่า

7) การเล่าโดยการใช้เพลงประกอบ วิธีนี้ผู้เล่าจะใช้เพลงเป็นสื่อร่วมในกิจกรรม การฟังนิทานทำให้เกิดความสนุกสนานและผู้ฟังมีส่วนร่วมได้มาก

8) การเล่าโดยการใช้ผู้ฟังประกอบการเล่า วิธีนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่า ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การตอบคำถามหลังจากเล่านิทานจบ ตั้งชื่อนิทาน วาดภาพประกอบเรื่อง ทำท่าทางประกอบ เล่นบทบาทสมมุติ ตลอดจนแสดงละคร เป็นต้น

9) การเล่าโดยใช้วัสดุตามท้องเรื่องประกอบการเล่า วิธีนี้ผู้เล่าจะใช้วัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ วัสดุจากพืชมาถักหรือตัดกระดาษ ให้ปรากฏในท้องเรื่องประกอบการเล่า นิทาน จะสร้างความสนใจใคร่ติดตามเรื่องอย่างดี แต่ควรใช้กิริยาท่าทางประกอบการเล่าให้นิทานด้วย

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2526: 131-132) และวิไล เวียงวิระ (2526: 70-71) ได้เสนอแนะรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

- 1) การอ่านจากหนังสือนิทาน
- 2) การเล่าโดยใช้หน้ากากหรือหุ่นสวมหัว
- 3) การแสดงบทบาทสมมุติ
- 4) การเล่าโดยใช้เสียงเพลงหรือเสียงดนตรีประกอบ
- 5) การเล่าโดยใช้เทปนิทาน
- 6) การเล่าโดยฉายสไลด์ประกอบ
- 7) การเล่าโดยใช้มือประกอบ ใช้สำหรับเล่านิทานเรื่องสั้นๆ หรือกลอนสั้นๆ
- 8) การเล่านิทานประกอบภาพบนแผ่นป้ายสำลี

9) การเล่านิทานประกอบหุ่นชนิดต่างๆ เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก เป็นต้น

นอกจากนี้เรา ทองสวัสดิ์ (2516 อ้างถึงในทัศนีย์ อินทรบำรุง 2539: 20) ได้เสนอแนะการเล่านิทานรูปแบบอื่นๆ อีก คือ การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ โดยในขณะที่เล่านิทานผู้เล่าจะวาดภาพประกอบไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้นิทานสนุกสนานและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากได้ยินเสียงแล้ว เด็กยังได้เห็นลีลาการเคลื่อนไหวของลายเส้น ซึ่งประกอบเป็นภาพที่ดูคล้ายมีชีวิต และสามารถเคลื่อนไหวได้ ทำให้เกิดจินตนาการ มีใจจดจ่อกับเรื่องราวที่เล่าโดยตลอด

จากรูปแบบการเล่านิทานต่างๆ ข้างต้นนั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักนำวิธีการเล่ามาใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบและวิธีการเล่าโดยใช้หนังสือภาพ หุ่นมือ และหุ่นนิ้วมือเป็นสื่อประกอบการเล่าให้เหมาะสมกับเนื้อหาในนิทาน ตลอดจนการเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อช่วยให้เด็กสนใจและเกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

1.6.2 เทคนิคการเล่านิทาน

จากรูปแบบการเล่านิทานต่าง ๆ นั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักนำวิธีการเล่ามาใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก เหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ โดยผู้เล่าสามารถนำสูตร 10 ร(ล) มาใช้เป็นเทคนิคประกอบการเล่าได้ดังนี้ (บุบผา เรืองรอง 2526: 33)

1. รัก ความรักที่ผู้เล่าให้ผู้ฟังมีความสุข
 2. เรียน ผู้เล่าควรได้เรียนวิธีเล่านิทานในรูปแบบต่างๆ
 3. รู้ รู้ในที่นี้ หมายถึง การรู้จักตนเองว่า ตัวเองมีความถนัดในการเล่านิทานอย่างไร และเด็กแต่ละวัยมีความสนใจนิทานเป็นอย่างไร และควรเล่านิทานแบบไหน เหมาะสมกับเวลาหรือไม่
 4. เลือก ควรเลือกนิทานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
 5. ลอง การทดลองเล่าจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับครู
 6. เริ่ม การเริ่มที่ดี จะทำให้การเล่าซึ่งสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง
 7. เล่า การเล่าครูต้องเล่าด้วยความสนุกด้วยความเต็มใจ
 8. ร่วม เด็กต้องมีส่วนร่วมตามความเหมาะสม ตั้งแต่เริ่มเล่า ขณะเล่า และ
- ขึ้นจบการเล่า

9. รอบคอบ ผู้เล่าจะต้องจัดเตรียมตัว เตรียมสถานที่เล่า เตรียมอุปกรณ์การเล่า

10. รูป ในที่นี้มุ่งหมายเฉพาะสิ่งประกอบการเล่านิทานที่ช่วยให้นิทานนั้นมีชีวิตชีวา เช่น ภาพวาด แผ่นภาพ หุ่น ทำท่าทางประกอบการเล่า เป็นต้น

นอกจากนี้การเล่านิทานให้สนุกสนานขึ้นอยู่กับเทคนิคการเล่าของแต่ละบุคคล บุคคลที่มีความสามารถ เล่าได้เก่งจะทำให้นิทานที่นำมาเล่ามีชีวิตชีวา สนุกสนาน เพลิดเพลินเป็นที่หลงใหลติดอกติดใจของเด็กๆ นักการศึกษาได้แนะนำเทคนิคการเล่านิทาน ดังต่อไปนี้ (ไพพรรณ อินทนิล 2539: 103-104)

1. ผู้เล่าควรเล่าตามลำดับเหตุการณ์ไม่กระโดดข้ามไปมา เพราะผู้ฟังจะเกิดความสับสน ควรเริ่มต้นจากบทนำ หรือ คำนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป

1.1 บทนำ (Introduction) เป็นการเกริ่นปูพื้นให้เด็กทราบก่อนว่าจะพูดเรื่องอะไร เป็นวิธีการรวบรวมสมาธิของผู้ฟังนิทานให้มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เล่านิทาน และกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากฟัง ดังนี้

1.1.1 ควรบอกให้เด็กทราบว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องอะไร ประเภทอะไร เช่น เรื่อง การผจญภัยของสัตว์ผู้น่ารัก เป็นเรื่องความรักความเสียสละของแม่ เป็นสารคดีท่องเที่ยวไปที่ที่มีสิ่งประหลาดมหัศจรรย์ เป็นสารคดีชีวประวัติจริงของกษัตริย์อังกฤษ เป็นต้น

1.1.2 ควรบอกให้เด็กทราบถึงตัวละครมีอะไรบ้าง จะทำให้เกิดความรู้สึกความสัมพันธ์ส่วนตัวกับตัวละครล่วงหน้า และทำให้อยากฟังต่อ เช่น “นิทานที่จะนำมาเล่าในวันนี้เป็นเรื่องความรัก ความเสียสละระหว่างสัตว์ตัวใหญ่มากคือ ช้างกับสัตว์ตัวเล็ก ตัวเล็กมากเลย คือ หอยทาก หนูๆ รู้จักช้างไหมคะ.....แล้วหอยทากรู้จักไหมคะ.....”

1.1.3 ควรแนะนำอธิบายหรือใช้ภาพประกอบเกี่ยวกับตัวละครหรือคำศัพท์ที่เด็กไม่รู้จัก เช่น “นี่ไงคะรูปหอยทาก (ชูรูปภาพให้เด็กดู)” เป็นต้น

1.1.4 ปัญหาและความขัดแย้งในเรื่องอาจเป็นผลที่ทำให้เด็ก ผู้ฟังกลายเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในนิทานจะทำให้เด็กสนใจ ใจจดใจจ่ออยู่กับการฟัง ผู้เล่าเล่านิทาน เช่น “ถ้ามีตุ๊กตาสวยๆ ใส่เสื้อผ้าน่ารัก หนูๆ ทุกคนอยากได้ใช่ไหมคะ แต่มีตุ๊กตาดาวหนึ่งเป็นตุ๊กตาไม้เก่าทรุดโทรม ฝุ่นจับดูสกปรกทั้งตัว มีใครอยากได้บ้างไหมคะ ไม่มีใครอยากได้เลย แต่เจ้าตุ๊กตาดาวผู้สงสารตัวนี้มันฝันที่จะเป็นที่รักของเด็กสักคนหนึ่ง.....”

1.1.5 ผู้เล่าต้องใช้วิจารณญาณในการที่จะตัดส่วนที่ไม่เหมาะสมออกไป และหาสิ่งที่น่าสนใจนำมาใช้กล่าวเป็นบทนำ

1.2 **เนื้อเรื่อง** ผู้เล่าต้องอ่านเรื่องให้แตก ให้เข้าใจความสัมพันธ์ของกลุ่มความคิด จะเห็นจุดสุดยอดของเรื่อง (Climax) เด่นชัดขึ้น ผู้เล่าจะต้องทำให้สถานการณ์สำคัญดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ให้ผู้ฟังเกิดความตื่นเต้น รู้สึกว่าเหตุการณ์จริงเกิดขึ้นถึงจุดที่น่าตื่นเต้นของเรื่อง

1.3 **บทสรุป (Conclusion)** จะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะผู้ฟังผ่านความรู้สึกตื่นเต้นจนถึงจุดสุดยอดของเรื่องแล้ว ถ้ายืดเรื่องให้ยาวต่อไปอีก ก็ไม่มีประโยชน์ จะทำให้ผู้ฟังไม่สนใจทั้งนิทานและผู้เล่านิทาน ควรแทรกข้อคิดปลูกฝังนิสัย คุณธรรม จริยธรรม และทัศนคติ โดยไม่ให้เด็กรู้สึกตัวว่าถูกสอน เช่น ชักถามเกี่ยวกับตัวละครที่เด็กชอบและไม่ชอบ เป็นต้น

2. เทคนิคประกอบการเล่า มีดังนี้

2.1 ใช้น้ำเสียงประกอบการเล่า ควรรู้จักทำเสียงให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง รู้จักทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ เสียงหนักเสียงเบา จะทำให้ผู้ฟังฟังอย่างเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย

2.2 ใช้ท่าทางประกอบการเล่า ใช้มือ ศีรษะ ลำตัว หรือเท้า ประกอบการเล่า ใช้สีหน้าและแวตตาประกอบการเล่า สีหน้าและแวตตาสามารถจะแสดงออกด้านอารมณ์ไปตามเหตุการณ์ที่เล่า

2.3 ใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่า เพราะเด็กยังเล็กต้องอาศัยอุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง

3. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สำหรับการเล่านิทาน มีดังนี้

3.1 บรรยากาศควรเงียบสงบ
3.2 ผู้ฟังนิทานต้องไม่อยู่ในภาวะหิว หรือร้อน หรืออยากเข้าห้องน้ำ หรือง่วงนอน

3.3 สถานที่สบายหรือสะอาด

3.4 ความยาวของนิทานเหมาะสมกับช่วงความสนใจของผู้ฟังแต่ละวัย

4. การประเมินผลการเล่านิทาน ควรมีการประเมินเพื่อทราบข้อดี

ข้อบกพร่องของตนเอง ทำให้การเล่านิทานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สิ่งที่น่ามาประเมินก็คือ

- 4.1 การเบื่อหน่ายหรือสนใจเรื่องอื่นก่อนหรือไม่
- 4.2 ผู้ฟังมีปฏิกิริยาตอบสนอง มีส่วนร่วมหรือไม่
- 4.3 เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนาน และมีสาระหรือไม่
- 4.4 ผู้ฟังเข้าใจภาษาที่ผู้เล่าใช้หรือไม่ ผู้ฟังสนใจและเข้าใจคำศัพท์ที่ใช้ทั้งหมดหรือไม่

4.5 ผู้ฟังแสดงอาการชอบ อยากฟังนิทานอีกในคราวต่อไปหรือไม่

4.6 การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานเป็นไปอย่างราบรื่นตามเนื้อเรื่องที่เล่าหรือไม่

5. สื่อประกอบการเล่านิทาน ผู้เล่าควรใช้สื่อหลายๆ รูปแบบ เช่น การเล่าปากเปล่าโดยใช้ท่าทางประกอบบ้างตามโอกาส การอ่านหนังสือนิทานหรือหนังสือภาพโดยตรง การใช้แผ่นภาพประกอบหรือรูปภาพที่ติดป้ายคำศัพท์ หรือกระดานแม่เหล็ก การใช้หุ่นต่างๆ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นชัก หุ่นสวมศีรษะ ฯลฯ การใช้กระดานสำหรับวาดภาพประกอบให้เด็กคอยติดตามเหตุการณ์ของเรื่อง การวาดภาพบนนิ้วมือ ฝ่ามือ แล้วสมมุติให้เป็นตัวละครต่างๆ การใช้นิ้วประดิษฐ์เป็นตัวละคร การใช้เทปและเครื่องบันทึกเสียง และการใช้ศิลปะในการเล่า เช่น เล่าไปพับไป เล่าไปวาดไป เล่าไปตัดภาพไป และเล่าประกอบเชือก เป็นต้น

สำหรับเทคนิคการเล่านิทานของกรีก ยูนิพันธ์ (2539: 97) มีเทคนิคการเล่านิทานที่น่าสนใจ คือ

เล่าประกอบเชือก เป็นการเล่าที่ผู้เล่าต้องสร้างสรรค์เชือกให้มีความสัมพันธ์กับการเล่าอย่างต่อเนื่อง

เล่าประกอบการฝึกกระดาศ เป็นการเล่าเรื่องประกอบการฝึกกระดาศให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ควรมีการฝึกซ้อมการเล่า และใช้ไหวพริบในการเล่าให้เหตุการณ์ต่อเนื่อง ขณะที่ฝึกกระดาศหรือสร้างสรรค์สื่อ

เล่าประกอบการพับผ้าเช็ดหน้า ใช้เทคนิคการเล่าคล้ายกับการพับกระดาศ ซึ่งผู้เล่าควรศึกษาวิธีการพับผ้าเช็ดหน้าให้ชำนาญก่อนการเล่า

สรุปได้ว่า จากเทคนิคการเล่านิทานโดยใช้สูตร 10 ร(ล) ทำให้ผู้เล่าสามารถเตรียมตนให้พร้อมที่จะใช้เทคนิคต่างๆ เหล่านั้นเพื่อให้นิทานมีคุณค่าทั้งต่อตัวผู้เล่าและผู้ฟัง โดยผู้เล่าต้องมีความรักในการเล่าและพร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการต่างๆ ว่าตนเองถนัดในการเล่านิทานอย่างไร โดยการเลือกนิทานให้สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของเด็ก เมื่อเลือกได้แล้วก็สามารถลองเล่าและเริ่มเล่าโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่า โดยการจัดสถานที่ให้เหมาะแก่การเล่า ซึ่งสื่ออุปกรณ์เป็นสิ่งที่ต้องถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้เห็นชัดเจน และเกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่าย การใช้เทคนิคการเล่านิทานเป็นวิธีการเพื่อทำให้การเล่านิทานนี้น่าสนใจและผู้เล่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการเล่าควรประกอบไปด้วย เนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก ผู้เล่าจะต้องจำเรื่องได้ดีทุกตอน น้ำเสียงชัดเจนต้องให้เด็กได้ยินทั้งหมด ระดับเสียงและจังหวะพูดถูกต้อง ใส่ความรู้สึกลงไปด้วยน้ำเสียง ถ้าผู้เล่าทำเสียงสูงต่ำ ทำเสียงเด็กหรือเสียงคนแก่ หรือทำเสียงตามลักษณะตัวละครได้ เด็กยิ่งสนใจมาก การใช้ท่าทางที่มีภาพประกอบ การใช้สายตาและ

อารมณ์ขณะเล่าให้เด็กเห็นและเข้าใจถึงอารมณ์ผู้เล่า การใช้สื่ออุปกรณ์เป็นสิ่งที่จะต้องถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้เห็นชัดเจน และเกิดความรู้สึกเข้าใจง่าย ก่อนฟังนิทานควรกำหนดข้อตกลงในการฟังนิทาน เช่น ไม่พูดแทรกในขณะที่ฟังนิทาน ไม่ส่งเสียงดัง ฯลฯ

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานได้มีผู้ทำวิจัยในหลายเรื่องดังนี้

1.7.1 งานวิจัยในประเทศ

วิจิตรา อุดมมุขลินท์ (2543: 58-59) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเล่านิทานที่ใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ สื่อประสมรูปภาพ ภาพจำลอง น้ำเสียงที่ใช้ในการเล่นประกอบ เพลงและกิจกรรมการเคาะจังหวะ เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ช่วยให้มีพัฒนาการทางด้านภาษาดีขึ้น ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มานิตา ลีโทชวลิต (2544: 112) ได้ศึกษาการใช้นิทานชาดกที่ส่งเสริมสันติธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 25 คน ผลการศึกษาพบว่า ครู หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยสามารถนำแนวทางการนำนิทานชาดกไปใช้ในการส่งเสริมสันติธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยมาปรับใช้กับนิทานอื่นๆ เนื่องจากแนวทางการนำนิทานไปใช้กับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสงบภายในของเด็ก นอกเหนือจากนิทานชาดกแล้ว ยังสามารถนำนิทานต่างๆ ไปส่งเสริมศีลธรรมด้านอื่นๆ หรือเป็นสื่อในการให้ความรู้แก่เด็กได้อีกด้วย เพราะเมื่อเด็กอยู่ในภาวะที่สงบแล้ว เด็กจะสามารถเกิดการพัฒนาการที่ยั่งยืนต่อคุณค่าที่แฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสาวลักษณ์ สมวงศ์ (2545: 106) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามาลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า การเล่านิทานใช้เทคนิคการเล่าแบบหมุนเวียนตามลำดับ คือ เล่าวันละ 1 เรื่อง เปลี่ยนเรื่องทุกวันจนครบ 4 เรื่อง จึงจะวนมาซ้ำเรื่องเดิมอีกครั้งตามลำดับ การเล่านิทานที่เปลี่ยนเรื่องใหม่ไปทุกวันสร้างความสับสนให้กับเด็กได้ ซึ่งการเล่าโดยเปลี่ยนเรื่องบ่อยๆ จะทำให้เด็กได้รับความลึกลับและดื่มด่ำความรู้สึกจากนิทานไม่เต็มที่ เด็กยังรู้เรื่องราวในนิทานได้ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน การสร้างจินตนาการภาพในใจของเด็กยังไม่ชัดเจนและมีรายละเอียดของเรื่องไม่มากนัก ทำให้ความ

ประทับใจที่เด็กจะได้จากนิทานลดน้อยลงไป ในความเป็นจริงแล้วนิทานเรื่องไหนที่เด็กชอบหรือประทับใจเด็กจะอยากฟังนิทานเรื่องนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจเด็กอยากฟังนิทานเรื่องนั้นซ้ำๆ โดยไม่รู้จักเบื่อ การเลือกนิทานที่ใช้ในการเล่าจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจให้แก่เด็ก และควรเล่านิทานที่เด็กชอบหรือประทับใจซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กได้เพิ่มรายละเอียดในชิ้นส่วนที่ขาดหายของภาพที่จินตนาการไว้ในใจนั้นๆ ได้เติมเต็มสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิสามาส ชันชัยภูมิ (2549: 1) ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน เป็นการจัดประสบการณ์ที่มีผลต่อการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม การแสดงพฤติกรรมกรรมที่เหมาะสมตามวัย และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ตามค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

จากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า นิทานเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก สามารถทำให้เด็กได้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรม ตัวละครในนิทานสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

1.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสันและคนอื่นๆ (Dixson and Others, 1977: 367-373) ได้ศึกษาการเล่านิทานกับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนในเมืองดีทรอยต์ จำนวน 146 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มหลังจากได้ฟังนิทานแล้ว มีการสนทนา พาไปศึกษานอกสถานที่ แสดงเลียนแบบตัวละคร อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม จะให้ฟังนิทานเพียงอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้ว เด็กมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบหรือตัวละครที่ประสบความสำเร็จ

ชอร์ และเบรย์ (Chore and Bray, 1978: 156) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายจากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัย ท่าทาง ให้เหมือนกับตัวละครในนิทาน เมื่อเรียนจบแล้ววัดทัศนคติทันที พบว่าเด็กชายเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์ และหลังจากนั้น 6 สัปดาห์ทำการวัดอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า การวัดทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง เด็กชายที่เคยล่าสัตว์ก็เลิกล่าสัตว์โดยแน่นอน ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่า นิทานมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก

อมอริจจิ (Amoriggi, 1981: 1366-1367) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทานของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยเล่านิทานให้เด็กปฐมวัยฟัง แล้วให้เด็กย้อนกลับและเล่าเรื่องต่อจากผู้วิจัย เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เด็กสามารถเล่านิทานได้ถูกต้อง การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ พัฒนามากขึ้น ในขณะที่ทำการทดลอง เด็กสามารถนำเอานิทานที่ฟังไปประยุกต์และเล่าเรื่องต่อไปหลังทดลองผ่านไป 3 สัปดาห์

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย เพราะนิทานจะเป็นสิ่งโน้มน้าวให้เด็กมีความสนใจและเกิดการเรียนรู้โดยผ่านวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่เด็กปฐมวัย ทั้งในด้านคุณธรรม และจริยธรรมได้อย่างชัดเจน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของพฤติกรรมการประหยัด

นักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงความหมายของการประหยัดอย่างหลากหลาย ดังนี้

อเนก เขียรถาวร และพจน์ นวลปลอด (2542: 5) กล่าวว่า การประหยัดหมายถึง การยับยั้ง การระมัดระวังใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ เช่น การใช้เวลาอย่างประหยัด การใช้จ่ายทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ ฯลฯ การใช้แรงงานภายในบ้าน ถ้าสามารถช่วยกันได้เป็นประโยชน์มาก

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 13) ให้ความหมายการประหยัดว่า หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายเงินหรือสิ่งของเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ตามความจำเป็นหรือความต้องการอย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความพอดีและความเหมาะสม คือ พยายามใช้ให้น้อยที่สุดแต่คุ้มค่า และได้ประโยชน์มากที่สุด

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 510) ให้ความหมาย คำว่า ประหยัด หมายถึง ยับยั้งระมัดระวัง เช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ

รังสรรค์ หนองสองห้อง (2542: 36) กล่าวถึงความหมายของการประหยัดไว้ว่า การประหยัดไม่ใช่การตระหนี่ถี่เหนียว แต่หมายถึงการรู้จักใช้เงินหรือทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

ภัทธาพันธ์ หุ่นรักวิทย์ (2545: 36) กล่าวว่า การประหยัด หมายถึง การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ รวมถึงรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา และสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

รัชชิตา สุกิจปาณีนิจ (22547: 12) สรุปได้ว่า “การประหยัด” หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน และทรัพยากรทั้งส่วนตัวและส่วนรวมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุดมากที่สุด

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการประหยัด สุภัตรา เสงวณิชย์ (2541: 20) ให้ความหมายของพฤติกรรมการประหยัดว่า หมายถึง การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ตามการรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประชาชน ในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นอยู่ในบ้าน ที่ทำงาน โรงเรียน การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา เป็นต้น

จากความหมายของการประหยัดข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประหยัด หมายถึง การแสดงออกถึงการรู้จักยับยั้งใจ และการรู้จักใช้เงิน สิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวมอย่างระมัดระวัง พอดีกับความจำเป็นเกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่าที่สุดสมควรแก่ฐานะและรักษาไว้ให้มีใช้ได้ยาวนาน

2.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมการประหยัดมีความสำคัญ ก่อให้เกิดการรู้จักประมาณตนในการดำรงชีวิต ช่วยให้อยู่อย่างมีความสุขไม่เกิดปัญหา ถ้าบุคคลดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม มีความพอดีไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนเอง ก็จะอยู่อย่างมีความสุข ไม่เดือดร้อน การประหยัดจึงมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

พวงพยอม ชิดทอง (2536: 8) กล่าวว่า การปลูกฝังนิสัยให้รู้จักประหยัดตั้งแต่เด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เด็กรู้จักการใช้น้ำ ไฟ และรู้จักการใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รู้จักรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้ยาวนานขึ้น ไม่ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน การปลูกฝังลักษณะดังกล่าว ต้องกระทำอย่างรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง จนติดเป็นนิสัยประจำตัวเด็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง เพราะการสร้างนิสัยประหยัดเป็นการสร้างอนาคต เพื่อความสุขของเด็กภายภาคหน้า การประหยัดเป็นบันไดแห่งความสุขในชีวิตบั้นปลาย ยิ่งรู้จักประหยัดตั้งแต่เด็ก โตขึ้นจะสบายมากขึ้น และอนาคตของชาติจะเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย เพราะเด็กในวันนี้เป็นผู้สืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสร้างสรรค์ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ทิสนา แคมมณี (2546: 66-68) กล่าวว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นมีความสำคัญ ต้องอาศัยคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

1. การรู้จักพึ่งพาตนเอง คือ การรู้จักเก็บออม เพื่อจะได้มีเงินเก็บไว้ใช้ในภายภาคหน้า โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น
2. การรู้จักอยู่อย่างพอเพียง คือ การใช้จ่ายสิ่งของตามอัตราของตน ใช้จ่ายอย่างพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป
3. การทำงานด้วยความขยัน คือ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ไม่นิ่งดูเฉยทอดนอ ไม่ว่างเฉย
4. การรู้จักแก้ปัญหา คือ การรู้จักใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ใช้ให้หมดสภาพ รู้จักซ่อมแซมเพื่อนำมาใช้ได้ใหม่ เป็นต้น

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า การปลูกฝังค่านิยมด้านการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัยนั้นมีความสำคัญ เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิตสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวได้ดี และวิธีการปลูกฝังค่านิยมที่ดีที่สุด คือ ผู้ใหญ่ต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และอบรมสั่งสอนให้เด็กประหยัดในเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น การบริโภค การใช้จ่าย การออม การใช้น้ำประปา – ไฟฟ้า การใช้เวลา ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เด็กได้เรียนรู้การมีเหตุผลในการใช้เงิน รู้จักเก็บออมและเกิดความภาคภูมิใจ มีระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิตและมีสุขภาพดีเพราะรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ถ้าค่านิยมเหล่านี้ติดจนเป็นนิสัยประจำตัวของเด็ก ก็หวังได้ว่าประเทศชาติจะมีผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

2.3 ประเภทของพฤติกรรมการประหยัด

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของการประหยัดไว้แตกต่างกัน ดังนี้
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 74) ได้แบ่งประเภทของการประหยัดไว้ดังนี้

1. การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผน การใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่ามากที่สุด เหมาะสมกับรายรับที่มีการเก็บออมยับยั้งความต้องการของตน อันเป็นผลทำให้ใช้เงินอยู่ในเขตที่พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงิน โดยคำนึงถึงประโยชน์ความคุ้มค่า ความจำเป็นของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป
2. การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้เวลาของตน ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ่มค่ามากที่สุด

3. การประหยัดทรัพยากร หมายถึง การใช้และรักษาวัตถุดิบของที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด รักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและของส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน เช่น ให้ความร่วมมือในการประหยัดไฟฟ้าและน้ำประปาของส่วนรวม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของพฤติกรรมกรรมการประหยัด ได้แก่ การประหยัดเงิน การประหยัดเวลา การประหยัดทรัพยากร และการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ สำหรับงานวิจัยนี้ศึกษากับเด็กปฐมวัยซึ่งยังมีวุฒิภาวะน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเภทของพฤติกรรมกรรมการประหยัดสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ 4 ประเภท คือ

1) การออม หมายถึง การเก็บเงินโดยการหยอดกระปุก การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ และการซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง

2) การใช้ทรัพยากรน้ำ หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำโดยการไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟันและขณะถูสบู่ล้างมือ เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว

3) การใช้สิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียน ไม้ท่งขว้างและเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป ใช้แปรงฟันแต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ และใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป

4) การรับประทานอาหาร หมายถึง การรับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง รินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง และดื่มนมหมดแก้ว

2.4 แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการประหยัดของเด็กมีความสำคัญมาก ดังนั้นเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนครูจึงควรรหาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการประหยัดสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนะไว้ดังนี้

บลูม (Bloom, 1956) ได้กล่าวถึง การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของ ค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย การประหยัดเป็นการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติ ตามแนวคิดดังกล่าว บลูมได้อธิบายขั้นตอนของการเกิดเจตคติและการพัฒนาลักษณะนิสัย จำแนกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. **ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving)** การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ ได้ บุคคลนั้นจะต้องมีโอกาสรับรู้และใส่ใจในสิ่งนั้นๆ ก่อน ดังนั้น หากต้องการจะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมใดๆ ให้แก่บุคคล จึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และสนใจในคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมนั้นๆ

2. **ขั้นการตอบสนอง (Responding)** แม้บุคคลได้รับรู้และเกิดความสนใจในสิ่งนั้นแล้ว แต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนองความสนใจนั้นก็จะไม่ได้รับการพัฒนาไปจนถึงระดับการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ดังนั้นในการสอนจึงจำเป็นต้องพยายามให้เด็กมีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้นและเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลพัฒนาความสนใจที่มีอยู่ให้มากขึ้น

3. **ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing)** หากบุคคลมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งใดแล้ว ได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้นหากเราสามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่ต้องการ ก็จะช่วยให้คนนั้นเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ และเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนั้นต่อไป

4. **ขั้นการจัดระบบ (Organizing)** การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมใดๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้ บุคคลนั้นจะต้องมีการนำไปปฏิบัติหรือนำไปใช้ในระบบชีวิตของตน จึงเป็นระเบียบหรือเป็นระบบในการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมนั้นๆ ในวิถีการดำเนินชีวิตของตน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นๆ ได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงของการพัฒนาด้านจิตพิสัย คือ ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

5. **ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization)** บุคคลสามารถปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยม ที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของตนอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็จะพัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของตน ซึ่งนับเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย

ทิสนา เขมมณี (2546: 19-20) กล่าวถึง การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมใดๆ ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดเป็นลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถทำได้ ดังนี้

1. จัดสิ่งเร้าให้แก่เด็กได้รับรู้และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง
2. จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยให้เด็กได้ตอบสนองเรื่องนั้น และเกิดความพอใจที่จะปฏิบัติตาม
3. ช่วย让孩子เห็นคุณค่าของเรื่องนั้น โดยการช่วยให้เด็กได้เห็นประโยชน์ หรือได้รับความพึงพอใจในค่านิยมนั้น
4. ช่วย让孩子มีโอกาสจัดระเบียบในการนำเรื่องนั้นไปใช้ในชีวิตของตน

5. ช่วยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติตนตามค่านิยมนั้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนกระทั่งปฏิบัติได้เป็นลักษณะนิสัย การที่จะส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เกิดค่านิยมในเรื่องของการประหยัด จนค่านิยมของการส่งเสริมเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวเด็ก

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีบทบาทในการจัดสถานการณ์ให้ตอบสนองต่อความสนใจของเด็ก เมื่อได้รับคำชมเชยจะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของเรื่องนั้น เช่น การให้เด็กรู้จักเก็บออมเงินด้วยกระปุก เด็กก็จะมีเงินเก็บ หรือการให้เด็กปิดน้ำหลังเลิกใช้เป็นการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้ หรือการให้เด็กดื่มนมจนหมดแก้วไม่เหลือทิ้ง นอกจากนี้จะไม่สิ้นเปลืองแล้วยังทำให้เด็กเติบโตและมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง การที่ผู้ใหญ่กล่าวคำชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและเป็นการเสริมแรงให้เด็กได้แสดงออกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยเท่าที่ศึกษา ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น ดังนี้

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภัทรา เสงวนิชย์ (2543: 53) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 และพฤติกรรมประหยัดของบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 157 คน ผลการวิจัยพบว่าบุตรวัยรุ่น มีพฤติกรรมการประหยัดในระดับปานกลาง และบุตรวัยรุ่นที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการประหยัดไม่แตกต่างกัน

เนตรนภิส กาพนนตร (2543: 48) ศึกษาอิทธิพลของลักษณะการรับชมโทรทัศน์ที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศ และอาชีพของบิดามารดาต่างกัน มีพฤติกรรมการประหยัดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่านักเรียนชาย

นวลจันทร์ วิเศษ (2546: 52) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคางสูง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนประกอบเรื่องการประหยัด จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชุด ผลการวิจัยพบว่า

บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้เป็นสื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนเรื่องการประหยัดได้

ปัญญา หินซุข (2551: 47) ทำการศึกษาเรื่อง การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนอยู่ระดับมาก

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จีเกอร์และแอนเดรียส (Giger and Andreas, 1980 อ้างถึงในอรุณี แสงเพ็ญ 2537:30-31) ศึกษาเรื่องจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของรัฐบาล กรณี Umweltipolitisches Bewusstsein and Participation จากแบบสอบถามที่ตอบกลับมาร้อยละ 70 พบว่า กฎหมายที่ใช้ควบคุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังไม่เพียงพอในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ประชาชนจะต้องเล็งเห็นถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมโดยต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับรัฐบาล

เมเยอร์ (Mayer-Robert Nathan, 1982 อ้างถึงในอรุณี แสงเพ็ญ 2537:30-31) ได้ศึกษารายกรณีเรื่องจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน จากการรายงานข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน พบว่า การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างเข้าใจและถูกต้อง ต้องอาศัยประสบการณ์มากกว่าการเรียนวิชาสังคมในชั้นเรียน สิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาล้อมคือ การมีจิตสำนึกซึ่งมีประโยชน์มากกว่าการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด

จากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า สื่อมีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของลักษณะการรับชมโทรทัศน์ที่มีต่อจิตลักษณะ การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน หรือบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการประหยัด ตลอดจนการรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจสามารถนำมาใช้เป็นสื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนเรื่องการประหยัดได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อปลูกฝังนิสัยการประหยัดตั้งแต่วัยเด็ก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest – posttest design) มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่มี อายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 25 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม 1 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษา 2 ประเภท ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

2.1.1 **แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน** เป็นแผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 20 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 30 นาที องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย แนวคิด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการจัดกิจกรรม สื่อประกอบการเล่านิทาน และการวัดและประเมินผล (ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน อยู่ในภาคผนวก ค.)

2.1.2 การสร้างและการหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ผู้วิจัย

ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
- 2) ศึกษาคำนิยามศัพท์ของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
- 3) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

การเล่านิทาน และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

- 4) เลือกนิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องแนวคิดเรื่องการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 เรื่อง ที่ส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดและครอบคลุมพฤติกรรมการประหยัดที่ให้คำนิยามไว้ ดังรายละเอียดในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการประหยัดจากนิทาน

ข้อนิทาน	พฤติกรรมการประหยัด
ของขวัญอันล้ำค่า	การออม
กระปุกของน้องก๊อบ	การออม
นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย	การใช้ทรัพยากรน้ำ
โอะ! ไฟดับ	การใช้ทรัพยากรน้ำ
เพื่อนรักจากกองขยะ	การใช้สิ่งของเครื่องใช้
ปาร์ตี้เหมียวเหมียว	การใช้สิ่งของเครื่องใช้
อั่งจอมอู้	การรับประทานอาหาร
ป่าสามสี	การรับประทานอาหาร
เด็กซุกซน	การออม และการรับประทานอาหาร
ถ้วยเดียวแตงตั้ง	การรับประทานอาหาร การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการใช้ทรัพยากรน้ำ

- 5) สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทาน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

5.1) ช้่นนำ ครูเตรียมความพร้อมเด็กก่อนฟังนิทาน เช่น การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การสนทนา การใช้คำถาม และสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในการปฏิบัติตัวระหว่างฟังนิทาน

5.2) ชั้นเล่านิทาน ครูเล่านิทานประกอบสื่อและอุปกรณ์ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ น้ำเสียง ท่าทาง ฯลฯ ในระหว่างเล่ามีการสนทนาซักถาม ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่า รวมทั้งตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทาน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัด ตามจุดประสงค์การเล่านิทาน

5.3) ชั้นสรุป เด็กและครูร่วมสรุปเนื้อหาของนิทาน จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นและสรุปแนวคิดที่ได้จากนิทานเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัด

6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมเบื้องต้น จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาเพื่อหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผล ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

7) ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทาน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทาน ไปทดลองใช้กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและระยะเวลาในการจัดกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ลักษณะของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสำรวจรายการ มีทั้งหมด 12 รายการ ครอบคลุมพฤติกรรม 4 ด้าน คือ การออม การใช้ทรัพยากรน้ำ การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการรับประทานอาหาร เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมการประหยัดในรายการดังกล่าวจะได้ 1 คะแนน (ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ในภาคผนวก ง.)

2.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสังเกตจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย
- 2) ศึกษาและทำความเข้าใจคำนิยามศัพท์ของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายการพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต ตามองค์ประกอบของการประหยัด

3) จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดเป็นแบบสำรวจรายการทั้งหมด 12 รายการ ครอบคลุมพฤติกรรมการประหยัด 4 ด้าน ดังนี้

1) การออม ได้แก่

- 1.1) การรู้จักเก็บออมเงินด้วยการหยอดกระปุก
- 1.2) การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ

ไม้บรรทัด ฯลฯ

- 1.3) การซื้อขนมต่อพอรับประทานไม่เหลือทิ้ง

2) การใช้ทรัพยากรน้ำ ได้แก่

- 2.1) ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ขณะถูสบู่ล้างมือ
- 2.2) เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป
- 2.3) ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว

3) การใช้สิ่งของเครื่องใช้ ได้แก่

- 3.1) ใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียนไม่ทิ้งขว้าง

และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป

- 3.2) ใช้แป้งฝุ่นแต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ

- 3.3) ใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บีบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษ

หนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน)

4) การรับประทานอาหาร ได้แก่

- 4.1) รับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง
- 4.2) รินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง
- 4.3) ดื่มนมหมดแก้ว

4) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของ รายการพฤติกรรมที่จะสังเกต และความชัดเจนของเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมก่อนเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ

5) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงของรายการที่ประเมิน ความชัดเจนของพฤติกรรม ความเหมาะสมของการใช้ภาษา รวมทั้งความชัดเจนของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

6) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของพฤติกรรมและเกณฑ์การให้คะแนน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคที่สร้างขึ้นทำการสังเกตพฤติกรรมเด็ก วันละ 5 คน ในช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า ระหว่างเวลา 09.00-09.30 น. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.30-11.30 น. ช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30-12.00 น. และช่วงรับประทานอาหารว่างบ่าย ระหว่างเวลา 13.30-14.00 น. ใช้เวลาในการสังเกตทั้งหมด 5 วัน หลังการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการสังเกตมาตรวจสอบความสอดคล้องของผลการสังเกตร่วมกัน

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่สร้างขึ้นในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

สัปดาห์ที่	วัน	จุดมุ่งหมาย	ชื่อนิทาน	ผู้แต่ง
1	วันจันทร์	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการออม	นิทานเรื่อง ของขวัญอันล้ำค่า	ชนวัฒน์ ชนาคุณวัฒน์
	วันอังคาร	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการออม	นิทานเรื่อง กระปุกของน้องก๊ีบ	ฐิติกาญจน์ ใจกว้าง
	วันพุธ	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย	อุษณีย์ จันทร์วิลักษณ์
	วันพฤหัสบดี	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง โอ๊ะ! ไฟดับ	อุไรวรรณ ไชโย

ลำดับที่	วัน	จุดมุ่งหมาย	ชื่อนิทาน	ผู้แต่ง
2	วันจันทร์	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้	นิทานเรื่อง เพื่อนรักจากกองขยะ	ณัชชานุช นาคะปัท
	วันอังคาร	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้	นิทานเรื่อง ปาร์ตี้เหมียวเหมียว	จิตติกาญจน์ ใจกว้าง
	วันพุธ	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง อึ้งจอมอู๋	จิตติกาญจน์ ใจกว้าง
	วันพฤหัสบดี	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง ป่าสามสี	จิรัชยา กลิ่นขจร
3	วันจันทร์	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการออมและการรับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง เด็กชุกชุน	เสวก หอมสุด
	วันอังคาร	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการใช้ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง ก๊วยเตี้ยวเต็งตึ่ง	ครูแต้ว
	วันพุธ	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการออม	นิทานเรื่อง ของขวัญอันล้ำค่า	ชนวัฒน์ ชนาคุลยวัฒน์
	วันพฤหัสบดี	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัดของเด็กปฐมวัยด้านการออม	นิทานเรื่อง กระปุกของน้องก๊ีบ	จิตติกาญจน์ ใจกว้าง

สัปดาห์ที่	วัน	จุดมุ่งหมาย	ชื่อนิทาน	ผู้แต่ง
4	วันจันทร์	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง นก ขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย	อุษณีย์ จันทร์วิไลกษณ์
	วันอังคาร	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง โอ๊ะ ! ไฟดับ	อุไรวรรณ ไชโย
	วันพุธ	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้	นิทานเรื่อง เพื่อน รักจากกองขยะ	ณัชชานุช นาคะปัท
	วัน พฤหัสบดี	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้	นิทานเรื่อง ปาร์ตี้ เหมียวเหมียว	จิตติกาญจน์ ใจกว้าง
5	วันจันทร์	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง อึ้งจอมอู๋	จิตติกาญจน์ ใจกว้าง
	วันอังคาร	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง ป่าสามสี	จิรัชยา กลิ่นขจร
	วันพุธ	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการออมและการ รับประทานอาหาร	นิทานเรื่อง เด็กซุกซน	เสวก หอมสุด
	วัน พฤหัสบดี	เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความประหยัคของเด็กปฐมวัยด้านการรับประทานอาหาร การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการใช้ ทรัพยากรน้ำ	นิทานเรื่อง ก๊วยเตี้ยวเต็งตั้ง	ครูแต้ว

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย
เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า ระหว่างเวลา 09.00-09.30 น. กิจกรรม

ศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.30 - 11.30 น. ช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30 - 12.00 น. และช่วงรับประทานอาหารว่างบ่ายระหว่างเวลา 13.30-14.00 น. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมตามรายการในแบบสังเกตชุดเดียวกับก่อนการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

4.1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 249)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{n}$$

IOC แทนดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

ΣR แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติพื้นฐาน

4.2.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 102)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma fx}{n}$$

\bar{X} แทนค่าเฉลี่ยของคะแนน

Σfx แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของคะแนน

n แทนจำนวนความถี่ทั้งหมด

4.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2545: 273)

$$SD = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

SD แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

ΣX แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2

n แทนจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4.3 สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

4.3.1 การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test แบบ Dependent samples) จากสูตร
(ล้วน สายศ 2545: 231)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution

D แทนความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n แทนจำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการดำเนินงานในภาพรวม และแยกเป็นรายองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1 และ 4.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองในภาพรวม

การทดลอง	n	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	25	6.80	1.19	*3.556
หลังการทดลอง	25	9.80	0.76	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการดำเนินงานมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการประหยัของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนและหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการประหยัของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบของพฤติกรรม การประหยั	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การออม	1.36	0.64	2.32	0.63	*2.289
2. การใช้ทรัพยากรน้ำ	1.76	0.52	2.52	0.51	*4.019
3. การใช้สิ่งของเครื่องใช้	1.64	0.57	2.36	0.49	*1.607
4. การรับประทานอาหาร	2.04	0.61	2.60	0.50	*0.008

*p < .05

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีพฤติกรรมการประหยัด้านการออม การใช้ทรัพยากรน้ำ การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการรับประทานอาหาร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเป็นรายด้านและรายพฤติกรรม มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองเป็นรายด้านและรายพฤติกรรม

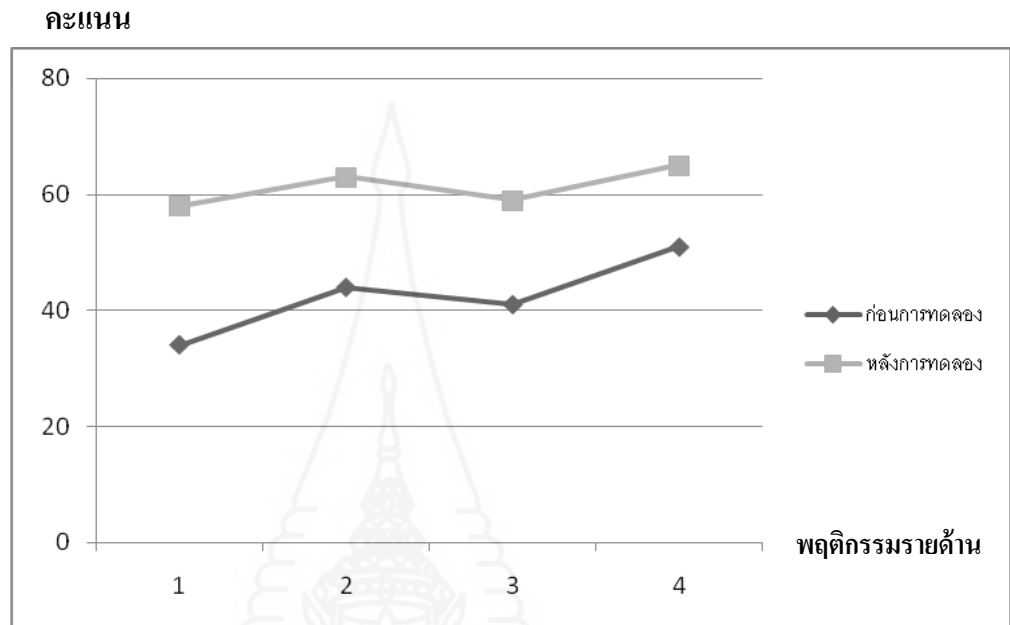
รายการพฤติกรรมการประหยั	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ความแตกต่างของคะแนน
1. การออม			
1.1 การรู้จักเก็บออมเงินด้วยการหยอดกระปุก	13	21	8
1.2 การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ขางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ	10	18	8
1.3 การซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง	11	19	8
รวม	34	58	24

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการพฤติกรรมการประหยัด	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ความแตกต่างของคะแนน
2. การใช้ทรัพยากรน้ำ			
2.1 ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ขณะถูสบู่ล้างมือ	14	19	5
2.2 เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป	12	20	8
2.3 ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว	18	24	6
รวม	44	63	19
3. การใช้สิ่งของเครื่องใช้			
3.1 ใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียนไม้ทึ่งขว้าง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป	9	17	8
3.2 ใช้แปรงฟันแต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ	12	19	7
3.3 ใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บีบเท่ากับเมล็ด ถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน)	20	23	3
รวม	41	59	18
4. การรับประทานอาหาร			
4.1 รับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง	14	17	3
4.2 รินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง	19	24	5
4.3 ดื่มนมหมดแก้ว	18	24	6
รวม	51	65	14
รวมทั้งสิ้น	170	245	75

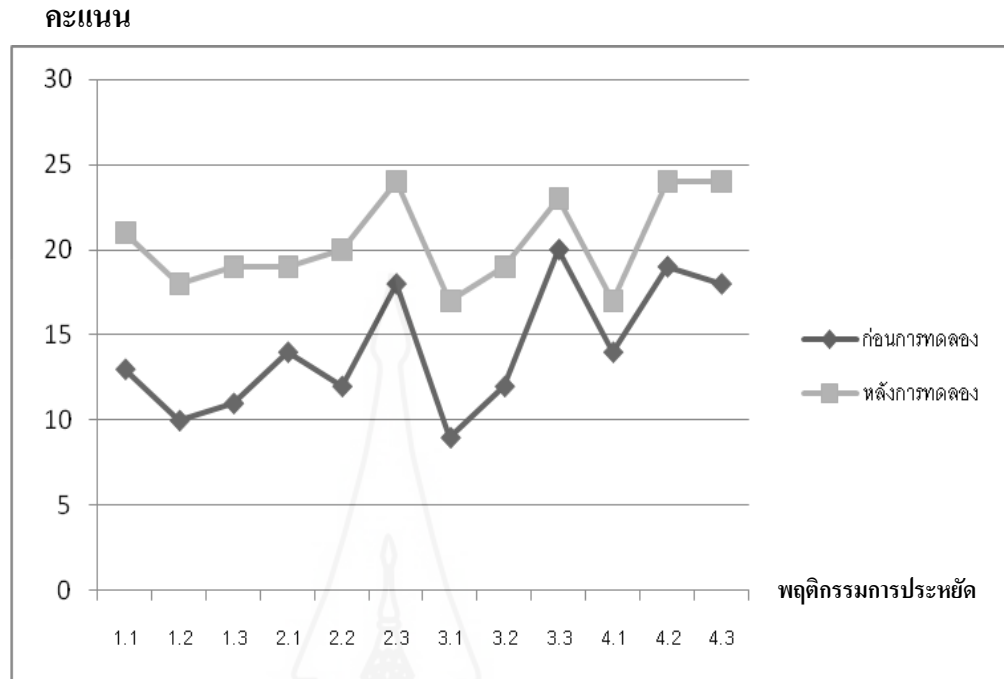
จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกด้านและทุกพฤติกรรม โดยพฤติกรรมที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านการออม มีคะแนนเพิ่ม 24 คะแนน และพฤติกรรมที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการรับประทานอาหาร มีคะแนนเพิ่มขึ้น 14 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่มีคะแนนเพิ่มมากที่สุด 5 พฤติกรรม คือ การรู้จักเก็บออมเงิน ด้วยการหยอดกระปุก การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ การซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง การเปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป และการใช้กระดาษและวัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียนไม้ทึ่งขว้าง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 8 คะแนน และพฤติกรรมที่มีคะแนนเพิ่มน้อยที่สุด 2 พฤติกรรม คือ การใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บีบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน) และการ

รับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 3 คะแนน ซึ่งคะแนนดังกล่าวสามารถแสดงเป็นกราฟเส้นได้ในภาพที่ 4.1 และ 4.2 ต่อไปนี้



ภาพที่ 4.1 กราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองเป็นรายด้าน

จากภาพที่ 4.1 แสดงว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เด็กปฐมวัยมีคะแนนพฤติกรรมรายด้านต่ำสุด คือ ด้านการออม โดยมีคะแนนเป็น 34 คะแนน และพฤติกรรมรายด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ การรับประทานอาหาร โดยมีคะแนนเป็น 51 คะแนน และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานแล้ว เด็กปฐมวัยมีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านการออม โดยมีคะแนนเป็น 58 และพฤติกรรมรายด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ การรับประทานอาหาร ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมเดียวกับก่อนการทดลอง



ภาพที่ 4.2 กราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง เป็นรายพฤติกรรม

จากภาพที่ 4.2 แสดงว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทาน เด็กปฐมวัยมีคะแนนต่ำสุด 2 พฤติกรรม คือ การใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียน ไม่ทิ้งขว้าง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป และการมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ โดยมีคะแนนเป็น 9 และ 10 ตามลำดับ และพฤติกรรมที่มีคะแนนสูงสุด 4 พฤติกรรม คือ การใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บิบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน) รินน้ำคั้นแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว และดื่มนมหมดแก้ว โดยมีคะแนนเป็น 20, 19, 18 และ 18 ตามลำดับ และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานแล้ว เด็กปฐมวัยมีคะแนนต่ำสุด 3 พฤติกรรม คือ การใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียน ไม่ทิ้งขว้างและเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป การรับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง และการมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ โดยมีคะแนนเป็น 17, 17 และ 18 และพฤติกรรมที่มีคะแนนสูงสุด 3 พฤติกรรม คือ ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว รินน้ำคั้นแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง และดื่มนมหมดแก้ว โดยมีคะแนนเป็น 24 คะแนนทุกพฤติกรรม

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง
การทดลองเป็นรายบุคคล

คนที่	คะแนนพฤติกรรมการประหยัด ก่อนการทดลอง					คะแนนพฤติกรรมการประหยัด หลังการทดลอง					ความแตกต่างของคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง
	การออม	การใช้ทรัพยากรน้ำ	การใช้สิ่งของเครื่องใช้	การรับประทานอาหาร	รวม	การออม	การใช้ทรัพยากรน้ำ	การใช้สิ่งของเครื่องใช้	การรับประทานอาหาร	รวม	
1	2	1	2	1	6	2	3	3	2	10	4
2	1	2	2	2	7	1	3	3	3	10	3
3	3	2	3	2	10	3	3	3	3	12	2
4	1	1	2	2	6	1	2	3	3	9	3
5	2	2	2	3	9	2	3	2	3	10	1
6	2	1	2	2	7	2	2	3	2	9	2
7	2	2	1	3	8	2	3	2	3	10	2
8	1	2	2	2	7	2	2	3	3	10	3
9	1	1	2	2	6	2	2	2	3	9	3
10	1	2	2	2	7	2	3	2	3	10	3
11	1	2	1	2	6	2	3	2	2	9	3
12	1	3	1	1	6	2	3	2	2	9	3
13	1	2	2	1	6	2	3	3	2	10	4
14	1	1	2	2	6	3	2	3	2	10	4
15	1	2	1	2	6	3	2	2	2	9	3
16	1	2	1	1	5	3	3	2	2	10	5
17	1	1	2	3	7	3	2	2	3	10	3
18	3	2	1	3	9	3	3	3	3	12	2
19	1	2	2	2	7	2	2	2	3	9	2
20	1	2	1	2	6	2	2	2	3	9	3
21	2	2	1	3	8	3	2	2	3	10	2
22	1	1	2	2	6	3	2	2	2	9	3
23	1	2	2	2	7	3	3	2	3	11	4
24	1	2	1	2	6	2	3	2	3	10	4
25	1	2	1	2	6	3	2	2	2	9	3
รวม	34	44	41	51	170	58	63	59	65	245	75
\bar{X}	1.36	1.76	1.64	2.04	6.80	2.32	2.52	2.36	2.60	9.80	3
S.D.	0.64	0.52	0.57	0.61	1.19	0.63	0.51	0.49	0.50	0.76	0.91

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นที่มีคะแนน พฤติกรรมการประหยัดเพิ่มขึ้นในภาพรวม เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการประหยัด ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่ามีเด็กที่มีคะแนนเพิ่มมากที่สุด 6 คน คือเด็กคนที่ 16, 1, 13, 14, 23 และ 24 โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 5, 4, 4, 4, 4, 4 คะแนน และเด็กที่มีคะแนน เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด 6 คน คือ เด็กคนที่ 5, 3, 6, 7, 19, 22, 23 โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 1, 2, 2, 2, 2, 2 คะแนน

ก่อนการทดลองมีเด็กที่มีคะแนนสูงที่สุด 3 คน คือเด็กคนที่ 3 เด็กคนที่ 5 และเด็กคนที่ 18 โดยมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดเท่ากับ 10 และ 9 คะแนน และเด็กที่มีคะแนนน้อย ที่สุด 1 คน คือ เด็กคนที่ 16 โดยมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดเท่ากับ 5 คะแนน

หลังการทดลองมีเด็กที่มีคะแนนมากที่สุด 3 คน คือเด็กคนที่ 3 เด็กคนที่ 18 และ เด็กคนที่ 23 โดยมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดเท่ากับ 12 และ 11 คะแนน และเด็กที่มี คะแนนน้อยที่สุด 10 คน คือ เด็กคนที่ 4, 6, 9, 11, 12, 15, 19, 20, 22, 25 โดยมีคะแนน พฤติกรรมการประหยัดเท่ากับ 9 คะแนน ซึ่งเด็กคนที่ 3 และเด็กคนที่ 18 เป็นบุคคลที่ได้ คะแนนสูงสุดทั้งก่อนและหลังการทดลอง



บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีพฤติกรรมการประหยัคสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิงอายุ 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 20 แผน ซึ่งประกอบไปด้วย แนวคิด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการจัดกิจกรรม สื่อประกอบการเล่านิทาน และการวัดและประเมินผล

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัค ซึ่งมีรายการพฤติกรรมที่สังเกต รวม 12 รายการ ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของพฤติกรรมการประหยัคทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การออม การใช้ทรัพยากรน้ำ การใช้สิ่งของเครื่องใช้ และการรับประทานอาหาร

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า ระหว่างเวลา 09.00-09.30 น. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.30 - 11.30 น. ช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30 - 12.00 น. และช่วงรับประทานอาหารว่างบ่าย ระหว่างเวลา 13.30-14.00 น. บันทึกความถี่ของพฤติกรรมตามรายการในแบบสังเกตพฤติกรรม การประหยัค

2) การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วันในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 30 นาที

3) หลังการทดลอง ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคชุดเดิมที่ใช้ก่อนการทดลอง และปฏิบัติเช่นเดียวกับการสังเกตก่อนการทดลอง

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 2) ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test แบบ Dependent Samples)

1.3.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นมีพฤติกรรมการประหยัค ทั้งในภาพรวม และแยกเป็นรายองค์ประกอบ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นมีพฤติกรรม การประหยัคหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่นส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรม การประหยัคมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิสามาส ชั้นชัยภูมิ (2549: 1) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่น พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้กิจกรรมการเล่น เป็นการจัดประสบการณ์ที่มีผลต่อการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม การแสดงพฤติกรรมกรรมที่เหมาะสมตามวัย และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ตามค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิกสันและคนอื่นๆ (Dixson and Others, 1977: 373) ที่ว่า หลังจากเด็กปฐมวัยได้ฟังนิทานแล้ว มีการสนทนา พาไปศึกษานอกสถานที่ แสดงเลียนแบบตัวละคร จะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุด เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้ว เด็กมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบหรือตัวละครที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนั้น สมศักดิ์ ปรีบุรณะ (2542: 18) ยังกล่าวว่า นิทานสามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ ขนบธรรมเนียม เป็นสื่อในการถ่ายทอด วัฒนธรรมและสิ่งต่างๆ ซึ่งนิทานช่วยให้ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ต่างไปจากสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทำให้เด็กมีความรู้ในเรื่องที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน นับว่านิทานสามารถเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความสนใจและเร้าความสนใจ โดยธรรมชาติเด็กจะชอบฟังนิทานเพราะเนื้อเรื่องในนิทานจะมีความเคลื่อนไหวที่ตรงประเด็นน่าไว้น่าสนใจ ดังนั้นเมื่อเล่านิทานให้เด็กฟัง เด็กจะฟังอย่างสนใจ ทำให้ผู้เล่าสามารถใช้นิทานชักจูงความสนใจของเด็กให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้เล่าได้

2.1 นิทาน เนื้อหานิทานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาในบางตอนเพื่อให้เห็นพฤติกรรมการประหยัดที่ชัดเจนขึ้น เนื้อหาสามารถเล่าจบในครั้งเดียว ลักษณะเนื้อหาตัวละครไม่ซับซ้อน เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเรื่องที่แต่งขึ้นมาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกแนวคิดเป็นคติสอนใจหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องควรปฏิบัติ ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมในด้านการประหยัดสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการประหยัดได้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิสามาสันชัยภูมิ (2549) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน เป็นการจัดประสบการณ์ที่มีผลต่อการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม การแสดงพฤติกรรมกรรมที่เหมาะสมตามวัย และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ตามค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเล่านิทาน 1 เรื่องซ้ำ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการย้ำทวนแนวคิดจากนิทาน ทำให้เด็กจำได้ดีกว่าเล่าครั้งเดียว เด็กซึมซับและเกิดการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัด ตัวละครในนิทานสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ สมวงศ์ (2545: 106) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานแบบหมุนเวียนตามลำดับคือ เล่าวันละ 1 เรื่องเปลี่ยนเรื่องทุกวันจนครบ 4 เรื่อง จึงจะวนมาซ้ำเรื่องเดิมอีกครั้งตามลำดับ

นิทานเรื่องไหนที่เด็กชอบหรือประทับใจเด็กจะอยากฟังนิทานเรื่องนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจ เด็กอยากฟังนิทานเรื่องนั้นซ้ำๆ โดยไม่รู้จักเบื่อ การเลือกนิทานที่ใช้ในการเล่าจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจให้แก่เด็ก และควรเล่านิทานที่เด็กชอบหรือประทับใจซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กได้เพิ่มรายละเอียดในชิ้นส่วนที่ขาดหายของภาพที่จินตนาการไว้ในใจนั้นๆ ได้เติมเต็มสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 วิธีการเล่า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อประกอบการเล่านิทานที่หลากหลาย ประกอบด้วย หนังสือนิทานภาพ เป็นภาพที่ชัดเจนและสีสันสวยงาม การวาดภาพประกอบการเล่า การใช้หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือประกอบฉาก วัสดุอุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นจากเศษวัสดุเหลือใช้ และวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติและในท้องถิ่น เช่น ก้อนหิน กิ่งไม้ ตะกร้า ฝา เป็นต้น ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังที่กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 14-15) ที่กล่าวว่า สื่อประกอบการเล่านิทานเป็นตัวขยายโอกาสให้นิทานชัดเจนมากขึ้น ทำให้เด็กจินตนาการติดตามเรื่องราวได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนุกตื่นเต้นด้วยการกระตุ้นจากสื่อประกอบการเล่านิทาน นอกจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประหยัดแล้ว ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น หลังจากเสร็จกิจกรรมเด็กและครูสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยครูใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครและเนื้อเรื่องในนิทาน สอดคล้องกับศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2532: 72) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่าโดยการใช้ผู้ฟังประกอบการเล่า วิธีนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่า ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การตอบคำถามหลังจากเล่านิทานจบ ตั้งชื่อนิทาน วาดภาพประกอบเรื่อง ทำท่าทางประกอบ เล่นบทบาทสมมติ ตลอดจนแสดงละคร การเล่านิทานถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการใช้กระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มักชอบฟังนิทานอยู่แล้ว เมื่อฟังนิทานแล้วเด็กจะติดตามและมีความเพ้อฝัน มีจินตนาการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ปรับภาษาให้ง่ายขึ้น ใช้ภาษาที่เด็กคุ้นเคย ใช้คำศัพท์ง่ายๆ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและช่วยให้เด็กสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาของนิทานได้ชัดเจนมากขึ้น

2.3 บทบาทครู ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้าด้วยการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของเด็กปฐมวัย รวมทั้งศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่านิทานไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง เลือกนิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ และส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย กระตุ้นให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแสดงพฤติกรรมการประหยัดให้มากที่สุด โดยการให้กำลังใจและสร้างบรรยากาศที่

เป็นกันเอง เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนการสังเกตพฤติกรรม เด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

2.4 บทบาทเด็ก ก่อนการเล่านิทาน ผู้วิจัยและเด็กได้ร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการ ฟังนิทานไว้หลายประการ เช่น เด็กร่วมกันร้องเพลงและท่องคำคล้องจอง พร้อมกันทำท่าทาง ประกอบตามจินตนาการ เด็กร่วมกับครูจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเล่านิทาน รวมทั้ง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเกี่ยวกับนิทาน นอกจากนั้นเด็กยังช่วยครูและเพื่อนๆ จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์หลังการเล่านิทานจะเห็นได้ว่า เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่านิทานตั้งแต่ เริ่มเล่านิทานจนถึงการจัดเก็บอุปกรณ์หลังการเล่านิทาน

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสามารถส่งเสริมและ พัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. ด้านการออม เด็กรู้จักเก็บออมเงินด้วยการหยอดกระปุก ในตอนเช้าเมื่อเด็ก มาถึงโรงเรียนสิ่งแรกที่เด็กทำ คือ การหยอดกระปุกของตนเอง เด็กบางคนที่เคยนำเงินเป็น ธนบัตรมา ก็เปลี่ยนนำเหรียญมาแทนและรู้จักการแบ่งเงินที่นำมาเพื่อซื้อขนมหรือสิ่งของที่มี ประโยชน์ และถ้ามีเงินเหลือจากที่นำมา ก็จะเก็บไปหยอดกระปุกที่บ้านด้วย ดังที่รังสรรค์ หนองสองห้อง (2542: 36) กล่าวไว้ว่า การประหยัดไม่ใช่การตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นการรู้จักใช้ เงินหรือทรัพยากรอย่างมีคุณค่า เด็กที่ชอบนำอุปกรณ์เครื่องเขียนมามากมายและเปลี่ยนบ่อยๆ เพื่อ นำมาอวดกันก็มีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยนำอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็นมาใช้ ซึ่งการแสดง พฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับอเนก เขียรदार และพจน์ นवलปลอด (2542: 5) ที่กล่าวว่า การ ประหยัดเป็นการระมัดระวังใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ การใช้จ่ายทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ ฯลฯ ถ้าสามารถช่วยกันได้เป็นประโยชน์มาก สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 74) ที่ว่า การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด เหมาะสมกับรายรับที่มี การเก็บออมยับยั้งความต้องการของตน อันเป็นผลทำให้ใช้เงินอยู่ในเขตที่ พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงิน โดยคำนึงถึงประโยชน์ความคุ้มค่า ความจำเป็นของตนเองอย่าง รอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป

2. ด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ การจัดกิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีส่วน ช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดน้ำให้แก่เด็กปฐมวัย ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวัน เช่น การ ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ขณะถูสบู่ล้างมือ เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป และปิดก๊อกน้ำสนิท หลังจากใช้แล้ว ในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดดังกล่าว ดิวอี้ (Dewey, 1952 อ้างถึงในกุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 45) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสิ่ง

ที่เด็กคุ้นเคย เช่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันกับอุปกรณ์หรือสิ่งต่างๆ ซึ่งเมื่อนำมาจัดในรูปของกิจกรรมที่แปลกใหม่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น สนุกสนาน มีความสุขในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ อย่างมีความหมายและความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านการประหยัคทรัพยากรน้ำ

3. ด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการประหยัคด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างซ้ำๆ เนื่องจากระยะเวลาในการเกิดพฤติกรรมการประหยัคด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้ต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ เริ่มจากการใช้กระดาษวัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียนไม้ทึ่งข้วาง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป ใช้แป้งฝุ่นแต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ และใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บิบบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน) ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะ ใช้วัสดุอุปกรณ์ และใช้แป้ง ยาสีฟัน ที่เป็นของตนเองและของส่วนรวม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การประหยัค และเมื่อเลิกใช้เด็กจะได้อู้จักเก็บสิ่งของที่เหลือใช้ทั้งของตนเองและของส่วนรวมไว้ใช้ในครั้งต่อไปได้ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 74) ที่ว่า การอู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์ค้อมค่ามากที่สุด การเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและของส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น และสามารถนำกลับมาใช้ได้อีกเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการประหยัคที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก สอดคล้องกับพวงพยอม ชิดทอง (2536: 8) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังนิสัยให้อู้จักประหยัคตั้งแต่เด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เด็กอู้จักการใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์ค้อมค่ามากที่สุด อู้จักรักษาสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยาวนานขึ้น ไม่ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน การปลูกฝังลักษณะดังกล่าว ต้องกระทำอย่างรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง จินตเป็นนิสัยประจำตัวเด็ก ซึ่งจะเป้นประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง เพราะการสร้างนิสัยประหยัคเป็นการสร้างอนาคต เพื่อความสุขของเด็กกายภาคหน้า การประหยัคเป็นบันไดแห่งความสุขในชีวิตบั้นปลาย อู้จักประหยัคตั้งแต่เด็ก โตขึ้นจะสบายมากขึ้น และอนาคตของชาติจะเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย เพราะเด็กในวันนี้เป็นผู้สืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสร้างสรรค์ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

4. ด้านการรับประทานอาหาร การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคให้แก่เด็กปฐมวัยในด้านการรับประทานอาหารได้ ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรับประทานอาหารของเด็กปฐมวัยในช่วงการทดลองตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ เด็กเรียนรู้การรับประทานอาหารและขนมหมมดไม่เหลือทิ้ง รินน้ำค้อมแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง และค้อมนมหมมดแก้วทุกครั้ง ซึ่งการแสดงพฤติกรรมการประหยัคนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการ

พัฒนาพฤติกรรมการประหยัดในเรื่องอื่นๆ ต่อไปเมื่อเด็กโตขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวนี้ เด็กได้แสดงบทบาทของตนเองในชีวิตจริง และเป็นกิจวัตรประจำวันของตนเอง ครูต้องให้การส่งเสริมและฝึกร้อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กให้เติบโตไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจจะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีนิทานบางเรื่องที่มีตัวละครหลายตัว มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ เช่น เรื่องก๊วยเตี้ยวเต็งตัง และนิทานบางเรื่องมีเนื้อหาและการใช้ภาษาที่ยากเกินไปสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น มิเตอร์จ่ายไฟ พิวส์ขาด เป็นต้น ดังนั้นควรจะปรับเนื้อหาและภาษาให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

3.1.2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ควรมีการถามคำถามในลักษณะปลายเปิด ท้ายเรื่องทุกครั้ง เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหา หลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้ว หรือใช้คำถามเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาคล้ายสถานการณ์ในนิทาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กคิด ซึ่งการกระทำดังกล่าว สามารถเน้นย้ำให้เด็กเข้าใจถึงจุดประสงค์ที่ผู้เล่าต้องการสื่อให้เด็กเข้าใจได้

3.1.3 ครูต้องคอยดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด คอยแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ รวมทั้งให้การเสริมแรงด้วยการยกย่องและการชมเชยควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยได้แสดงพฤติกรรมการประหยัดมากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อพฤติกรรมด้านอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเล่านิทานในระยะยาวว่า เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังนิทานไปใช้และแสดงออกอย่างเหมาะสม และความคงทนของพฤติกรรมการประหยัดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ดีในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กต่อไป

3.2.3 ควรมีการศึกษาการเล่านิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย
ในระยะเวลาที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการประหยัคของเด็กได้อย่างชัดเจน

3.2.4 ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการ
อื่น เช่น การเสริมแรง การใช้เบี่ยงรรถกร การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่บ้าน ฯลฯ



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กอบรัตน์ เรืองผกา, อารมณ สุวรรณपाल และประภาพรรณ เขียมสุภามิต (2537) “การปลูกฝัง
ความสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ในเอกสารการสอนชุดวิชา *ฝึกรอบรรณครูและผู้
ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย* หน่วยที่ 14 หน้า 801-837 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543) *การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับ
อนุบาลศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เอ็ดมันเพรสโปรดักส์
- เกริก ยूनพันธ์ (2539) *การเล่านิทาน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์
- จิตตินันท์ เฉชะกุลปต์ (2537) “พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย” ในประมวล
สาระชุดวิชา *หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 5 หน้า 4-94
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จิระประภา บุญนิคย์ (2526) *หุ่น การทำและวิธีการใช้* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ปัญญา
ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2526) *การละครสำหรับครูประถม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชย์
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539) “วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน
ก่อนกลับบ้าน” *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*
- ทิสนา แจมมณี (2529) *การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นวลจันทร์ วิเศษ (2546) “การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
เรื่องการประหยัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4” *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- เนตรนภิส กาพนตร (2543) “อิทธิพลของลักษณะการรับชมโทรทัศน์ที่มีต่อจิตลักษณะและ
พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์
- บุบผา เรืองรอง (2526) “การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานกับบทบาทสมมุติ” *ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*

- ปัญญา หินชุย (2551) “การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด
ของเด็กปฐมวัย” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พรจันทร์ จันทิมล (2529) *การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ต้นอ้อ
- พระครูวิจิตรธรรม โกศล (2537) *นิทานสนุกปลูกใจ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เลียงเชียง
พวงพยอม ชิดทอง (2536) “ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่” ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- พูนศรี คัมภีปกรณ์ (2537) “การเลือกและการใช้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย” ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาละครระดับปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 6 หน้า 267-268
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ไพพรรณ อินทนิล (2534) *เทคนิคการเล่านิทาน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์
- ไพเราะ พุ่มม่น (2544) “การศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะดี
เก่ง มีสุข” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ภัทรพันธ์ หรุ่นรักวิทย์ (2545) “ผลของการใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมการ
ประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวน
สุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ภิญญาพร นิตยะประภา (2534) *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- มานิตา ลีโทชวลิต (2544) “การวิเคราะห์นิทานชาดกที่ส่งเสริมสันติธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย”
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รังสรรค์ นองสองห้อง (2542) *ความสำเร็จง่าย ๆ สไตล์หมอกระแส* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มูลนิธิสถาบันวิชาการ
- รัญจวน อินทรกำแหง (2517) *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์พิมพ์ฉัตร

- รัฐชิตา สุกิจปาณีนิจ (2547) “การศึกษาพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบัณฑิตยสถาน (2545) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ล้วน สายยศ (2545) “ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 255-375 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ลัดดาวัลย์ ขรรยงสง่า (2548) “การพัฒนาชุดนิทานเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของเด็กวัยเตาะแตะ” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- วรรณิ ศิริสุนทร (2539) *เอกสารคำสอนวิชาการเล่านิทาน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส
- วิจิตรา อุดมมัจฉินท์ (2545) “การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ระดับก่อนประถมศึกษา” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- วิสามาส ชันชัยภูมิ (2549) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิไล เวียงวีระ (2526) *นิทานสำหรับเด็ก เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 2* กรุงเทพมหานคร ชมรมอิสราเอล
- ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์ (2538) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์
- สมศักดิ์ ปริปุระณะ (2542) *นิทานสำหรับเด็ก* ราชบุรี สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏจอมบึง
- สัณหพัฒน์ อรุณธารี (2542) *แนวทางการจัดกิจกรรมเล่านิทานสำหรับนักเรียนอนุบาล* ภูเก็ต สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สาวิตรี รุญเจริญ (2549) *นิทานทำให้เด็กฉลาด* วารสารศูนย์บริการวิชาการ 14, 2 (เมษายน-มิถุนายน) หน้า 29-32

สุพัตรา ชุมเกต (2524) *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุภัทรา เสงวาณิชย์ (2541) “การรับรู้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงพ.ศ. 2540-2541 และ
พฤติกรรมการประหยัดของบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น”

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2541) *ชุดการสอนการปลูกฝังและ
สร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน การประหยัดและการออม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา

อเนก เขียวถาวร และพจน์ นวลปลอด (2542) *เศรษฐศาสตร์ครอบครัว* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

อรุณี แสงเพ็ญ (2537) “การสร้างแบบวัดจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Amoriggi, D. (1981). “The Effect of Story Telling on Young Children’s Sequencing
Ability” *Dissertation Abstracts International*. December. p.1366A -1367A

Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational
Goals Cognitive Domain*. New York: Longman Green.

Clore, G.L. and Robert M. Bray, (1978). “The Effects of Children’s Stories on Behaviors and
Attitudes Modeling and Vicarious Role Playing.” *Resources in Education*. April. p.166

Dixon, V. and others. (1977). “Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy
Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control.” *Child
Development*. June. p. 367 – 379



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

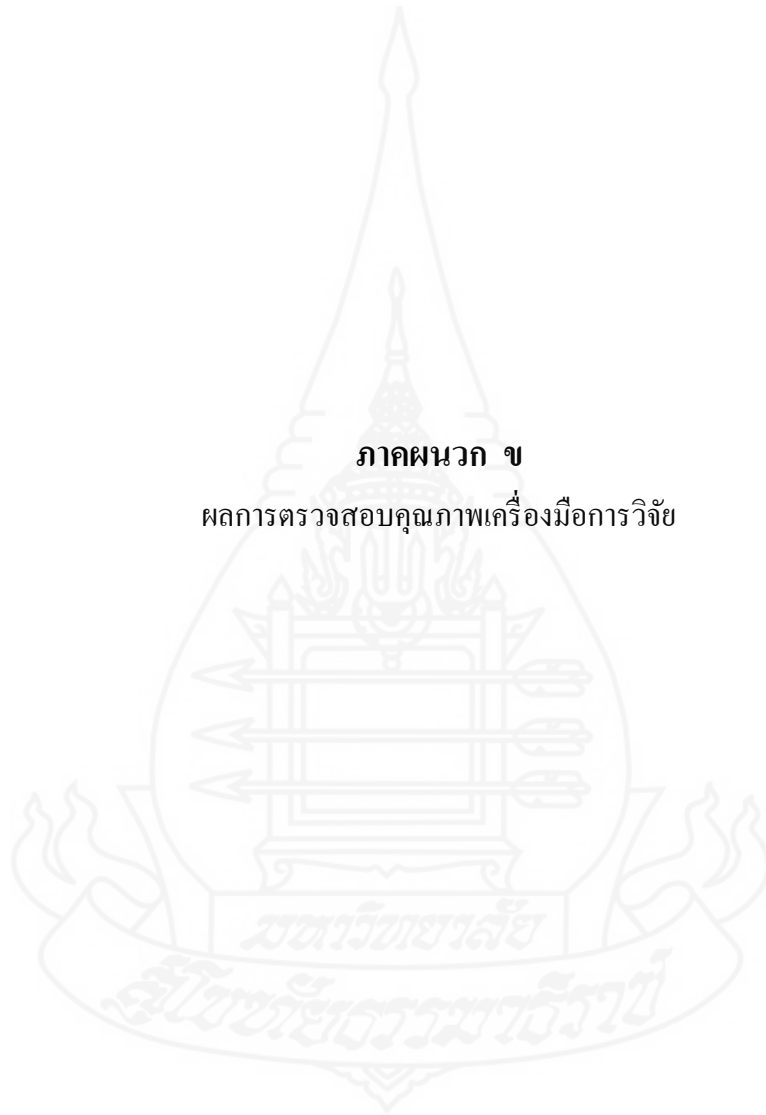


รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางคณิตร สามลี
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน (ปฐมวัยศึกษา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นเวลา 7 ปี
2. นางนพพร ประกรศรี
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต การประถมศึกษา วิทยาลัยครูรำไพพรรณี
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ สอนระดับปฐมวัยเป็นเวลา 32 ปี
3. นางนลนีย์ นิธิโชตินันทชัย
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน (ปฐมวัยศึกษา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการ สอนระดับปฐมวัยเป็นเวลา 18 ปี

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย



ตารางที่ 1 การวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่าง
รายการพฤติกรรมการประหยัดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

หัวข้อที่ประเมิน	ดัชนีความสอดคล้อง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย	การแปล ความหมาย
	1	2	3		
1. คำอธิบายการใช้แบบสังเกตมีรายละเอียดที่สำคัญและ จำเป็นครบถ้วน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
2. ความเหมาะสมของแบบสังเกต	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
3. คำชี้แจงในแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
4. พฤติกรรมการประหยัดสามารถสังเกตได้	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
5. พฤติกรรมการประหยัดเหมาะสมกับวัยของเด็ก	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
6. พฤติกรรมที่สังเกตครอบคลุมค่านิยมศัพท์ของ พฤติกรรมการประหยัด	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
7. การใช้ภาษามีความชัดเจน เหมาะสม และเข้าใจง่าย	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างรายการพฤติกรรมการประหยัดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

หัวข้อที่ประเมิน	ดัชนีความสอดคล้อง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย	การแปล ความหมาย
	1	2	3		
1. เนื้อหา					
1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.2 ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.3 วัตถุประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.5 สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.6 นิทานมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.7 ลักษณะของนิทานช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัด	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
1.8 การวัดและประเมินผล	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
2. การใช้ภาษา					
2.1 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
2.2 อ่านเข้าใจง่าย	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้



ภาคผนวก ค

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 1

1. แนวคิด

การรับจ้างทำงานที่สุจริตและเหมาะสมกับวัยเพื่อเก็บเงินไว้ใช้ตามที่ต้องการเป็นอีกวิธีหนึ่ง
ที่เด็กๆ สามารถทำได้ และยังทำให้ตัวเอง และพ่อแม่ ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจ

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง ของขวัญอันล้ำค่า แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “หยอดกระปุก” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง
- 2) เด็กและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการฟังนิทาน

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกชื่อนิทาน และผู้แต่งนิทาน พร้อมทั้งให้เด็กดูภาพที่หน้าปก
- 2) ครูและเด็กสนทนาโดยใช้หุ่นมือเชิญชวนให้เด็กสังเกตเกี่ยวกับภาพที่หน้าปก
- 3) ครูเล่านิทานเรื่อง “ของขวัญอันล้ำค่า” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นมือ เมื่อเล่านิทาน

จบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ใครหยอดเงินในกระปุกออมสินบ้าง
- เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ใครเก็บเงินบ้าง เก็บอย่างไร
- ทำไมเราต้องเก็บออมเงิน
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน

2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเงินและประโยชน์ของการออมเงิน

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 เพลง “หยอดกระปุก”
- 3.2 นิทานเรื่อง “ของขวัญอันล้ำค่า”
- 3.3 หุ่นมือ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



เพลง “หยอดกระปุก”

หยอดกระปุก	หยอดกระปุก	หยอดกระปุก
เรามา	หยอดกระปุก	กันเถอะ
รับรอง	เชื่อเถอะ	เชื่อเถอะ
จะมีเงินใช้	ไปตลอดกาล.....	

นิทานเรื่อง ของขวัญอันล้ำค่า โดย ธนวัฒน์ ธนาคุณวัฒน์

เด็กชายหนึ่งอยู่กับพ่อแม่และยายที่บ้านหลังเล็กๆ ครอบครัวของหนึ่งยากจน พ่อแม่มีอาชีพกวาดถนน ทุกๆ วันพ่อแม่จะต้องไปทำงานตั้งแต่เช้าถึงเย็น หนึ่งจึงต้องอยู่กับยายในเวลา กลางวัน ยายมีสุขภาพแข็งแรงทำงานบ้านต่างๆ ได้คล่องแคล่ว หนึ่งเป็นผู้ช่วยยายทำงานบ้านเสมอ

เช้าวันหนึ่งหลังจากกินอาหารเช้าและช่วยยายล้างถ้วยชามแล้ว หนึ่งก็มานั่งเล่นของเล่นที่ลานหน้าบ้าน ของเล่นส่วนมากพ่อเป็นผู้ทำให้ บางชิ้นแม่เก็บของเล่นที่เขาทิ้งแล้ว แต่ยังมีสภาพดีอยู่มาให้ ด้วยเหตุนี้หนึ่งจึงมีของเล่นมากโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อเลย “ทำอะไรจะหนึ่ง” เสียงของพี่หญิงเพื่อนบ้านถามขึ้น หนึ่งยิ้มให้ก่อนที่จะตอบว่า “เล่นของเล่นอยู่ครับ พี่หญิงจะไปไหนล่ะครับ” หนึ่งถามต่อ “พี่จะไปช่วยป้าประนอมทำขนมจะ พี่อยากได้เงินซื้อรองเท้านักเรียนคู่ใหม่ แต่พี่ไม่อยากรบกวนพ่อกับแม่นะจ๊ะ” หนึ่งพูดด้วยน้ำเสียงเศร้าๆ หนึ่งรู้สึกเห็นใจหญิงเพราะ ครอบครัวของหนึ่งก็มีฐานะยากจนเช่นกัน “พี่มาชวนหนึ่งไปด้วย เพราะป้าประนอมเขาอยากได้คนช่วยงานอีกคนหนึ่งจะได้มีเงินซื้อของเล่นและซื้อขนมไปนะ” หนึ่งจะยั้งจะขยอ หนึ่งจึงตกลงไปเพราะอยากได้เงินซื้อของขวัญให้แม่ หนึ่งจึงไปขออนุญาตยายแล้วไปกับพี่หญิง งานทำขนมที่ไปช่วยป้าประนอมทำแค่ครั้งวันเท่านั้น “เฮ้...นี่ลูกหนึ่ง ป้าให้เงินค่าช่วยทำงานสามสิบบาท เอาขนมไปฝากยายด้วยนะจ๊ะ เฮ้...นี่ของหนึ่งจ๊ะ ป้าประนอมให้เงินและขนมกลับบ้านทุกวัน ป้าประนอมใจดี หนึ่งกับหนึ่งจึงทำงานอย่างมีความสุข หนึ่งนำเงินที่ได้มาหยอดกระปุกทุกวัน และตั้งใจว่าจะซื้อของขวัญให้แม่ในวันแม่ เย็นวันหนึ่ง หนึ่งชวนพี่หญิงไปตลาดนำเงินไปซื้อเสื้อผ้าใหม่ให้แม่และพรุ่งนี้ก็จะถึงวันแม่แล้ว หนึ่งนึกในใจว่าแม่ต้องชอบเสื้อตัวนี้แน่ๆ คินันหนึ่งนอนหลับอย่างมีความสุขตลอดทั้งคืน เช้าวันรุ่งขึ้นหนึ่งรีบนำเสื้อตัวใหม่สีชมพู ไปให้แม่ทันที แม่ดีใจมาก แต่ก็อดสงสัยไม่ได้จึงถามว่า “หนึ่งได้เสื้อตัวนี้มาจากไหนลูก” หนึ่งจึงบอกแม่และเล่าให้แม่ฟัง คำพูดของหนึ่งทำให้แม่ยิ้ม ตอนสายพ่อแม่และยายพาหนึ่งไปทำบุญตักบาตรที่โรงเรียน มีผู้คนมาร่วมทำบุญมากมาย ทุกคนแต่งกายสุภาพและสวยงาม หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส หนึ่งซื้อดอกมะลิซึ่งเป็นสัญลักษณ์วันแม่ให้แม่กับยายคนละดอก แม่กับยายหอมแก้มหนึ่งคนละครั้ง แม่พูดว่า

“แม่รักหนึ่งจ๊ะ” หนึ่งตอบแม่ทันทีว่า “หนึ่งก็รักแม่ครับ” วันนี้หนึ่งมีความสุขมากเมื่อเห็นแม่
และยายมีความสุข



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 2

1. แนวคิด

การรู้จักใช้เงินอย่างระมัดระวังและเก็บออมเงินอย่างสม่ำเสมอทำให้มีเงินเก็บที่สามารถนำไปใช้ได้ตามที่ต้องการ ในทางตรงกันข้ามคนที่ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ทำให้ไม่มีเงินใช้เมื่อถึงเวลาจำเป็น ต้องพึ่งพาผู้อื่น

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง กระจุกของน้องก๊ีบ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการเก็บออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “หยอดกระจุก” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง
- 2) เด็กและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการฟังนิทาน

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกชื่อนิทาน และผู้แต่งนิทาน พร้อมทั้งให้เด็กดูภาพที่หน้าปก
- 2) ครูและเด็กสนทนาเกี่ยวกับภาพที่หน้าปก จากนั้นให้เด็กทายเรื่องราวของนิทานจากภาพที่เห็น
- 3) ครูเล่านิทานเรื่อง “กระจุกของน้องก๊ีบ” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หนังสือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - นิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับใครบ้าง
 - การที่ไปไปซื้อขนมหลายอย่าง เพื่อเอาของเล่นข้างในห่อขนม เด็กๆ คิดว่าถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร
 - ทำไมน้องก๊ีบจึงมีเงินเก็บ
 - เด็กๆ มีวิธีเก็บออมเงินอย่างไร
 - เด็กๆ จะเอาเงินที่เก็บไว้ไปทำอะไร
 - ถ้าน้องก๊ีบไม่ให้เงินไปไป อะไรจะเกิดขึ้น

3.3 **ขั้นสรุป**

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากนิทาน

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

- 3.1 เพลง “หยอดกระปุก”
- 3.2 นิทานเรื่อง “กระปุกของน้องกบ”
- 3.3 หนังสือนิทาน

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



เพลง “หยอดกระปุก”

หยอดกระปุก	หยอดกระปุก	หยอดกระปุก
เรามา	หยอดกระปุก	กันเถอะ
รับรอง	เชื่อเถอะ	เชื่อเถอะ
จะมีเงินใช้	ไปตลอดกาล.	

นิทานเรื่อง กระปุกของน้องกิบ โดย จูติกานจน์ ใจกว้าง

น้องกิบเป็นเด็กน่ารัก ในห้องของน้องกิบมีกระปุกออมสินใบโตเพราะพ่อกับแม่สอนน้องกิบว่าให้รู้จักประหยัดคอดออม ทุกๆ วันพ่อจะตื่นแต่เช้าเพื่อไปทำงาน ส่วนกิบรับแตงตัวไปโรงเรียน น้องกิบเอาอาหารกลางวันที่คุณแม่ทำใส่กล่องไว้ให้ไปด้วย ช่วงพักเที่ยงน้องกิบเปิดกล่องอาหารที่หอมน่ากินออกมา “โอ้โฮ หมูหนึ่งกับผักบร็อกโคลี่แล้วก็ข้าวนุ่มๆ” ของดีมีประโยชน์ต่อร่างกายทั้งนั้น ในอาหารที่คุณแม่ทำให้มีความรักของแม่เจืออยู่ทุกคำ แม่เคยบอกน้องกิบอย่างนี้ เวลากินน้องกิบจึงรู้สึกอร่อยเป็นพิเศษ กินเสร็จเรียบร้อยน้องกิบก็เดินไปคิมน้ำที่ตู้เย็นในโรงอาหาร “เธอไม่ซื้อขนมหรือ” ไปไปเพื่อนสนิทของน้องกิบถาม “ไม่หรือก ฉันต้องเก็บเงินไว้หยอดกระปุก แล้วตอนนี้ฉันก็อิ่มแล้วด้วย” ตกเย็นกิบกับไปไปเดินกลับบ้านด้วยกัน “คูสิ หน้าโรงเรียนมีขนมกับของเล่นเยอะเลย” ไปไปว่าแล้วก็ตรงเข้าไปซื้อขนมถุงโต น้องกิบเองก็หิว น้องกิบซื้อขนมชิ้นมาลองหนึ่ง “กินแค่นี้อิ่มหรือ นี่...ต้องกินเยอะๆ แบบนี้” ไปไปว่าแล้วก็ชูถุงขนมสี่รสหลายถุงให้ดู “ขนมเยอะขนาดนี้ไปไปกินหมดหรือ ฉันว่าน่าจะกินแค่อิ่มก็พอ” น้องกิบบอก “ฉันอยากได้ของเล่นข้างใน ความจริงฉันกินไม่หมดหรอก” ไปไปว่า แล้วส่งของเล่นให้เพื่อน “เสียดายเงินจังนะ ที่บ้าน พ่อทำของเล่นให้ฉันเล่น ไม่ต้องซื้อให้เปลืองเงิน” น้องกิบว่า พอถึงบ้านน้องกิบก็รีบเอาเงินไปหยอดกระปุก น้องกิบเก็บเงินมานานแล้วเพื่อจะซื้อของขวัญวันเกิดให้คุณแม่ พรุ่งนี้ก็จะถึงวันเกิดของคุณแม่แล้ว แต่ยังไม่ทันจะเอาการบ้านออกมาทำ ไปไปก็วิ่งหน้าตื่นมาที่บ้านน้องกิบ บอกว่า “ช่วยด้วยๆ แม่ฉันไม่สบาย ไม่มีเงินไปหาหมอ” น้องกิบพลอยตกใจไปด้วย พอได้สติก็วิ่งไปหยิบกระปุกออมสินออกมา น้องกิบนับเงินในกระปุกแล้วส่งให้เพื่อนรัก “ทำไมเธอมีเงินเยอะขนาดนี้ล่ะ” ไปไปถามด้วยความประหลาดใจ “ก็ฉันออมไว้อย่างไงล่ะ” น้องกิบบอก ไปไปรีบพาคุณแม่ไปหาหมอ ส่วนน้องกิบก็ไปบอกกับคุณแม่หน้าเสี๊ยะๆ ว่า เอาเงินที่ออมไว้ซื้อของให้คุณแม่ไปให้เพื่อนพาแม่ไปหาหมอแล้ว “ไม่เป็นไรจ้ะ แม่ปลื้มใจที่หนูมีโอกาสได้ช่วยเพื่อน แล้วก็ดีใจด้วยที่หนูมีนิสัยที่อดออม” ว่าแล้วแม่กับพ่อก็เข้ามาคอดน้องกิบ ก็แล้วใครล่ะ จะมีความสุขเท่ากับน้องกิบคนนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 3

1. แนวคิด

น้ำและไฟเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ทุกคนควรช่วยกันประหยัดและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในบ้าน ถ้าช่วยกันประหยัดอย่างต่อเนื่องต่อไปจะกลายเป็นลักษณะนิสัยที่ดีติดกับตัวของทุกคน

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “น้ำและไฟ” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง
- 2) ครูใช้หุ่นนิ้วมือทักทายเด็กๆ เพื่อเชิญชวนให้เด็กฟังนิทาน

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกชื่อนิทาน และผู้แต่งนิทาน พร้อมทั้งให้เด็กดูภาพที่หน้าปก
- 2) ครูและเด็กสนทนาเกี่ยวกับภาพที่หน้าปก จากนั้นให้เด็กช่วยกันตั้งชื่อนิทานจากภาพที่เห็น

3) ครูเล่านิทานเรื่อง “นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นนิ้วมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- นกขุนทองมีนิสัยอย่างไร
- ถ้าไม่มีน้ำและไฟใช้จะเป็นอย่างไร
- ทำไมต้องประหยัดน้ำและไฟ
- เด็กๆ จะช่วยประหยัดน้ำและไฟได้อย่างไร
- นิทานเรื่องนี้สอนอะไรกับเรา

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้า และให้เด็ก

นำไปใช้ที่บ้านและโรงเรียน

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 เพลง “น้ำและไฟ”
- 3.2 นิทานเรื่อง “นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย”
- 3.3 หุ่นนิ้วมือ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



เพลง “ น้ำและไฟ ”

น้ำและไฟ (ซ้ำ)	เมื่อเปิดใช้แล้วต้องปิดน้ำไฟ (ซ้ำ)
ขาดแคลนน้ำมัน	ต้องช่วยกันประหยัด (ซ้ำ)
ขาดแคลนน้ำมัน	ต้องช่วยกันประหยัด (ซ้ำ 2 ครั้ง)
ประหยัดไฟน้ำ	ประหยัดน้ำไฟ

นิทานเรื่อง นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย โดย อุษณีย์ จันทรวัดอักษร

มีเจ้าขุนทองตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับเพื่อน 2 ตัว คือ เจ้าหางดาบ (สุนัข) และลุงเต่า ทั้ง 3 ตัวเป็นเพื่อนรักกันมาก แต่มีนิสัยต่างกันราวฟ้ากับดิน เจ้าขุนทองมีนิสัยขี้คุย ขี้เกียจและฟุ่มเฟือย ทุกๆ วันเจ้าขุนทองจะเปิดไฟหน้าบ้านไว้ตลอดวัน เปิดพัดลมทิ้งไว้ เปิดน้ำทิ้งไว้จนน้ำท่วมห้องน้ำและจะไปหมด เจ้าหางดาบและลุงเต่าต้องคอยปิดไฟ ปิดน้ำให้ทุกๆ ครั้ง ต่างเบื่อบรรยากาศกับนิสัยของเจ้าขุนทองที่ใช้ไฟและน้ำอย่างฟุ่มเฟือย ทุกๆ ครั้งที่คุณค่างความมาเก็บเงินค่าน้ำค่าไฟ ลุงเต่าต้องจ่ายเงินครั้งละมากๆ เจ้าหางดาบรู้สึกสงสารลุงเต่ามาก ดังนั้นจึงคิดวางแผนร่วมมือกับลุงเต่าเพื่อจะสั่งสอนเจ้าขุนทองให้รู้สึกสำนึกตัวให้ได้ เช้าของวันต่อมาเจ้าขุนทองตื่นสายเหมือนดังเช่นเคย เจ้าขุนทองรีบลุกขึ้นจากที่นอนอย่างรีบร้อนเพราะกลัวถูกเพื่อนๆ ล้อเลียนถ้าไปโรงเรียนสาย แต่เจ้าขุนทองต้องประหลาดใจอย่างมากที่มันเปิดน้ำฝักบัวเพื่ออาบน้ำก็ไม่มีน้ำไหลออกมา มันรีบไปที่อ่างล้างหน้าเพื่อเปิดก็คิดว่าจะมีน้ำหรือไม่ ไม่มีน้ำไหลออกมาเลย เจ้าขุนทองตะโกนเรียกเจ้าหางดาบลั่นเลย “โอย! น้ำไม่ไหล หางดาบช่วยหน่อยเถอะ ขุนทองอาบน้ำไม่ได้แล้วจะไปโรงเรียนอย่างไร” เจ้าขุนทองรอใครมาช่วยก็ได้ประโยชน์เพราะมีแต่ความเจ็บ เจ้าหางดาบและลุงเต่าไม่รู้ไปไหน เจ้าขุนทองเลยต้องแต่งตัวไปโรงเรียนโดยไม่ได้อาบน้ำ แต่แล้วมันก็ต้องตกใจอีกครั้ง เพราะมันเปิดพัดลม พัดลมก็หยุดนิ่งไม่มีไฟฟ้าเข้าในพัดลม เจ้าขุนทองแปลกใจมากๆ มันรู้สึกร้อนมากๆ ตะโกนวิงวอนเจ้าหางดาบและลุงเต่ารอบๆ บ้านแต่ก็ไม่พบ เจ้าขุนทองหิวข้าวแล้ววิ่งไปเปิดตู้หม้อข้าวก็ไม่มีข้าวสุกเลย มีแต่ข้าวสารที่ดิบๆ แข็งๆ เปิดตู้เย็นไม่มีไฟเลย ตู้เย็นก็ไม่เย็น น้ำและอาหารในตู้เย็นก็บูดเน่าเสียหมด เจ้าขุนทองเริ่มรู้สึกว่าทนไม่ไหวแล้ว มันนั่งลงที่หน้าประตูบ้านแล้วร้องให้ดังลั่นพร้อมกับพูดสะอึกสะอื้นว่าฮือๆ หางดาบ ลุงเต่าอยู่ไหน ขุนทองขอโทษมากๆ ที่ไม่ช่วยประหยัดน้ำและไฟ ขุนทองสำนึกผิดแล้วต่อไปนี้จะใช้น้ำและไฟฟ้าเป็นเวลา ไฟและน้ำเจ้าขุนทองขอโทษ ต่อไปนี้ขุนทองไม่ทำอีกแล้ว ฮือๆ ๆ ๆ” หางดาบและลุงเต่าพอได้ยินที่ขุนทองพูดดังนั้นก็ออกจากที่ซ่อน ต่างดีใจและยิ้มอย่างมีความสุขที่แต่นี้ต่อไปขุนทองจะเป็นนกที่ดี รู้จักคุณค่าและประหยัดพลังงานเพื่อเก็บสะสมไว้ให้ยาวนานตลอดไป

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 4

1. แนวคิด

การใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง ด้วยการปิดน้ำปิดไฟหลังใช้ หรือไม่เปิดทิ้งไว้เมื่อไม่ต้องการใช้ ช่วยประหยัดพลังงานและลดค่าใช้จ่ายในบ้านที่ไม่จำเป็นได้

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง โอะ! ไฟดับ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ประหยัดพลังงาน” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง

2) ครูนำภาพเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและลดภาวะโลกร้อนมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าการประหยัดพลังงานและการลดภาวะโลกร้อนควรทำอย่างไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกชื่อนิทาน และผู้แต่งนิทาน พร้อมทั้งให้เด็กดูภาพที่หน้าปก
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “โอะ! ไฟดับ” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หนังสือ เมื่อเล่านิทานจบ ครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
 - ทำไมไฟจึงดับ
 - ถ้าเด็กๆ เป็นน้องแก้วจะทำอย่างไร เพราะอะไร
 - อยู่บ้านเด็กๆ ประหยัดน้ำและไฟอย่างไร
 - เด็กๆ ควรรินน้ำดื่มอย่างไร จึงจะช่วยประหยัดน้ำได้
 - นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

3.3 ขั้นสรุป

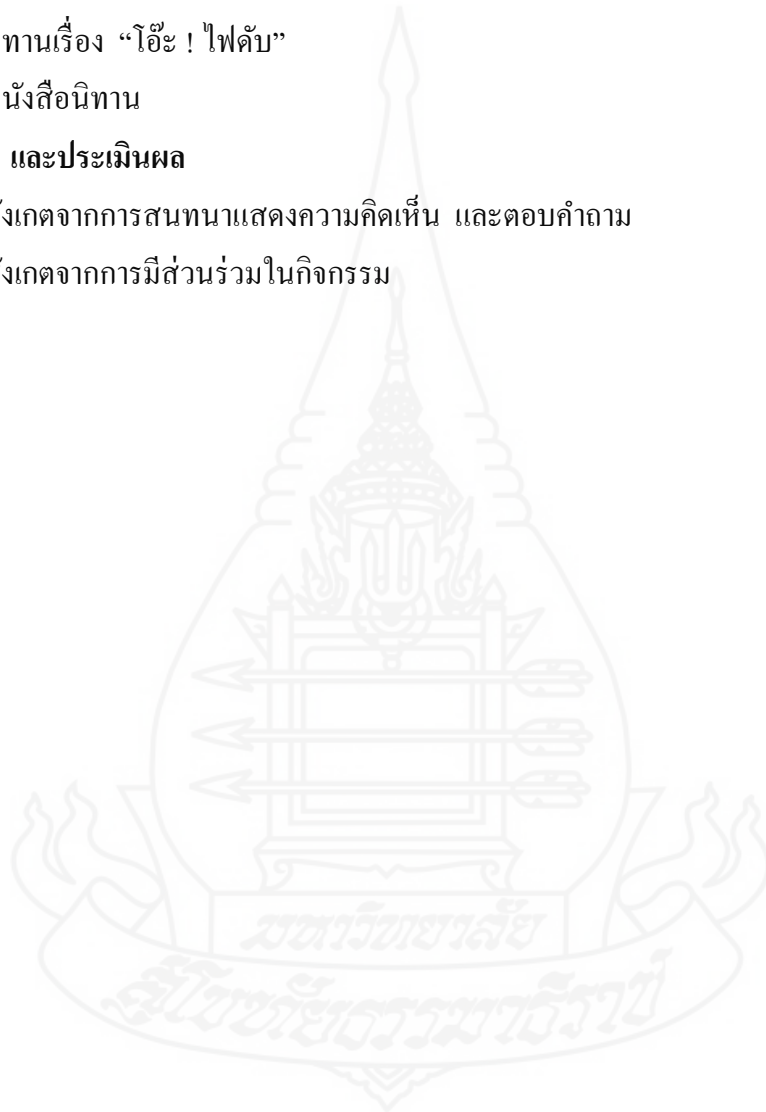
- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการประหยัดน้ำ-ไฟฟ้า

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 คำคล้องจอง “ประหยัดพลังงาน”
- 3.2 นิทานเรื่อง “โ๊ะ ! ไฟดับ”
- 3.3 หนังสือนิทาน

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



คำคล้องจอง “ประหยัดพลังงาน”

พลังงานที่ใช้ในบ้านนั้น

ทั้งตัวฉัน โรงเรียน ควรศึกษา

ใช้ไฟ น้ำ เปิด-ปิด เป็นเวลา

รู้คุณค่า – ประหยัด – รับผิดชอบต่อสังคม

นิทานเรื่อง โอะ! ไฟดับ โดย อุไรวรรณ ไชโย

ปิดเทอมแบบนี้ น้องแก้วมีความสุขมาก เธอเล่นเกมคอมพิวเตอร์พลางเปิดทีวีดูการ์ตูน เรื่องโปรดไปพร้อมๆ กัน พ่อคุณแม่เรียกไปรับประทานอาหารเย็น น้องแก้วก็ลุกไปทันที โดยที่ เปิดทีวีและเครื่องคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ “อย่าลืมล้างมือก่อนทานข้าวนะ” คุณแม่เตือนน้องแก้ว “ค่ะ แม่” น้องแก้วรับคำแล้วเดินไปล้างมือที่อ่างล้างมืออย่างว่าง่าย แต่ก็ลืมปิดก๊อกน้ำเมื่อล้างเสร็จ น้ำ จึงไหลทิ้งไปมากมาย “แก้วนี่ขี้ลืมจริง ไปปิดก๊อกน้ำเสีย” น้องแก้วถูกคุณแม่ดุ แหม...ในบ้านนี้ ไม่มีอะไรรอดสายตาคุณแม่ไปได้เลย น้องแก้วคิดในใจ “คุณแม่จะออกไปข้างนอกหน่อย แก้ว ออกไปเล่นนอกบ้านนะจ๊ะ เดี่ยวแม่ก็มาแล้ว” คุณแม่บอกเมื่อน้องแก้วรับประทานอาหารเย็น เสร็จ น้องแก้วรับคำแล้วก็ไปอาบน้ำ น้องแก้วเปิดน้ำจนล้นอ่างและลงไปนอนแช่อย่างสบายใจ หลังจากนั้นก็เปิดน้ำล้างหน้า แปรงฟันที่อ่างล้างหน้า โดยเปิดน้ำทิ้งไว้ เมื่ออาบน้ำเสร็จน้องแก้ว ก็รีบไปเล่นเกม และดูทีวีต่อในห้อง เหย็นนี่เธออยู่บ้านคนเดียวจริงๆ เพราะคุณพ่อก็ยังไม่กลับจากที่ ทำงาน เมื่อเธอกระหายน้ำ จึงมาหยิบนมในตู้เย็นดื่ม แต่ก็ร้อนเสียจนปิดตู้เย็นไม่สนิท เมื่อ ตู้เย็นแง้มค้างอยู่ ตู้เย็นก็ทำงานหนัก และกินไฟมากกว่าที่ควร มิเตอร์จ่ายไฟหมุนไปรอบๆ ทำให้ ตัวเลขบอกหน่วยของไฟฟ้าที่ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทันใดนั้นไฟในบ้านก็ดับพรึบ! บ้านทั้งหลัง มีดึดคือ น้องแก้วกลัวจนตัวสั่น รอบตัวของเธอมีแต่เงาค่าตะกุ่มๆ แล้วเงาหนึ่งก็ก้าวพรวดเข้ามา หาเธอ น้องแก้วร้องกรี๊ดลั่น กว่าจะรู้ว่าตัวว่าเป็นคุณพ่อ น้องแก้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นไม่ยอมหยุด ใจของเธอเต้นตุ้กๆ ตุ้กๆ “ไม่ต้องกลัวลูก พ่อมาแล้ว ไฟดับไปเพราะลูกใช้ไฟมากเกินไป ทำให้ ไฟลัดขาด ระบบตัดไฟก็เลยตัด เดี่ยวพ่อจะลงไปดูที่ห้องเก็บของนะ” พ่ออธิบายขณะที่ยกน้อง แก้วไว้แน่น เมื่อน้องแก้วหยุดร้องไห้แล้ว คุณพ่อก็ลงไปเปลี่ยนฟิวส์ แล้วจึงกดปุ่มเปิดไฟ ทันใด นั้นไฟในบ้านก็สว่างขึ้นอีกครั้ง “แก้วรู้แล้วใช่ไหมว่า เวลาไม่มีไฟฟ้าใช้ ลูกจะลำบากขนาดไหน เพราะฉะนั้นลูกต้องใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัดนะ” คุณพ่อบอก น้องแก้วรับคำคุณพ่อ และนึกขึ้น ได้ว่าตนลืมปิดน้ำในห้องน้ำจึงเดินไปปิดน้ำ แล้วปิดทีวีกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ต่อไปนี้เธอจะใช้ พลังงานอย่างประหยัด นั่นคุณแม่มาแล้ว วันนี้ให้คุณแม่เล่านิทานให้ฟังก่อนนอนดีกว่า ไม่เปลือง ไฟด้วย น้องแก้วคิดในใจ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 5

1. แนวคิด

การใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด เช่น กระดาษ ดินสอ สีเทียน หรือวัสดุอื่นๆ ตามความจำเป็นหรือความต้องการอย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความพอดีความเหมาะสม และพยายามใช้ให้น้อยที่สุดแต่คุ้มค่า เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ควรปลูกฝังให้กับเด็ก

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง เพื่อนรักจากกองขยะ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดได้
- 2.2 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทานได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “เศษขยะ” และทำท่าทางประกอบคำคล้องจอง จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง

2) ครูนำเศษขยะต่างๆ ในห้องเรียนมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าขยะเหล่านี้มาจากไหน และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูใช้หุ่นมือทักทายเด็กๆ บอกชื่อนิทานที่จะเล่า
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “เพื่อนรักจากกองขยะ” ให้เด็กฟังประกอบการวาดภาพ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
 - เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
 - ใครเคยนำวัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องนม กระจังแป้ง ฯลฯ มาทำเป็นสิ่งของเครื่องใช้บ้าง ใครจะเล่าให้ครูและเพื่อนๆ ฟังได้บ้าง
 - ทำไมเราต้องนำเศษวัสดุสิ่งของเหล่านี้มาใช้อีก
 - เราจะช่วยคุณพ่อคุณแม่ประหยัดด้วยการใช้แป้ง หรือ ยาสีฟัน อย่างประหยัดได้อย่างไร

- ใครบอกครูได้ว่าวิธีการผัดแป้งที่ถูกต้องควรทำอย่างไร ใครจะมาให้เพื่อนๆ ดูได้
- เราควรใช้ยาสีฟันมากแค่ไหนในการแปรงฟันแต่ละครั้ง ใครจะมาสาธิตให้เพื่อนๆ ดูได้
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้มาใช้และการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 คำคล้องจอง “เศษขยะ”
- 3.2 นิทานเรื่อง “เพื่อนรักจากกองขยะ”
- 3.3 กระดาษเทาขาว (แผ่นใหญ่)
- 3.4 ปากกาเคมี
- 3.5 แปรงสีฟัน
- 3.6 ยาสีฟัน
- 3.7 แป้ง
- 3.8 แก้วน้ำ
- 3.9 ถังน้ำหรือกะละมัง

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำคล้องจอง “เศษขยะ”

ขยะ ขยะ ขยะ	ใครล่ะจะชอบพวกมัน
ใครเห็นมักเหม็นกัน	ทุกคนหันหน้าเบือนหนี
แม้ฉันจะให้โทษ	แต่ประโยชน์ฉันก็มี
เศษขยะ กระดาษพวกนี้(ใบไม้นี้) นำมารีไซเคิลได้ดีเลย(หมักให้ดีทำปุ๋ยเลย)	

นิทานเรื่อง เพื่อนรักจากกองขยะ โดย ฉัชชานุช นาคะปัท

ณ ที่ทิ้งขยะแห่งหนึ่งท่ามกลางความสับสนวุ่นวายของสังคมเมืองใหญ่ ยังมีสองพี่น้องแดงโมและแดงไทยที่อาศัยอยู่บริเวณที่ทิ้งขยะแห่งนี้ทุกๆ วันหลังจากที่รถเก็บขยะนำขยะมาทิ้งสองพี่น้องก็จะไปเก็บขยะและทำการแยกขยะที่สามารถนำมาใช้ได้อีกและขยะที่สามารถนำไปขายได้ แดงโมและแดงไทยช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี เพราะในชีวิตของพวกเขาก็มีกันเพียงแค่สองคนเท่านั้น คืนหนึ่งขณะที่แดงโมและแดงไทยกำลังจะเข้านอน ทั้งคู่ก็ต้องตกใจกับลำแสงประหลาดที่ทอดยาวมาจากท้องฟ้า เพียงสักครู่ก็มีเสียง “โครม!” ดังมาจากกองขยะบริเวณใกล้ๆ ทั้งสองคนแอบมองดูด้วยความอยากรู้แต่ก็ไม่กล้าออกไปดู ทั้งสองจึงเข้านอน

รุ่งเช้าแดงโมและแดงไทยก็ออกไปเก็บขยะอย่างทุกๆ วัน ขณะที่กำลังเก็บขยะอยู่นั้นทั้งคู่ก็ได้ยินเสียงก๊อ๊กก๊อ๊กๆ ดังมาจากกองขยะอีกด้านหนึ่ง จึงเดินตามเสียงนั้นไปและก็พบกับสิ่งมีชีวิตที่ไม่เคยเห็นมาก่อนกำลังนอนบาดเจ็บอยู่ ทั้งคู่จึงเข้าไปช่วยเหลือและพาไปพักรักษาตัวที่บ้าน เวลานั้นผ่านไปสิ่งมีชีวิตตัวนี้ก็อาการดีขึ้น แดงโมและแดงไทยจึงช่วยกันตั้งชื่อเจ้าตัวนั้นว่า “โกโก้” และทุกๆ วันทั้งสามก็ช่วยกันเก็บขยะนำไปขาย อยู่มาวันหนึ่งระหว่างที่แดงไทยกำลังเดินไปตลาด แดงไทยก็ไปพบเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งซึ่งอายุรุ่นราวคราวเดียวกับตน ถูกร่มคันสวย ใส่เสื้อฟ้าสะอาดสะอ้าน มีของเล่นสวยๆ และได้ไปโรงเรียน ทำให้แดงไทยรู้สึกอยากเป็นแบบนั้นบ้าง เมื่อกลับมาถึงบ้านแดงไทยก็แอบไปนั่งร้องไห้คนเดียวด้วยความน้อยใจในโชคชะตา เช้าวันรุ่งขึ้นแดงไทยออกไปเก็บขยะเหมือนเคยขณะที่กำลังเก็บขยะอยู่นั้นแดงไทยก็พบกับร่มเก่าๆ คันหนึ่ง แดงไทยดีใจมาก จึงนำร่มที่เก็บได้มาซ่อมแซมจนร่มสามารถใช้การได้อีกครั้ง แต่ร่มนั้นก็ไม่สวยงามเลย เพราะมันมีแต่รอยปะ แดงโมพบกับถุงใบใหญ่ข้างในนั้นมีสมุด หนังสือเก่าๆ และซีดีเทียมนที่เหลือเป็นท่อนเล็กๆ แดงโมจึงนำมาวาดภาพและแบ่งให้แดงไทยใช้ด้วยกัน นอกจากนี้แล้วของเล่นที่ทั้งคู่เล่นนั้นส่วนใหญ่ก็จะนำวัสดุอุปกรณ์ที่เก็บได้มาประดิษฐ์ทำขึ้นเอง บางชิ้นก็เก็บจากที่เขาทิ้งแล้วแต่ยังมีสภาพดีที่สามารถเล่นได้ เมื่อโกโก้เห็นร่มและของเล่นต่างๆ ของแดงโมและแดงไทย กับสภาพความเป็นอยู่ของทั้งสองคนก็เกิดความสงสัยจึงใช้เวทมนตร์เปลี่ยนสิ่งของต่างๆ ให้เป็นของใหม่ มีสีสันสวยงามถูกใจแดงโมและแดงไทยเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้โกโก้ได้บอกกับทั้งคู่ว่ามีข้อแม้ยู่ที่ว่าทั้งสองคนต้องเห็นคุณค่าของสิ่งของและเป็นเด็กดี แต่ถ้าทั้งสองคนไม่รักษาสัญญาเวทมนตร์ก็จะเสื่อมและของทุกอย่างรวมทั้งโกโก้ก็จะหายไปด้วย ซึ่งทั้งแดงโมและแดงไทยก็สัญญาและขอบคุณโกโก้ด้วยความดีใจ หลังจากที่แดงโมและแดงไทยมีทุกอย่างแล้ว ทั้งคู่มีความสุขมากจนลืมตัวและใช้จ่ายอย่างทิ้งขว้างมองไม่เห็นคุณค่าของสิ่งของ โดยลืมไปว่าได้สัญญากับโกโก้ไว้อย่างไร ดังนั้นเวทมนตร์ที่มีอยู่ก็ค่อยๆ เสื่อมลง แแดงโมและแดงไทยก็กลับสู่สภาพเดิมที่ต้องใช้ชีวิตอย่างลำบากอีกครั้งหนึ่ง แแดงโมกับแดงไทยเสียใจมากกับการกระทำของตนเอง จึงสำนึกผิดและคิดว่าต่อไปจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้วแต่ก็สายเกินไป เมื่อทั้งคู่กลับเข้าบ้านเขาก็ต้องประหลาดใจที่พบร่มคันสวยวางอยู่ แแดงไทยรู้สึกดีใจมากแต่ทันใดนั้นเองก็พบว่าร่มคันสวยนั้นขยับไปมา จึงเข้าไปดูด้วยความสงสัย เมื่อแดงโมและแดงไทยเปิดร่มขึ้นมา ก็พบโกโก้นอนหลับอยู่ในร่มคันสวยนั้น ทั้งคู่ดีใจจนทำอะไรไม่ถูกเข้าไปกอดโกโก้ไว้แน่น และในที่สุดทั้งสามก็อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 6

1. แนวคิด

การส่งเสริมให้เด็กนำเศษวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังสามารถช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้ด้วย

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง ปาร์ตี้หมีขิมหมีขิม แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการใช้อุปกรณ์ทำศิลปะอย่างประหยัดได้
- 2.2 เด็กสามารถยกตัวอย่างผลงานศิลปะที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้
- 2.4 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำหน้ากากแมวที่ทำจากวัสดุเหลือใช้แบบต่างๆ มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่า หน้ากากแต่ละอันทำมาจากอะไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูบอกเด็กๆ ว่าหน้ากากนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ปาร์ตี้หมีขิมหมีขิม” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นนิ้วมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ทำไมแคทกับคริมนำเศษกระดาษ และไหมพรมมาทำเป็นชุดแมวใส่ในงานเลี้ยงของโรงเรียน
- ทำไมชุดแมวของคริมจึงได้รางวัลชนะเลิศ
- ใครเคยทำของเล่นหรือของใช้จากวัสดุเหลือใช้บ้าง ทำอะไร
- ถ้าเราจะช่วยกันประหยัดของใช้ในห้องเรียน เช่น กระดาษทำศิลปะ สีเทียน ฯลฯ จะทำได้อย่างไร ใครบอกครูได้

- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง ฯลฯ

3.3 **ขั้นสรุป**

1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน

2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของเหลือใช้มาใช้

และสิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

3.1 หน้ากากแมวที่ทำจากวัสดุต่างๆ

3.2 นิทานเรื่อง “ปาร์ตี้เหมียวเหมียว”

5. **การวัด และประเมินผล**

4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



นิทานเรื่อง ปาร์ตี้เหมียวเหมียว โดย จูติกานจน์ ใจกว้าง

อีกสองสามวันจะมีงานเลี้ยงที่โรงเรียน ซึ่งเด็กๆ ช่วยกันตั้งชื่อว่า ปาร์ตี้เหมียวเหมียว เพราะทุกคนตกลงกันว่าจะแต่งตัวเลียนแบบแมว แคทกับคริมสองพี่น้องฝาแฝดทำหน้ากากแมว หนวดแมว และหางแมวจากเศษกระดาษสีและไหมพรมอย่างชะมัดเขม้นอยู่หลายวัน เช้าวันงาน คริมกับแคทตื่นแต่เช้า แข่งกันเก็บที่นอนอย่างรีบร้อน แปรงฟัน อาบน้ำ และสระผมจนสะอาด ด้วยตัวเอง “เก่งมากลูก” คุณแม่ชม จากนั้นทั้งสองก็แต่งชุดแมวที่ทำด้วยกระดาษ แต่ที่โรงเรียน คริมกับแคทเห็นเพื่อนๆ สวมชุดแมวหลากหลายสีที่ตัดเย็บอย่างดี คริมเลยชักไม่ค่อยมั่นใจ “ฮึ! ชุดของพวกเขาทำด้วยกระดาษหรือ” จีบเด็กหญิงผู้สวมชุดแมวหุหุหามีหางเป็นพวงยาวถาม เธอสวมหน้ากากแมวโรยด้วยกากเพชรด้วย แคทยกคิ้วให้กับคริม ยังไงๆ เธอก็ภูมิใจและมั่นใจในผลงานของตัวเอง “วันนี้เรามีทั้งการแข่งขันพับกระดาษเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ทั้งการระบายสีรูป และ ร้อยสร้อยด้วยลูกปัด ใครสนใจก็สมัครได้นะคะ” คุณครูประกาศ คริบชอบพับกระดาษ เธอจึงไปสมัคร และพับกระดาษรูปสัตว์ได้หลายตัว แต่ก็แพ้เพราะมีเด็กคนอื่นพับได้มากกว่า แคทชอบร้อยลูกปัด เธอร้อยได้อย่างคล่องแคล่วจนเป็นผู้ชนะ ได้รางวัลเป็นเสื้อรูปแมวสีแดง แคทดีใจมากทีเดียว “เฮ้ๆ ชนะแล้ว” แคทร้องพลางกระโดดไปรอบๆ “ดีใจด้วยนะแคท” คริมบอกกับแคท เมื่อการแข่งขันสิ้นสุดลง เด็กๆ ก็ไปล้างมือ เพื่อมาร่วมกันรับประทานอาหารที่มีมากมาย รวมทั้ง ไอศกรีมของโปรดของเด็กๆ ทั้งคริม แคทและจิบนั่งอยู่ใกล้ๆ กัน ระหว่างดักอาหาร คริมทำ ไอศกรีมช็อกโกแลตหกเปื้อนชุดแมวของจิบ “ไม่ยอมๆ” จิบร้องกรี๊ดๆ แล้วก็ร้องไห้เสียงดัง คริมรีบขอโทษจิบ และเอาผ้าเช็ดหน้าเช็ดให้ แต่ท่าทางจิบจะไม่หายโกรธ “ฉันไม่ยกโทษให้ ฉันจะโกรธเธอตลอดไปเลย” จิบร้องตะโกน ทำเอาคริมหน้าเสีย “ยกโทษให้เพื่อนเถอะค่ะจิบ เพื่อนเขาไม่ได้ตั้งใจหรอก” คุณครูบอกแล้วลูบหลังจิบปลอบใจคริม คริมสบายใจขึ้นแล้วจึงชวนแคทไปเข้าห้องน้ำ แต่พอเดินออกมาจากห้องน้ำคริมก็เห็นหางแมวที่หลุดจากชุดของจิบหล่นอยู่ที่ทางเดิน “เด็กๆ ค่ะขึ้นไปบนเวทีได้แล้วนะ ครูจะให้เดินอวดชุดแมวรอบๆ เวทีกันหน่อย แล้วครูจะประกาศผลนะค่ะ” คุณครูบอก “ແ่แล้ว คุณครูขา หางหายไปแล้ว หางหายไป” จิบร้องไห้เสียงดังเพราะเพิ่งรู้ว่า หางแมวหายไปจากชุดสวย “ไม่หายหรอก เธอทำหลุดที่ห้องน้ำ อยู่นี่ไง” คริมถือหางนุ่มๆ วิ่งเข้าไปหาจิบ ซึ่งหยุดร้องไห้ทันที พอคุณครูช่วยเย็บหางกลับเข้าที่ให้ จิบก็ยิ้มได้อีกครั้ง “ขอบใจมากนะคริม” จิบบอกแล้วยิ้มให้คริม เด็กๆ ขึ้นไปเดินอวดชุดแมวบนเวทีกันอย่างสนุกสนาน พรางร้องเหมียวๆ ไปด้วย และแล้วคุณครูก็ประกาศว่าชุดแมวของคริมชนะเลิศ เพราะมีความคิดสร้างสรรค์ดี คริมดีใจมาก และในวันนี้เด็กๆ ทุกคนในงานก็มีความสุขกันมาก

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 7

1. แนวคิด

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย ชาวนาเป็นผู้ปลูกข้าวและเก็บเกี่ยวข้าวมาเลี้ยงคนไทยทั้งชาติ เด็กๆ ควรรับประทานข้าวให้หมดไม่เหลือทิ้ง และหมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุขภาพอนามัยที่ดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง อังจอมอู๋ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานข้าวให้หมดไม่เหลือทิ้งได้
- 2.2 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ข้าวทุกจาน” และทำท่าทางประกอบคำคล้องจอง จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูใช้หุ่นมือทักทายเด็กๆ โดยบอกว่าหุ่นมือเป็นตัวละครในนิทาน ให้เด็กๆ ทายว่านิทานที่จะเล่าวันนี้ชื่อเรื่องอะไร

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “อังจอมอู๋” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หนังสือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ตัวละครในเรื่องนี้มีนิสัยอย่างไร
- เด็กๆ ควรเลือกรับประทานอาหารอย่างไร
- ใครรับประทานข้าวหมดไม่เหลือทิ้งบ้าง
- ทำไมเราต้องรับประทานข้าวให้หมด เพราะอะไร
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

3.3 **ขั้นสรุป**

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

- 3.1 คำคล้องจอง “ข้าวทุกจาน”
- 3.2 นิทานเรื่อง “อึ่งจอมอู้”

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



คำคล้องจอง “ข้าวทุกจาน”

ข้าวทุกจาน	อาหารทุกอย่าง
อย่ากินทิ้งขว้าง	เป็นของมีค่า
ผู้คนอดอยาก	มีมากหนักหนา
สงสารบรรดา	เด็กตาดำตา

นิทานเรื่อง อึ่งจอมอู้ โดย จูติกานจน์ ใจกว้าง

ในชีวิตมีสิ่งที่ยังชอบและไม่ชอบหลายอย่าง อึ่งชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์เมื่อมีเวลาว่าง แต่ยังไม่ชอบอาบน้ำ มีหลายครั้งที่เอาน้ำลูบผมแล้วลอกใครๆ ว่าอาบน้ำแล้ว อึ่งไม่ชอบสระผมเพราะกลัวฟองสบู่เข้าตา เพื่อนๆ จึงเรียกอึ่งว่า “เจ้าตัวเหม็น” อึ่งไม่ชอบรับประทานอาหารจำพวกผักและผลไม้ และรับประทานอาหารไม่เคยหมด เวลาคุณแม่ทำอาหารให้อึ่งทาน อึ่งมักจะแอบเททิ้งและบอกแม่ว่าอึ่งทานข้าวหมดเกลี้ยงเลย อึ่งชอบทานขนมกรอบๆ และดื่มน้ำอัดลมมาก ในห้องนอนของอึ่งมีทั้งขนมกรอบๆ และน้ำอัดลมซึ่งอึ่งซ่อนไว้ไม่ให้คุณแม่เห็น เพื่อเก็บไว้ทานขณะเล่นเกมคอมพิวเตอร์ในตอนกลางคืน เมื่อคืนอึ่งเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนดึกวันนี้จึงตื่นสาย พอคุณแม่มาเรียกก็ไม่ยอมลุกขึ้นจากเตียง “ผมป่วยมากครับแม่” อึ่งยืนยัน อึ่งไม่ยอมกินอาหารเลยตลอดทั้งวัน เพื่อให้ใครๆ เห็นว่าป่วยมาก แล้วขณะที่นอนหลับ อึ่งก็ฝันว่าอาหารต่างๆ บอกลาเขา “เราไม่มีประโยชน์กับนาย นายเป็นคนฟุ่มเฟือย ไม่รู้คุณค่าของพวกเรา ชอบทานพวกเราแบบทิ้งๆ ขว้างๆ พวกเราไม่ชอบนาย” แล้วอาหารต่างๆ ก็จากอึ่งไป อึ่งหิวมากแต่ก็ไม่ทำอะไรทานเลยท้องของเขาร้องเสียงดัง อึ่งรู้สึกปวดท้องเพราะหิวมาก จึงร้องไห้โฮ.....เมื่อตื่นขึ้น อึ่งดีใจมากที่เป็นเพียงความฝัน แต่อึ่งก็ปวดท้องจนตัวอ อึ่งคุณแม่รีบมาดูอึ่งจึงเล่าความฝันให้แม่ฟัง แม่จึงนำอาหารมาให้อึ่งทาน และปลอบอึ่งว่าอาหารทุกอย่างมีประโยชน์แตกต่างกัน เราควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ในแต่ละวันเพราะอาหารเหล่านี้ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง และที่สำคัญอึ่งจะต้องรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง เพื่อเราจะได้มีอาหารไว้รับประทานตลอดไป ตั้งแต่นั้นมาอึ่งก็เลิกดื่มน้ำอัดลมและขนมกรอบๆ แล้วหันมากินผักกับผลไม้มากขึ้น อึ่งรับประทานอาหารจนหมดทุกครั้งไม่เหลือทิ้งเลย เพราะอึ่งแน่ใจแล้วว่าถ้ายังรับประทานอาหารแบบทิ้งๆ ขว้างๆ อยู่อีกต่อไปอาจจะไม่มีอะไรให้เรารับประทานอีกอย่างแน่นอน อึ่งตื่นนอนแต่เช้ามาฟังเสียงนกร้องและช่วยคุณแม่รดน้ำต้นไม้อย่างแข็งขัน อึ่งเลิกเล่นเกมคอมพิวเตอร์ และออกไปเตะฟุตบอลกับเพื่อนๆ

“ดูสิ นี่คือน้องคนใหม่ ที่น่ารักสดใส ตัวก็หอมสะอาด และมีสุขภาพดีเยี่ยม”

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 8

1. แนวคิด

อาหาร คือ สิ่งที่ได้รับประทานได้ และอาหารที่มีประโยชน์จะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย เด็กควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และพอเพียงแก่ความต้องการของร่างกาย ควรรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง ไม่ควรรับประทานอาหารมากเกินไปจนเป็นรวมทั้งการมีมารยาทในการรับประทานอาหารที่ดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “ป่าสามสี” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกมารยาทในการรับประทานอาหารได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารผลไม้ได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “เอาอย่างหนูสิ” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกให้เด็กๆ ตั้งใจฟังนิทาน เมื่อฟังจบแล้ว จะมาช่วยกันตั้งชื่อนิทาน
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ป่าสามสี” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้ง

คำถามให้เด็กตอบดังนี้

- เด็กๆ ชอบรับประทานผลไม้อะไร
- ทำไมเราต้องรับประทานผลไม้
- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ใครรับประทานอาหารหมดบ้าง
- ทำไมเราต้องรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- มารยาทในการรับประทานอาหารมีอะไรบ้าง ใครบอกครูได้

3.3 **ขั้นสรุป**

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน และร่วมกันตั้งชื่อนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการรับประทานผลไม้และการรับประทานอาหารอย่างพอดีกับความต้องการของร่างกายไม่กินทิ้งกินขว้าง

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

- 3.1 เพลง “เอาอย่างหนูสิ”
- 3.2 นิทานเรื่อง “ป่าสามสี”
- 3.3 หุ่นมือ

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



เพลง “เอาอย่างหนูสิ”

หนูจำหนู	หนูจะกินอย่างไร
หนูกินแบบไหน	อ้อหนูกินแต่สิ่งดี
กินอ่อมพอดี	ก็จะไม่หิวโหย

มาเถอะพวกเรากอบโกย แต่อาหารดีและร่วมแบ่งปัน

นิทานเรื่อง ป่าสามสี โดย จิรัชยา กลิ่นขจร

ทองม้วนเป็นชื่อของกระรอกน้อยที่รักการเดินทางเป็นชีวิตจิตใจ ทองม้วนท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ จนมาถึงป่าแห่งหนึ่ง “เอ๊ะ นั่นป่าอะไรนะ” ทองม้วนสงสัยจึงเดินเข้าไปดูใกล้ๆ “ป่าสามสี” ทองม้วนอ่านป้ายนั้น “ไม่เห็นจะสามสีตรงไหน ก็ป่าธรรมดาเนี่ยนา” ทองม้วนพูดพึมพำกับตัวเอง แล้วเดินเข้าไปในป่าสามสี เดินมาได้ไม่ไกลนัก ก็เจอหมีปู้กและกระต่ายปุยที่กำลังจะไปเก็บผลไม้ หมีปู้กใจดีชวนทองม้วนไปพักที่บ้านและเก็บผลไม้ด้วยกัน ทองม้วนดีใจมากที่จะได้ไปเก็บผลไม้ จนลืมนึกถึงเรื่องชื่อป่าสามสี แล้วทั้งสามก็ไปเก็บผลไม้ด้วยกัน “โอ้โฮ” ทองม้วนร้องออกมาด้วยความตื่นเต้น เพราะลานข้างหน้าที่ทองม้วนเห็นมีสตอร์วเบอร์รี่เต็มไปหมด ทั้งสามแยกย้ายกันไปเก็บสตอร์วเบอร์รี่ ทองม้วนเก็บสตอร์วเบอร์รี่ทุกลูกที่เขาพบทั้งลูกเล็กๆ ที่ยังเขียว และลูกใหญ่สีแดงสดที่สุกเต็มที่แล้วใส่กระเป๋ามาจนล้น ขณะที่ทั้งสามเดินกลับ มีลูกสตอร์วเบอร์รี่หล่นออกมาจากกระเป๋าของทองม้วนตลอดทาง กระต่ายปุยถามว่า “เก็บไปมากขนาดนี้จะกินหมดเหอะ” ทองม้วนก็ตอบว่า “หมดสิ ฉันชอบกินสตอร์วเบอร์รี่มากเลยล่ะ” เมื่อกลับถึงบ้าน ทั้งสามก็กินสตอร์วเบอร์รี่อย่างเอร็ดอร่อย หมีปู้กกับกระต่ายปุยกินสตอร์วเบอร์รี่ของตนจนหมด ส่วนทองม้วนที่ตอนนี้อิ่มแล้ว ยังมีสตอร์วเบอร์รี่เหลืออยู่อีกตั้งเยอะ

วันต่อมาหมีปู้ก กระต่ายปุย และทองม้วนก็ไปเก็บสตอร์วเบอร์รี่กันอีก คราวนี้ทองม้วนเอารถเข็นไปด้วย หมีปู้กเห็นก็เตือนทองม้วนว่า “เก็บไปเยอะเดี๋ยวจะกินไม่หมดเหมือนเมื่อวานนะ” แต่ทองม้วนไม่สนใจที่หมีปู้กเตือน ยังคงเก็บสตอร์วเบอร์รี่มาจนเต็มรถเข็น และก็กินไม่หมดอีกเหมือนเดิม ในที่สุดป่าก็ไม่มีสตอร์วเบอร์รี่ให้เก็บอีกต่อไป เพราะต้นสตอร์วเบอร์รี่ออกลูกไม่ทัน ส่วนพวกลูกเล็กๆ สีเขียวที่เพิ่งออกยังไม่ทันโตก็ถูกทองม้วนเก็บไปหมดแล้ว “อีกตั้งอาทิตย์หนึ่ง อนุที่อยู่ด้านโน้นของป่าถึงจะกินได้” หมีปู้กพึมพำ สัตว์ต่างๆ ได้แต่มองดูต้นสตอร์วเบอร์รี่ที่มีแต่ก้านด้วยความเศร้าใจ ทองม้วนรู้สึกผิดที่ทำให้เพื่อนๆ เดือดร้อนจึงขอโทษและสัญญาว่าจะไม่ทำอย่างนี้อีก เพื่อนๆ เห็นว่าทองม้วนสำนึกผิดแล้วจึงให้อภัย แต่ในระหว่างที่รอฤดูทองม้วนกับเพื่อนๆ ก็ต้องทนหิวแทบแยะ และแล้ววันที่ฤดูในป่าสุกก็มาถึง “ไชโย” สัตว์ต่างๆ ในป่าสามสีร้องด้วยความดีใจ คราวนี้ทองม้วนเก็บอนุมาพอเท่าที่ตัวเองจะกินได้เท่านั้น เมื่อสัตว์

ทุกตัวในป่าสามสีก็บอกรุ่นไปเท่าที่ตัวเองจะกิน ก็ทำให้มีบอกรุ่นสุกไล่กันไปจนถึงวันที่ส้มท้ายป่าถูก
โตกินได้พอดี ขณะที่กำลังกินส้มกันอยู่ ทองม้วนก็ถามหมีปู้กว่า “ทำไมป่านี้ถึงชื่อป่าสามสีละ”
หมีปู้ก็ตอบว่า “ป่านี้มีผลไม้สามอย่างออกผลเวียนกันตลอดทั้งปี ไม่เหมือนป่าอื่นที่มีผลไม้ ออก
ตามฤดูกาล พอสตรอว์เบอร์รี่สีแดงออกสักพัก องุ่นสีม่วงก็จะทยอยกันสุก จากนั้นส้มสีส้มก็จะ
ออก พวกเราเลยเอาสีสามสีนี้มาตั้งชื่อป่า” “เหมือนตอนนี้อยู่ใหม่ละ ที่ป่ากลายเป็นสีส้ม” พอ
ทองม้วนพูดจบ ป่าสามสีก็เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะแห่งความสุขของพวกสัตว์ทั้งหลาย



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านนิทาน ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 9

1. แนวคิด

การรู้จักเก็บออมเงินด้วยน้ำพักน้ำแรงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีเงินเก็บที่สามารถนำไปใช้ได้ตามที่ต้องการ เป็นการฝึกฝนตนเองให้รู้จักประหยัด รู้จักการระมัดระวังตนเองในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน อีกทั้งรู้จักคุณค่าของการบริโภคในสิ่งที่มีประโยชน์ เช่น การรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายเพื่อให้มีสุขภาพดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “เด็กซุกซน” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารไม่หมดได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้งได้
- 2.4 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “เด็กเอ๋ยเด็กดี” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกให้เด็กๆ ตั้งใจฟังนิทาน เมื่อฟังจบแล้ว จะมาช่วยกันตั้งชื่อนิทาน
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “เด็กซุกซน” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นมือ เมื่อเล่านิทานจบครูสนทนากับเด็ก ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

- ใครเคยหยอดกระปุกแบบฝึกหัดบ้าง หยอดวันละเท่าไร
- เด็กๆ เอาเงินจากไหนมาหยอดกระปุก
- เด็กๆ จะเอาเงินที่หยอดกระปุกไปทำอะไร
- เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- บ้านใครมีสวนผลไม้บ้าง
- ใครเคยช่วยคุณพ่อหรือคุณแม่เก็บผลไม้จากต้นบ้าง คุณแม่เลือกเก็บผลไม้อย่างไร
- ทำไมนิทานเรื่องนี้ชื่อ “เด็กซุกซน”
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

3.3 **ขั้นสรุป**

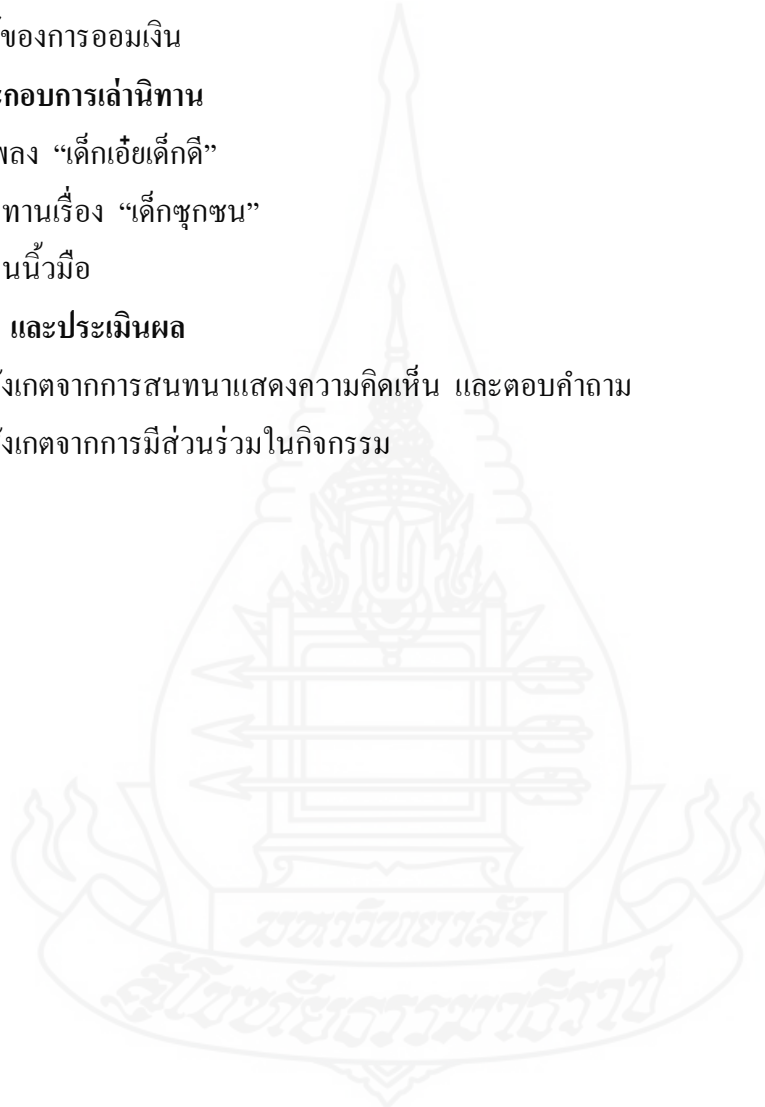
- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการเก็บออมเงินและการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- 3) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเงินและประโยชน์ของการออมเงิน

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

- 3.1 เพลง “เด็กเอ๋ยเด็กดี”
- 3.2 นิทานเรื่อง “เด็กซุกซน”
- 3.3 หุ่นนิ้วมือ

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



เพลง “เด็กเอ๋ยเด็กดี”

เด็กเอ๋ยเด็กดีต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกัน (ซ้ำ)

หนึ่งนับถือศาสนา สองรักษาธรรมให้มั่น สามเชื่อพ่อแม่ครู อาจารย์
สี่ว่านั่นต้องสุภาพอ่อนหวาน ห้ายึดมั่นกตัญญู หกเป็นผู้รู้จักการงาน
เจ็ดต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่นไม่เกียติไม่คร้าน แปดรู้จักออมประหยัด
เก้าต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล น้ำใจนักกีฬากล้าหาญให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา
สิบทำตนให้เป็นประโยชน์ รัฐบาลบุญคุณโทษ สมบัติชาติต้องรักษา
เด็กสมัยชาติพัฒนาเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ

นิทานเรื่อง เด็กชุกชน โดย เสวก หอมสุด

วันนี้เป็นวันหยุด กุ้งชวนเพื่อนๆ มาเล่นที่บ้าน บ้านของกุ้งร่มรื่นเย็นสบาย เพราะมีต้นไม้มากมาย คุณพ่อคุณแม่และพี่สาวของกุ้งซื้อพืกลอยขอบปลูกต้นไม้และดูแลต้นไม้เป็นอย่างดีในตอนเช้าๆ พืกลอยมักจะเก็บผลไม้ในสวนนำไปขายที่ตลาด เมื่อได้เงินมาก็จะนำเงินไปหยอดกระปุก พอสิ้นเดือนก็นำเงินฝากธนาคาร กุ้ง มด ตา ออม และเตีลเล่นกันอย่างสนุกสนาน ได้ตื่นฝรั่ง “นี่กุ้งเรามาเล่นขายของกันดีกว่า” ตาพูด “อ้อ...จริงๆ ด้วย มดเธอมาช่วยเราเก็บใบฝรั่งมาหั่นเป็นชิ้นๆ เล่นกันดีกว่า” กุ้งพูด เด็กๆ เพลิดเพลินกับการได้เด็ดใบไม้ กิ่งไม้ ดอกไม้มาเล่น ทำให้ได้ตื่นฝรั่งเต็มไปด้วยใบฝรั่งและดอกของฝรั่ง สักครู่ต่อมาออมก็บอกกับเพื่อนๆ ว่า “เราเบื่อเล่นขายของแล้วหละไม่สนุกเลย เราขอไปเล่นได้ตื่นชมพู่ทางโน้นดีกว่า” “เราจะไปกับเธอด้วยนะ ออม” เตีลพูด ออมกับเตีลเล่นห้อยโหนกชิงชมพู่เล่นสักพัก ออมจึงพูดกับเตีลว่า “นี่เตีลชมพู่น่ากินจังเลย คุณนั่นซึ่ลูกโตๆ ทั้งนั้น ทำอย่างไรจะเอาลงมากินได้” “โถอ่อมง่ายนิดเดียว เดี่ยวเราจะขึ้นไปเก็บชมพู่มาให้กินเอง” ว่าแล้วเตีลก็ปีนขึ้นไปเก็บชมพู่มาให้ออม เตีลและออมกินชมพู่อย่างเอร็ดอร่อย และเก็บชมพู่ลงมากินมากมาย โดยเก็บมาทั้งพวงไม่ว่าจะผลเล็กหรือผลใหญ่ ลูกเล็กๆ ก็โยนทิ้งไป กินแต่ผลใหญ่ แล้วก็กินไปทิ้งไป พร้อมกับห้อยโหนกชิงชมพู่อย่างสนุกสนาน ไม่นานเตีลก็โหนพลาดตกลงมากระแทกพื้นดิน “โอ๊ย.....ช่วยด้วย” กุ้งและเพื่อนๆ ที่นั่งเล่นขายของอยู่หันมาดูตามเสียงร้องของเตีล ทุกคนจึงวิ่งมาดูแลเตีลนอนหมอบอยู่ เสียงร้องของเตีลดังไปถึงในครัวที่พืกลอยกำลังเตรียมขนมเพื่อมาเลี้ยงเด็กๆ พืกลอยจึงรีบมาดูและพาเตีลไปทายา หลังจากทายาแล้ว พืกลอยจึงพูดกับน้องๆ ว่า “น้องๆ เล่นไม่น่ารักเลยไปเด็ดใบไม้ กิ่งไม้ ดอกไม้มาเล่นแถมยังเก็บผลไม้มากินแบบทิ้งๆ ขว้างๆ อีก ถ้าเก็บมากินก็ควรกินให้หมดไม่โยนทิ้งขว้างแบบนี้แล้วยังปีนป่ายห้อยโหนทำให้ตกลงมาเป็นอันตรายอีก การกระทำของน้องๆ นั้นเป็นการทำลายต้นไม้ ต่อไปน้องๆ อย่าทำแบบนี้อีกนะคะ เพราะต้นไม้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ทำให้อากาศดี และเราก็

นำส่วนต่างๆ ของต้นไม้และพืชบางชนิดมาเป็นอาหารและนำมาใช้ประโยชน์มากมาย เราไม่ควร
เก็บมาเล่นและกินทิ้งกินขว้าง เราควรช่วยกันดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ให้อยู่กับเรานานๆ นะคะ”
เด็กๆ ทุกคนต่างขอโทษที่ปล่อยให้ร่วงและรับปากว่าจะไม่ทำลายต้นไม้ จะช่วยกันดูแลและบำรุงรักษา
ต้นไม้ตลอดไป



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 10

1. แนวคิด

อาหารมีหลากหลายชนิดสามารถจำแนกออกเป็น 5 หมู่ คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน เกลือแร่ วิตามิน และไขมัน อาหารแต่ละหมู่ล้วนมีประโยชน์ต่อร่างกายคนเราทั้งสิ้น เมื่อเรารับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ร่างกายก็จะเจริญเติบโต แข็งแรง และช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรคให้แก่ร่างกายเด็กๆ ควรรับประทานอาหารที่ปรุงเสร็จใหม่ๆ เป็นอาหารที่สะอาด ก๋วยเตี๋ยวเป็นอาหารชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ควรรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง ไม่ควรรับประทานอาหารมากเกินไปจนความจำเป็น

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- 2.3 เด็กสามารถบอกการนำวัสดุและสิ่งของเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
- 2.4 เด็กสามารถบอกวิธีประหยัดน้ำได้
- 2.5 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำหุ่นนิ้วมือสัตว์ เช่น กระจ่า ยีราฟ แพนด้า เม่น เต่า กบ หมี ที่ทำจากวัสดุเหลือใช้มาให้เด็กดูและช่วยกันบอกว่าสัตว์เหล่านี้มีชื่ออะไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกเด็กๆ หุ่นนิ้วมือเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง” ให้เด็กฟังประกอบการใช้หุ่นนิ้วมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - ทำไมนิทานเรื่องนี้ชื่อ “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง”
 - นิทานเรื่องนี้มีใครบ้าง
 - เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร

- ในก๊วยเตี๋ยวมืออะไรบ้าง มีประโยชน์ต่อร่างกายเราอย่างไร
- ใครเคยรับประทานก๊วยเตี๋ยวมั้หมด เพราะอะไร
- ทำไมเราต้องรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- ใครเคยนำวัสดุเหลือใช้มาใช้เหมือนคุณแม่น้าบ้าง และนำมาทำอะไร
- ใครเป็นคนเปิดน้ำทิ้งไว้ แล้วเกิดอะไรขึ้น
- เด็กๆ จะช่วยประหยัดน้ำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

๗๗๗

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการประหยัดน้ำและการรับประทานอย่างพอดีกับความต้องการของร่างกายไม่กินทิ้งกินขว้าง
- 3) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้มาใช้และการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 นิทานเรื่อง “ก๊วยเตี๋ยวดั่งคั่ง”
- 3.2 หุ่นนิ้วมือ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

นิทานเรื่อง ก๋วยเตี๋ยวแดงดิ่ง โดย คุณครูแก้ว

สัปดาห์หน้าจะมีการประกวดก๋วยเตี๋ยวประจำปี บรรดาผู้ที่ชอบกินก๋วยเตี๋ยวและร้านขายก๋วยเตี๋ยวก็ให้ความสนใจกับการประกวดที่จะจัดขึ้น คุณกบผู้ที่ชอบกินก๋วยเตี๋ยวทุกชนิดอ่านประกาศแล้วก็คิดในใจว่าจะไปชวนเพื่อนๆ มาร่วมงานให้เยอะๆ เลย คุณกระต่ายนั้นลองคิดค้นทำเส้นก๋วยเตี๋ยวที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร เพื่อส่งเข้าประกวด เคล็ดลับของคุณกระต่ายคือ การนวดแป้งให้นานจนแป้งมีลักษณะแดงดิ่ง แล้วจึงนำแป้งมาทำเป็นเส้นเล็กๆ รับประทานได้ว่าเส้นก๋วยเตี๋ยวของคุณกระต่ายนั้นปลอดภัยไร้สารอันตรายใดๆ เจี๊ยน “ในที่สุดวันแห่งการประกวดก็มาถึง” คุณเม่น คุณกบ และคุณหมี ทั้งสามช่วยกันตกแต่งเวทีการประกวดด้วยเศษกระดาษสีและทำสายรุ้งจากไหมพรม จากนั้นนำเศษกระดาษสีติดปะให้สวยงาม ทุกคนต่างช่วยกันทำงานอย่างขมักเขม้น คุณเม่นรับหน้าที่เป็นพิธีกรของงาน บริเวณที่จัดงานประกวดนั้นเป็นสนามหญ้าหน้าหมู่บ้าน คุณฮิราฟ่วนทำก๋วยเตี๋ยวห่อแอปเปิ้ล เพื่อส่งเข้าประกวดคุณฮิราฟตื่นตื่นและรีบร้อนมาก ขณะที่ล้างมือจึงลืมนิดก๊อกน้ำ ถัดไปเป็นก๋วยเตี๋ยวกังฟูของคุณแพนด้า “การนำผักและเนื้อหมูมาทำก๋วยเตี๋ยวต้องล้างให้สะอาด คุณแพนด้าล้างผักและเนื้อหมู โดยเปิดน้ำให้ไหลผ่านตลอดและไม่ปิดน้ำ คุณเต๋าก็มาร่วมงานประกวดกับเขาด้วย “ผมส่งก๋วยเตี๋ยวน้ำไม่ใส่ถั่วงอกเข้าประกวดครับ” ส่วนคุณกระต่ายอุตสาหะไปทำเส้นก๋วยเตี๋ยวแบบใหม่อยู่ตั้งหลายวันในที่สุดเขาก็ส่งก๋วยเตี๋ยวแดงดิ่งเข้าประกวด คุณกระต่ายเป็นคนที่รอบคอบเค้าเตรียมถังน้ำใบใหญ่รองน้ำไว้ล้างอุปกรณ์เมื่อเสร็จสิ้นการประกวด หลังจากผู้ที่ส่งก๋วยเตี๋ยวเข้าประกวดทั้งหมดได้แนะนำก๋วยเตี๋ยวของตนเสร็จแล้ว “ต่อไปจะเป็นการชิมก๋วยเตี๋ยวครับ ให้ผู้ที่มาร่วมงานทุกๆ ท่านเป็นผู้ชิม และให้คะแนน แล้วทุกท่านจะร่วมกันตัดสินว่าก๋วยเตี๋ยวของใครที่จะชนะการประกวดในวันนี้ ทุกท่านเชิญรับกระดาษ (ซึ่งเป็นกระดาษที่ใช้แล้วหน้าหนึ่ง) และดินสอ เพื่อลงคะแนนแล้วนำมาใส่กล่องหน้าเวทีนะครับ” คุณเม่นประกาศ แล้วผู้ที่มาร่วมงานก็ผลัดกันชิม ผลัดกันชิมก๋วยเตี๋ยวของแต่ละร้าน โดยมีคุณเม่นและทีมงานเป็นผู้รวบรวมคะแนน “การประกวดก๋วยเตี๋ยวในวันนี้ ผลการประกวดออกมาแล้วครับ” เสียงคุณเม่นทำให้ทุกคนตื่นตื่นกันใหญ่ “ก๋วยเตี๋ยวของคุณฮิราฟ....ไม่มีอาหารจำพวกโปรตีนเลยครับ คุณฮิราฟต้องเพิ่มโปรตีนให้ก๋วยเตี๋ยวหน่อยนะครับ” คุณฮิราฟตอบว่า “ผมก็ว่าอย่างนั้นนะ” “ก๋วยเตี๋ยวกังฟูของคุณแพนด้า....มีคนพบว่าในซามมีแมลงวันตกลงไปครับ เราต้องรักษาความสะอาดของอาหารด้วยนะครับ” คุณแพนด้าพูดกับทุกคนว่า “ขอโทษที่....ผมมัวแต่ทำ ความสะอาดผักและเนื้อหมู แฮะๆ” “ก๋วยเตี๋ยวคุณเต๋อ.....รสชาติดี มีโปรตีน สะอาด แต่ไม่มีผักเลยครับ ถ้าใส่ถั่วงอกสักหน่อยก็ดีนะครับ” คุณเต๋อคิดว่านับแต่เนี่ยไปตัวเองต้องหันมากินถั่วงอกบ้างแล้วละ “ก๋วยเตี๋ยวที่ชนะเลิศการประกวดประจำปีนี้ได้แก่.....ก๋วยเตี๋ยวแดงดิ่งของคุณกระต่ายครับ เพราะมีรสชาติดี มีโปรตีน สะอาด มีผัก และตัวเส้นมีความแดงดิ่ง โดยไร้สารอันตรายทำให้กิน

แล้วมีความสุข และสุขภาพดีด้วย ก๋วยเตี๋ยวแดงคั้งชนะเลิศครับ” แล้วทุกคนต่างเข้ามาแสดงความยินดีกับคุณกระต่าย คุณกระต่ายจึงประกาศให้ทุกคนกินก๋วยเตี๋ยวแดงคั้งฟรี ทุกคนได้กินก๋วยเตี๋ยวแดงคั้งอย่างมีความสุข ส่วนคุณกบผู้ที่ชอบกินก๋วยเตี๋ยวทุกชนิดจึงสั่งก๋วยเตี๋ยวแดงคั้ง 5 ชามรวมมานั่งกิน แต่แล้วคุณกบก็กินไม่หมด เพราะอิ่มตั้งแต่ชามที่ 2 แล้ว และกลัวจะถูกเพื่อนๆ ตำหนิจึงตักกินทุกชามแต่ก็ไม่หมด จนเหลือทิ้ง เมื่อคุณเม่นกล่าวปิดงานทุกคนต่างเก็บของเพื่อทำความสะอาด ปรากฏว่าน้ำไม่ไหลไม่มีน้ำล้างอุปกรณ์ คุณยีราฟกล่าวขอโทษทุกคนที่ตนรีบร้อนจนลืมปิดน้ำทำให้ทุกๆ คนไม่มีน้ำใช้ล้างอุปกรณ์ คุณกระต่ายจึงบอกกับทุกคนว่าให้นำถังน้ำไปแบ่งน้ำที่ตนรองไว้ในถังใหญ่ ทุกคนกล่าวชื่นชมและขอบคุณคุณกระต่ายที่เป็นคนรอบคอบแถมยังทำก๋วยเตี๋ยวได้อร่อยที่สุด คุณกระต่ายยิ้มด้วยความภาคภูมิใจกับสิ่งที่เค้าทุ่มเทมาทั้งหมดนั้นประสบความสำเร็จ



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 11

1. แนวคิด

การรับจ้างทำงานที่สุจริตและเหมาะกับวัยเพื่อเก็บเงินไว้ใช้ตามที่ต้องการเป็นอีกวิธีหนึ่งที่เด็กๆ สามารถทำได้ และยังทำให้ตัวเอง และพ่อแม่ ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจ

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง ของขวัญอันล้ำค่า แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ออมเงิน” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูนำหุ่นนิ้วมือ เด็กชาย (หนึ่ง) เด็กหญิง (พีหนึ่ง) คนแก่ (ยาย) ผู้ชาย (พ่อ) ผู้หญิง (แม่) มาให้เด็กดูแล้วบอกเด็กว่าหุ่นนิ้วมือนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ของขวัญอันล้ำค่า” ให้เด็กฟังประกอบการใช้โรงละครจำลองและหุ่นนิ้วมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ของเล่นที่หนึ่งเล่นนั้นทำมาจากอะไร แล้วใครเป็นผู้ทำให้
- ทำไมหนึ่งจึงไปช่วยป้าประนอมทำขนม เพราะอะไร
- เด็กๆ มีวิธีเก็บออมเงินอย่างไร
- ทำไมเราต้องเก็บออมเงิน
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

3.3 **ขั้นสรุป**

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเงินและประโยชน์ของ

การออมเงิน

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

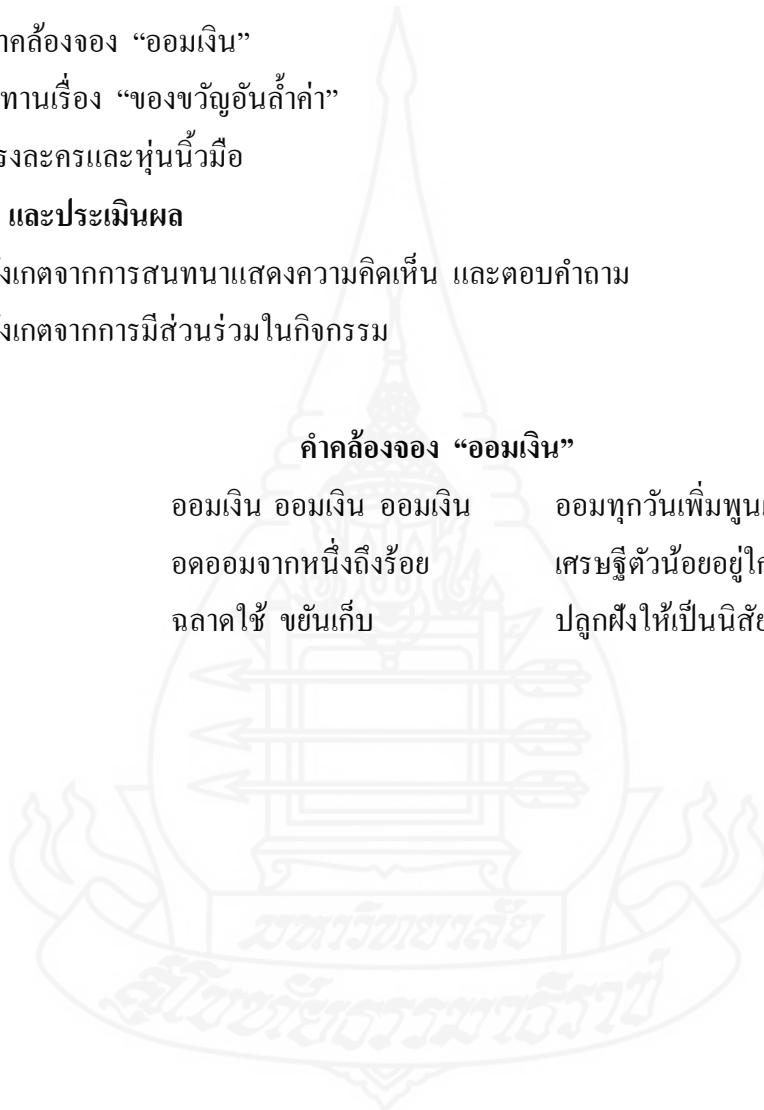
- 3.1 คำคล้องจอง “ออมเงิน”
- 3.2 นิทานเรื่อง “ของขวัญอันล้ำค่า”
- 3.3 โรงละครและหุ่นนิ้วมือ

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำคล้องจอง “ออมเงิน”

ออมเงิน ออมเงิน ออมเงิน	ออมทุกวันเพิ่มพูนเงินตรา
อดออมจากหนึ่งถึงร้อย	เศรษฐีตัวน้อยอยู่ใกล้แค่เอื้อม
ฉลาดใช้ ขยันเก็บ	ปลูกฝังให้เป็นนิสัยเอย



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3
ครั้งที่ 12

1. แนวคิด

การรู้จักใช้เงินอย่างระมัดระวังและเก็บออมเงินอย่างสม่ำเสมอทำให้มีเงินเก็บที่สามารถนำไปใช้ได้ตามที่ต้องการ ในทางตรงกันข้ามคนที่ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ทำให้ไม่มีเงินใช้เมื่อถึงเวลาจำเป็น ต้องพึ่งพาผู้อื่น

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง กระปุกของน้องก๊ีบ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการเก็บออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำกระปุกออมสินที่มีลักษณะต่างๆ เช่น กระปุกออมสินกระต่าย ปลา กบ ฯลฯ มาให้เด็กๆ ดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่ากระปุกออมสินนี้นำมาทำอะไร ให้เด็กๆ เล่าถึงกระปุกออมสินของตน

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกเด็กๆ ว่ากระปุกออมสินนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “กระปุกของน้องก๊ีบ” ให้เด็กฟังประกอบการแสดงบทบาทสมมติ (ครูแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครในนิทาน) เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - เด็กๆ อยากเป็นใครในนิทานเรื่องนี้ เพราะอะไร
 - ทำไมเขาใส่ของเล่นมาในถุงขนม ใครบอกครูได้
 - ทำไมน้องก๊ีบจึงมีเงินเก็บ
 - เด็กๆ มีวิธีเก็บออมเงินอย่างไร
 - เด็กๆ มีเงินเก็บเท่าไรแล้ว
 - เด็กๆ จะเอาเงินที่เก็บไว้ไปทำอะไร
 - ถ้าน้องก๊ีบไม่ให้เงินไปโป้ อะไรจะเกิดขึ้น

3.3 **ขั้นสรุป**

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากนิทาน

4. **สื่อประกอบการเล่านิทาน**

- 3.1 กระจุกออมสินกระต่าย ปลา กบ ฯลฯ
- 3.2 นิทานเรื่อง “กระจุกของน้องก๊อบ”
- 3.3 บทบาทสมมติ

5. **การวัด และประเมินผล**

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 13

1. แนวคิด

น้ำและไฟเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ทุกคนควรช่วยกันประหยัดและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในบ้าน ถ้าช่วยกันประหยัดอย่างต่อเนื่องต่อไปจะกลายเป็นลักษณะนิสัยที่ดีติดกับตัวของทุกคน

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) ครูเทน้ำใส่เต็มแก้วนำมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าสิ่งที่เด็กๆ เห็นนี่คืออะไร จากนั้นให้เด็กถือแก้วน้ำแล้วส่งต่อเพื่อนคนข้างๆ คน เวียนจนครบทุกคน

2) เมื่อเวียนแก้วน้ำครบทุกคนแล้ว เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “น้ำ” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจอง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูใช้หุ่นมือทักทายเด็กๆ บอกเด็กๆ ว่าให้ตั้งใจฟังให้ดี เมื่อฟังนิทานจบแล้วมาช่วยกันตั้งชื่อนิทาน

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย” ให้เด็กฟังประกอบการวาดภาพ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ทำไมเพื่อนๆ จึงร่วมมือกันวางแผนสั่งสอนเจ้าขุนทอง
- ถ้าไม่มีน้ำและไฟใช้เด็กๆ จะอยู่กันอย่างไรร
- การประหยัดน้ำและไฟฟ้ามีประโยชน์อย่างไร
- ใครช่วยประหยัดน้ำและไฟฟ้าที่บ้านบ้าง ทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้สอนอะไรกับเรา

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน และช่วยกันตั้งชื่อนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้า และให้เด็ก

นำไปใช้ที่บ้านและโรงเรียน

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

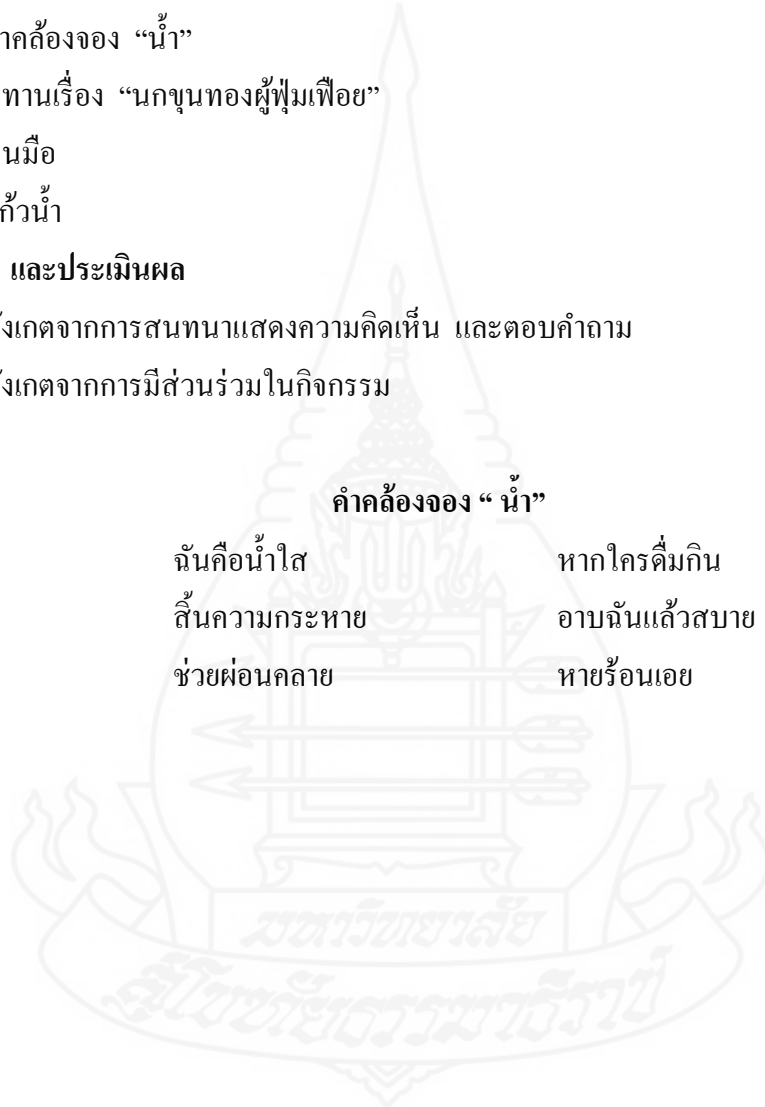
- 3.1 คำคล้องจอง “น้ำ”
- 3.2 นิทานเรื่อง “นกขุนทองผู้ฟุ่มเฟือย”
- 3.3 หุ่นมือ
- 3.4 แก้วน้ำ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำคล้องจอง “น้ำ”

ฉันคือน้ำใส	หากใครดื่มกิน
สิ้นความกระหาย	อาบฉันแล้วสบาย
ช่วยผ่อนคลาย	หายร้อนเอ๋ย



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 14

1. แนวคิด

การใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง ด้วยการปิดน้ำปิดไฟหลังใช้ หรือไม่เปิดทิ้งไว้เมื่อไม่ต้องการใช้ ช่วยประหยัดพลังงานและลดค่าใช้จ่ายในบ้านที่ไม่จำเป็นได้

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง โอะ! ไฟดับ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการประหยัดน้ำและไฟฟ้าได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) ครูจุดเทียน (มีที่ครอบเปลวเทียนและฐานรองน้ำตาเทียน) นำมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าสิ่งที่เด็กๆ เห็นนี่คืออะไร จากนั้นให้เด็กถือเทียนแล้วส่งต่อเพื่อนคนข้างๆ จนครบทุกคน

2) เมื่อเวียนเทียนครบทุกคนแล้ว เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “พลังงาน” จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของคำคล้องจองและประโยชน์ของพลังงานต่างๆ

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูบอกให้เด็กๆ ตั้งใจฟังนิทาน เมื่อฟังจบแล้ว จะได้ช่วยกันตั้งชื่อนิทาน ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “โอะ! ไฟดับ” ให้เด็กฟังประกอบการใช้โรงละครจำลองและตุ๊กตาดำจิ๋ว เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- ทำไมไฟจึงดับ
- เด็กๆ คิดว่าน้องแก้วรู้สึกอย่างไร ขณะไฟดับ
- เด็กๆ จะสามารถประหยัดน้ำขณะล้างมือและแปรงฟันได้อย่างไร
- ถ้าต้องการหยิบของในตู้เย็น เด็กๆ ควรทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

3.3 ขั้นสรุป

1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน และช่วยกันตั้งชื่อนิทาน ครูชมเชยเด็กที่ช่วยตั้งชื่อนิทานได้หลากหลายดี

2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการประหยัดน้ำ - ไฟฟ้า

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

3.1 คำคล้องจอง “พลังงาน”

3.2 นิทานเรื่อง “โ๊ะ ! ไฟดับ”

3.3 เทียนและไม้ขีดไฟ

3.4 โรงละครจำลองและตุ๊กตาจิ้ง

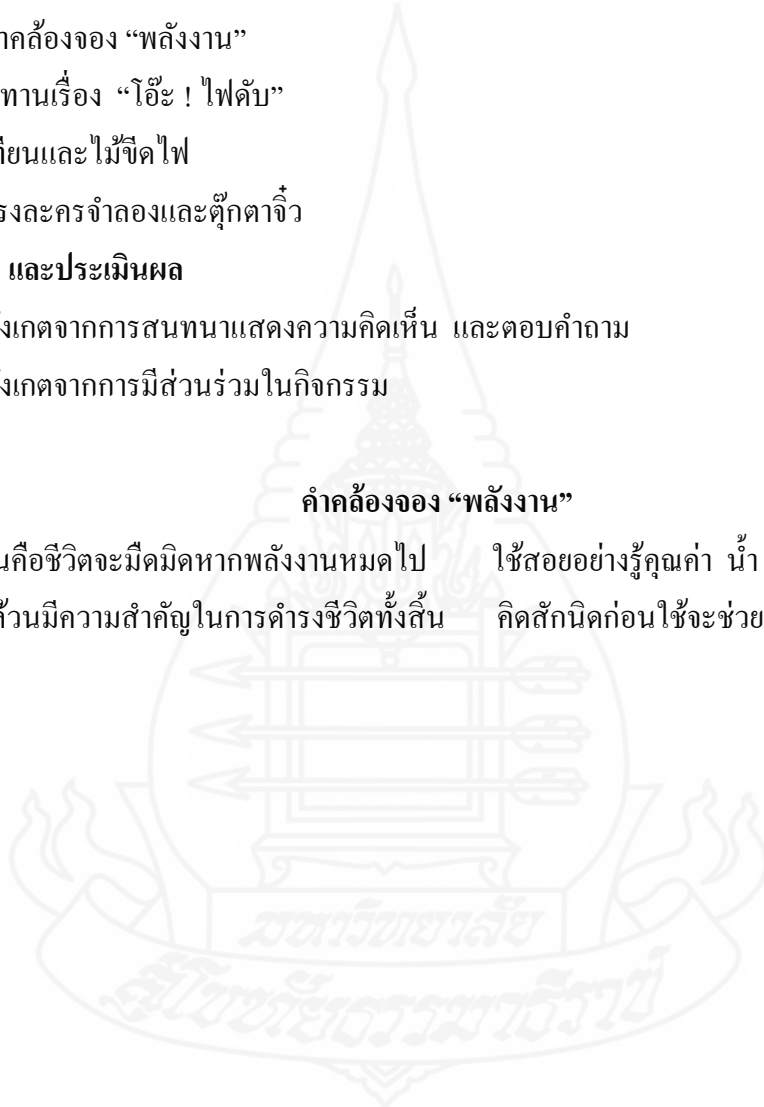
5. การวัด และประเมินผล

4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำคล้องจอง “พลังงาน”

พลังงานคือชีวิตจะมีคมีดหากพลังงานหมดไป ใช้สอยอย่างรู้คุณค่า น้ำ อากาศ ธาตุ ดิน
ต้นไม้ล้วนมีความสำคัญในการดำรงชีวิตทั้งสิ้น กิดสักนิดก่อนใช้จะช่วยทำให้ชีวิตสดใส



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 15

1. แนวคิด

การใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด เช่น กระดาษ ดินสอ สีเทียน หรือวัสดุอื่นๆ ตามความจำเป็นหรือความต้องการอย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความพอดีความเหมาะสม และพยายามใช้ให้น้อยที่สุดแต่คุ้มค่า เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ควรปลูกฝังให้กับเด็ก

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง เพื่อนรักจากกองขยะ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดได้
- 2.2 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทานได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) ครูนำเศษขยะแห้งมาชูกตามมุมต่างๆ ในห้องเรียน (สร้างสถานการณ์) แล้วให้เด็กๆ ช่วยกันหาเศษขยะในห้องเรียน จากนั้นช่วยกันบอกว่าขยะเหล่านี้มาจากไหน และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

2) ครูนำตะกร้าที่มีเศษขยะ เช่น กระป๋องแป้ง แกนกระดาษทิชชู กิ่งไม้ ฯลฯ ผ้าลูกไม้สีขาว หรือสีชมพู ก้อนหินที่มีสีและลักษณะแตกต่างกันมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าสิ่งของที่อยู่ในตะกร้านี้มีอะไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูบอกเด็กๆ ว่าสิ่งของที่อยู่ในตะกร้านี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “เพื่อนรักจากกองขยะ” ให้เด็กฟังประกอบการใช้อุปกรณ์ในตะกร้า (สมมติเป็นตัวละครในนิทานหรือที่เรียกว่านิทานตะกร้า) เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบ ดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ทำไมเวทมนตร์ของโกโก้จึงเสื่อม
- ใครเคยเห็นสิ่งของเครื่องใช้ที่ทำจากวัสดุเหลือใช้บ้าง

- ใครเคยนำกลองนม หรือกระป๋องแป้ง ฯลฯ มาทำเป็นสิ่งของเครื่องใช้บ้าง ใครจะเล่าให้ครูและเพื่อนๆ ฟังได้บ้าง

- ใครบอกครูได้ว่าวิธีการผัดแป้งที่ถูกต้องควรทำอย่างไร ใครจะมาให้เพื่อนๆ ดูได้

- เราควรใช้ยาสีฟันมากแค่ไหนในการแปรงฟันแต่ละครั้ง ใครจะมาสาธิตให้เพื่อนๆ ดูได้

- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

1) เด็กร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน

2) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้มาใช้และการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

3.1 เศษขยะ

3.2 นิทานเรื่อง “เพื่อนรักจากกองขยะ”

3.3 ตะกร้า

3.4 ผ้าลูกไม้สีขาวหรือสีชมพู

3.5 กิ่งไม้

3.6 ก้อนหิน

5. การวัด และประเมินผล

4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 16

1. แนวคิด

การส่งเสริมให้เด็กนำเศษวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังสามารถช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้ด้วย

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง ปาร์ตี้หมีขิมหมีขิม แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกวิธีการใช้อุปกรณ์ทำศิลปะอย่างประหยัดได้
- 2.2 เด็กสามารถยกตัวอย่างผลงานศิลปะที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ได้
- 2.3 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้
- 2.4 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำโรงละครจำลองและตุ๊กตาจิว (ทำจากเศษวัสดุและเศษผ้า) มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกลักษณะที่เด็กๆ เห็นนี้มีอะไรบ้างและทำจากอะไร

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูบอกเด็กๆ ว่าโรงละครจำลองและตุ๊กตาจิวนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่าขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ปาร์ตี้หมีขิมหมีขิม” ให้เด็กฟังประกอบการใช้โรงละครจำลองและตุ๊กตาจิว เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้มีใครบ้าง
- ชุดแมวของแคทกับครีมทำมาจากอะไร
- ทำไมชุดแมวของครีมจึงได้รางวัลชนะเลิศ
- นอกจากกระดาษและไหมพรมแล้ว เราสามารถใช้วัสดุเหลือใช้อะไรมาทำเสื้อผ้า

ได้อีก

- ใครเคยทำของเล่นหรือของใช้จากวัสดุเหลือใช้บ้าง ทำอะไร
- ถ้าเราจะช่วยกันประหยัดของใช้ในห้องเรียน เช่น กระดาษทำศิลปะ สีเทียน ฯลฯ จะทำได้อย่างไร ใครบอกครูได้

- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

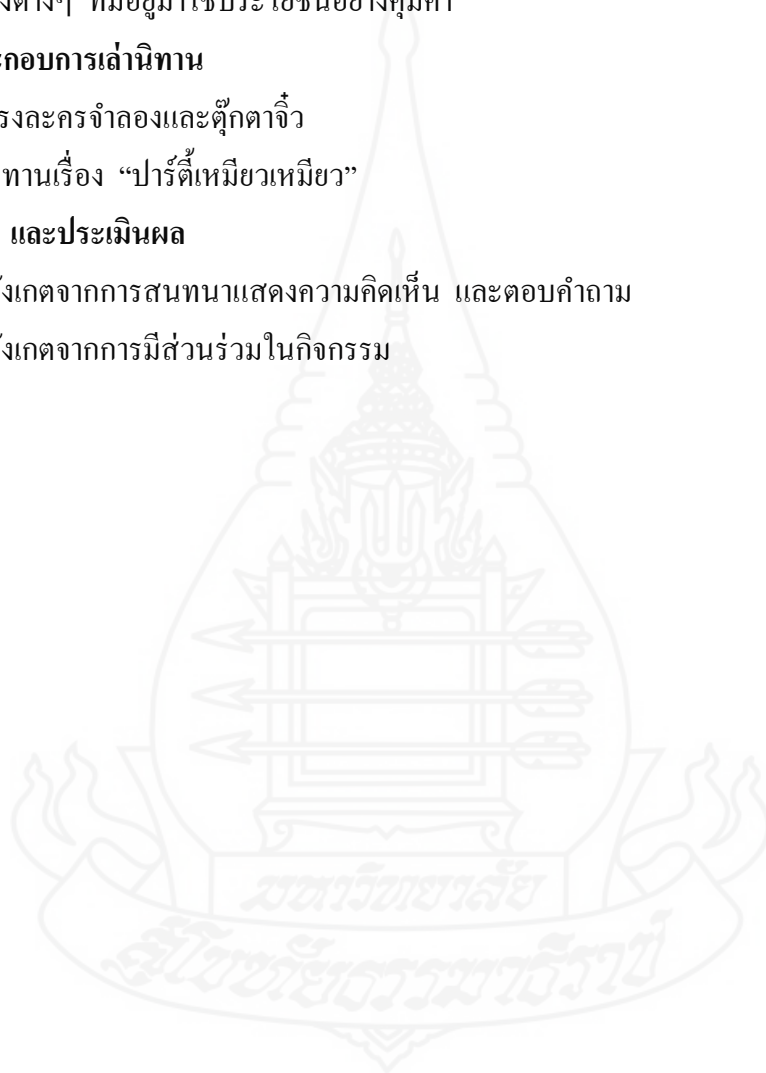
- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของเหลือใช้มาใช้ และสิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 โรงละครจำลองและตุ๊กตาจี้ว
- 3.2 นิทานเรื่อง “ปาร์ตี้เหมียวเหมียว”

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 17

1. แนวคิด

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย ชาวนาเป็นผู้ปลูกข้าวและเก็บเกี่ยวข้าวมาเลี้ยงคนไทยทั้งชาติ เด็กๆ ควรรับประทานข้าวให้หมดไม่เหลือทิ้ง และหมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุขภาพอนามัยที่ดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง อึ่งจอมอู๋ แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานข้าวให้หมดไม่เหลือทิ้งได้
- 2.2 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้
- 2.3 เด็กสามารถตอบคำถามและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำภาพเด็กที่รับประทานอาหารเช้าในลักษณะต่างๆ มาให้เด็กดู เช่น เด็กรับประทานอาหารเช้าไม่หมด เด็กรับประทานอาหารเช้าหกเลอะเทอะ เด็กรับประทานอาหารเช้าที่ไม่มีประโยชน์ ฯลฯ จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพที่เห็น

3.2 ขั้นเล่านิทาน

1) ครูบอกเด็กๆ ว่าภาพที่ครูนำมาให้เด็กๆ ดูนั้นเป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่าให้เด็กฟังในวันนี้ ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี

2) ครูเล่านิทานเรื่อง “อึ่งจอมอู๋” ให้เด็กฟังประกอบการวาดภาพ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- อึ่งมีนิสัยอย่างไร
- เหตุใดอึ่งจึงปวดท้อง
- อึ่งคนใหม่ที่น่ารักสดใสเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
- เด็กๆ ควรเลือกรับประทานอาหารอย่างไร
- ใครรับประทานอาหารเช้าไม่เหลือทิ้งบ้าง
- ทำไมเราต้องรับประทานอาหารเช้าให้หมด เพราะอะไร

- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

- 3.1 คำคล้องจอง “ข้าว”
- 3.2 นิทานเรื่อง “อึ่งจอมอู๋”
- 3.3 กระดาษเทาขาว
- 3.4 ปากกาเคมี
- 3.5 ภาพเด็กรับประทานอาหารไม่หมด เด็กรับประทานอาหารหกเลอะเทอะ เด็กรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ ฯลฯ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำคล้องจอง “ข้าว”

ข้าวเอ๋ยข้าวสุก ต้องกินทุกบ้าน	ทุกฐานถิ่นกว่าจะมาเป็นข้าวให้เรากิน
ชานาทำงานทั้งสิ้นเกือบทั้งปี	ต้องทนแดดทนฝนทนลมหนาวกว่าจะได้ข้าว
มาถึงที่นี่พวกเราควรคิดดูให้ดี ๆ	ชานามีบุญคุณแก่เราไม่เบาเลย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 18

1. แนวคิด

อาหาร คือ สิ่งที่ได้รับประทานได้ และอาหารที่มีประโยชน์จะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย เด็กควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และพอเพียงแก่ความต้องการของร่างกาย ควรรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง ไม่ควรรับประทานอาหารมากเกินไปจนเป็น รวมทั้งการมีมารยาทในการรับประทานอาหารที่ดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “ป่าสามสี” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกมารยาทในการรับประทานอาหารได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารผลไม้ได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูนำกล่องลังใบใหญ่และเศษวัสดุมาตกแต่งเป็นป่าจำลองและหุ่นนิ้วมือ (กระรอก กระต่าย หมู) นำมาให้เด็กดู ให้เด็กๆ ช่วยกันบอกว่าสิ่งที่เด็กๆ เห็นนี้คืออะไร และทำมาจากอะไรบ้าง

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกเด็กๆ ว่าป่าจำลองและหุ่นนิ้วมือนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่าให้เด็กๆ ฟังในวันนี้ ตั้งใจฟังให้ดี
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ป่าสามสี” ให้เด็กฟังประกอบการใช้ป่าจำลองและหุ่นนิ้วมือ เมื่อเล่านิทานจบครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้

- ทำไมนิทานเรื่องนี้ชื่อ “ป่าสามสี”
- นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
- ใครกินสตอร์วเบอร์รี่ไม่หมด เพราะอะไร
- ทำไมคันสตอร์วเบอร์รี่ในป่าออกลูกไม่ทันและหมดก่อน
- เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ทำไมเราต้องรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง

- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน

2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทของการรับประทานอาหารและความสำคัญของการรับประทานอาหารให้หมดไม่กินทิ้งกินขว้าง

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

3.1 ป่าจำลอง

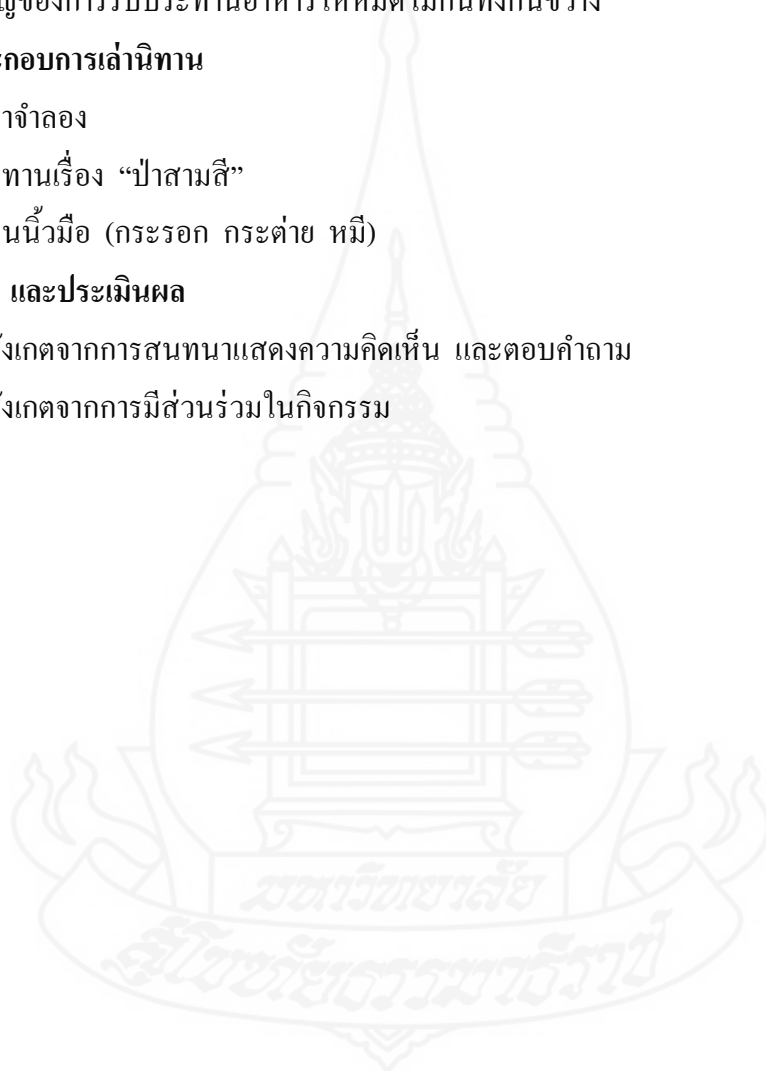
3.2 นิทานเรื่อง “ป่าสามสี”

3.3 หุ่นนิ้วมือ (กระรอก กระต่าย หมี)

5. การวัด และประเมินผล

4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านนิทาน ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 19

1. แนวคิด

การรู้จักเก็บออมเงินด้วยน้ำพักน้ำแรงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีเงินเก็บที่สามารถนำไปใช้ได้ ตามที่ต้องการ เป็นการฝึกฝนตนเองให้รู้จักประหยัด รู้จักการระมัดระวังตนเองในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน อีกทั้งรู้จักคุณค่าของการบริโภคในสิ่งที่มีประโยชน์ เช่น การรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายเพื่อให้มีสุขภาพดี

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “เด็กชุกชุก” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการออมเงินได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้งได้
- 2.3 เด็กสามารถบอกบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้งได้
- 2.4 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “จะเล่านิทาน” จากนั้นครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทานที่กล่าวว่าเป็นเรื่องราวของเด็กที่ชอบเล่นชุกชุก

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกให้เด็กๆ ตั้งใจฟังนิทาน เมื่อฟังจบแล้ว จะมาช่วยกันตั้งชื่อนิทาน
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “เด็กชุกชุก” ให้เด็กฟังประกอบการวาดภาพ เมื่อเล่านิทานจบครูสนทนากับเด็ก ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้
 - ทำไมนิทานเรื่องนี้ชื่อ “เด็กชุกชุก”
 - เหตุใดพี่กลอยจึงนำผลไม้ไปขาย เพราะอะไร
 - ใครเคยหยอดกระปุกแบบพี่กลอยบ้าง
 - ถ้าเด็กๆ มีเงินในกระปุกเต็มแล้วจะนำไปทำอะไร เพราะเหตุใด
 - ตัวละครในเรื่องนี้มีนิสัยอย่างไร
 - บ้านใครมีต้นชมพูหรือต้นมะม่วงบ้าง บอกเพื่อนๆ ได้ไหมว่าเด็กๆ รู้ได้อย่างไรว่าจะกินชมพูหรือมะม่วงตอนไหน

- ผลไม้มีประโยชน์อย่างไร

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการรับประทานผลไม้ การเก็บออมเงินและการรับประทานอาหารให้หมดไม่กินทิ้งกินขว้าง
- 3) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเงินและประโยชน์ของการออมเงิน

4. สื่อประกอบการเล่านิทาน

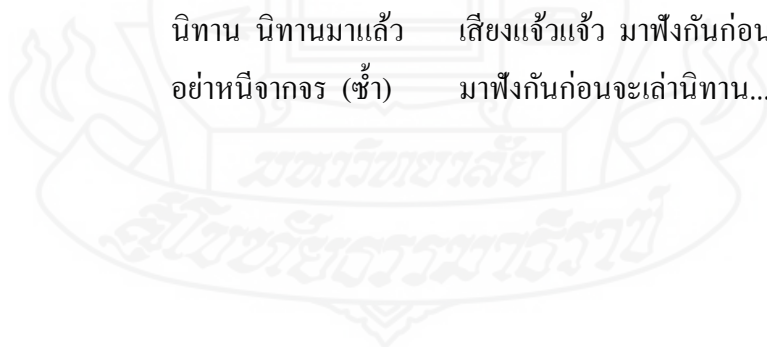
- 3.1 เพลง “จะเล่านิทาน”
- 3.2 นิทานเรื่อง “เด็กชุกชุน”
- 3.3 กระดาษเทาขาว (แผ่นใหญ่)
- 3.4 ปากกาเคมี

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

เพลง “จะเล่านิทาน”

นิทาน นิทานมาแล้ว เสียงแจ้วแจ้ว มาฟังกันก่อน (ซ้ำ)
 อย่างนี้จากจร (ซ้ำ) มาฟังกันก่อนจะเล่านิทาน.....



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ครั้งที่ 20

1. แนวคิด

อาหารมีหลากหลายชนิดสามารถจำแนกออกเป็น 5 หมู่ คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน เกลือแร่ วิตามิน และไขมัน อาหารแต่ละหมู่ล้วนมีประโยชน์ต่อร่างกายคนเราทั้งสิ้น เมื่อเรารับประทานอาหารมีประโยชน์ ร่างกายก็จะเจริญเติบโต แข็งแรง และช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่ร่างกาย เด็กๆ ควรรับประทานอาหารที่ปรุงเสร็จใหม่ๆ เป็นอาหารที่สะอาด ก๋วยเตี๋ยวเป็นอาหารชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ควรรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง ไม่ควรรับประทานอาหารมากเกินไปจนความจำเป็น

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากฟังนิทานเรื่อง “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง” แล้ว

- 2.1 เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานก๋วยเตี๋ยวได้
- 2.2 เด็กสามารถบอกเหตุผลของการรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- 2.3 เด็กสามารถบอกการนำวัสดุและสิ่งของเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
- 2.4 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานได้

3. วิธีการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

ครูเตรียมโรงหุ่นและหุ่นมือไว้รอ ครูให้เด็กร้องเรียนร้อยในท่าที่สบาย ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทานว่าเป็นเรื่องของการประกอบอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยว ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นเล่านิทาน

- 1) ครูบอกเด็กๆ ว่าโรงหุ่นและหุ่นมือเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานที่ครูจะเล่า ขอให้เด็กๆ ตั้งใจฟังให้ดี
- 2) ครูเล่านิทานเรื่อง “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง” ให้เด็กฟังประกอบการเชิดหุ่นมือ เมื่อเล่านิทานจบ ครูตั้งคำถามให้เด็กตอบดังนี้
 - “ก๋วยเตี๋ยวแดงคิง” เป็นอย่างไร ใครบอกครูได้
 - ก๋วยเตี๋ยวมีประโยชน์อย่างไรต่อร่างกายของเด็กๆ
 - นิทานเรื่องนี้ใครบ้าง
 - เด็กๆ ชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร

- ทำไมเราต้องรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง
- ใครเคยนำวัสดุเหลือใช้มาใช้เหมือนคุณแม่นั่งข้าง และนำมาทำอะไร
- ทำไมน้ำไม่ไหล เพราะเหตุใด
- เด็กๆ จะช่วยประหยัดน้ำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้บอกอะไรแก่เราบ้าง

ฯลฯ

3.3 ขั้นสรุป

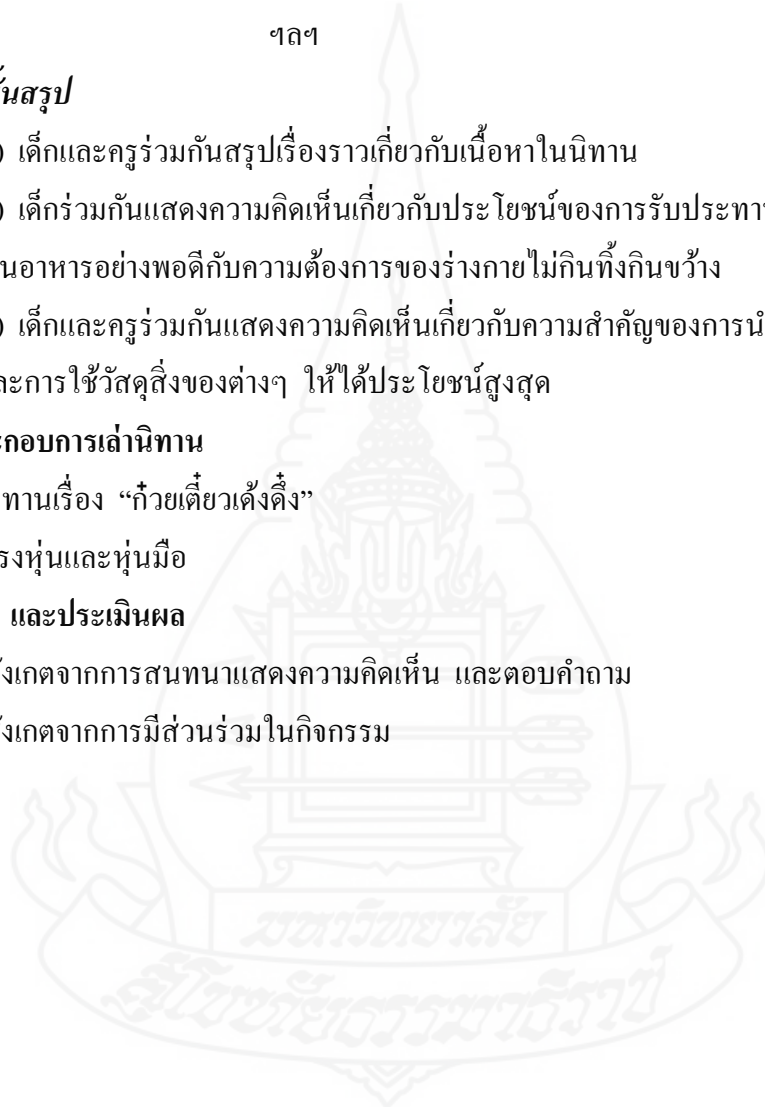
- 1) เด็กและครูร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
- 2) เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการรับประทานถ้วยเต็ยและการรับประทานอย่างพอดีกับความต้องการของร่างกายไม่กินทิ้งกินขว้าง
- 3) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการนำวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้มาใช้และการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

4. สื่อประกอบการดำเนินนิทาน

- 3.1 นิทานเรื่อง “ถ้วยเต็ยแตงคิง”
- 3.2 โรงหุ่นและหุ่นมือ

5. การวัด และประเมินผล

- 4.1 สังเกตจากการสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม
- 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม



ภาคผนวก ง

แบบสังเกตและแบบประเมินคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย



แบบประเมินคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด แล้วเขียน
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

- 1 หมายถึง เหมาะสม
0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
-1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

รายการ	คะแนน		
	1	0	-1
1. คำอธิบายการใช้แบบสังเกตมีรายละเอียดที่สำคัญและจำเป็นครบถ้วน			
2. ความเหมาะสมของแบบสังเกต			
3. คำชี้แจงในแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด			
4. พฤติกรรมการประหยัดสามารถสังเกตได้			
5. พฤติกรรมการประหยัดเหมาะสมกับวัยของเด็ก			
6. พฤติกรรมที่สังเกตครอบคลุมค่านิยมศัพท์ของพฤติกรรมการประหยัด			
7. การใช้ภาษามีความชัดเจน เหมาะสม และเข้าใจง่าย			

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน แล้วเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

- 1 หมายถึง เหมาะสม
0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
-1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

รายการ	คะแนน		
	1	0	-1
1. เนื้อหา			
1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน			
1.2 ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน			
1.3 วัตถุประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน			
1.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน			
1.5 สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน			
1.6 นิทานมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก			
1.7 ลักษณะของนิทานช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัด			
1.8 การวัดและประเมินผล			
2. การใช้ภาษา			
2.1 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน			
2.2 อ่านเข้าใจง่าย			

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

**แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์**

คำชี้แจง

1. ลักษณะทั่วไปของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด

แบบสังเกตชุดนี้เป็นแบบสังเกตแบบสำรวจรายการใช้ประเมินพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายการพฤติกรรมที่สังเกตทั้งหมด 12 รายการ

2. วิธีการสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องกำหนดชื่อเด็กที่ต้องการสังเกต แล้วฝึกการสังเกตเด็กให้ได้ผลตรงกันก่อน โดยเขียนชื่อ-สกุล และวัน เดือน ปี ที่สังเกตไว้ส่วนบนของแบบสังเกตให้ชัดเจน แล้วทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการประหยัดของเด็กกลุ่มดังกล่าว 4 ช่วง คือ ช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า ระหว่างเวลา 09.00-09.30 น. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.30 - 11.30 น. ช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30 - 12.00 น. และช่วงรับประทานอาหารว่างบ่ายระหว่างเวลา 13.30-14.00 น.

2.1 ระยะเวลาที่สังเกต

การสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็ก จำนวน 25 คน โดยแบ่งสังเกตวันละ 5 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบสังเกตชุดเดียวกัน

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็ก โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการประหยัด ทุกครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

ก่อนการทดลอง

หลังการทดลอง

ชื่อผู้สังเกต.....นามสกุล.....

เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการประหยัดทุกครั้ง que เด็กแสดงพฤติกรรม

ชื่อ-สกุลผู้ถูกสังเกต				
รายการพฤติกรรมการประหยัด				
1. การออม				
1.1 การรู้จักเก็บออมเงินด้วยการหยอดกระปุก				
1.2 การมีอุปกรณ์เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ				
1.3 การซื้อขนมแต่พอรับประทานไม่เหลือทิ้ง				
2. การใช้ทรัพยากรน้ำ				
2.1 ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ขณะถูสบู่ล้างมือ				
2.2 เปิดก๊อกน้ำแต่พอดีไม่แรงเกินไป				
2.3 ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว				
3. การใช้สิ่งของเครื่องใช้				
3.1 ใช้กระดาษ วัสดุอุปกรณ์การทำศิลปะ สีเทียน ไม่ทิ้งขว้าง และเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป				
3.2 ใช้แปรงฟู่แต่พอดีไม่หกเลอะเทอะ				
3.3 ใช้ยาสีฟันไม่มากเกินไป (บิบเท่ากับเมล็ดถั่วเขียวหรือเศษหนึ่งส่วนสี่ของแปรงสีฟัน)				
4. การรับประทานอาหาร				
4.1 รับประทานอาหารและขนมหมดไม่เหลือทิ้ง				
4.2 รินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้ง				
4.3 ดื่มนมหมดแก้ว				
รวม				

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจรรนันท์ พงษ์ศิริพัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	1 มกราคม 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	คบ. (ครุศาสตรบัณฑิต) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

